

ICAC: MEMÒRIA 2017

ICAC: MEMÒRIA 2017

Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Plaça d'en Rovellat, s/n, 43003 Tarragona
Telèfon: 977 24 91 33 – Fax: 977 22 44 01
www.icac.cat – info@icac.cat

Tarragona, març del 2018

Coberta: Inscripció sobre os documentada a Aiguafreda el 2017 en marc del projecte de l'ICAC
Paisatges culturals de l'Alt Congost. Foto: Sioba Grande Domínguez.

Disseny i maquetació: Indústries Gràfiques Gabriel Gibert

Dipòsit Legal: T. 507-2014

Índex

Presentació	5
Organització	7
Recerca	15
Investigadors	
Sèniors	29
Júniors	54
Postdoctorals	65
Predoctorals	73
Sèniors adscrits	90
Júniors adscrits	102
Postdoctorals adscrits	115
Predoctorals adscrits	139
Serveis de suport a la recerca	
Centre de documentació i biblioteca	149
Unitat de Documentació Gràfica	151
Unitat d'Estudis Arqueomètrics	153
Formació avançada	155
Publicacions	161
Activitats científiques	163
Difusió i transferència	165

Presentació

L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, com qualsevol altra institució pública que es gestiona en àmbit català, ha viscut un peculiar, estrany i intens 2017. Les meves breus paraules de presentació d'aquesta MEMÒRIA han de servir per a dues coses: interpretar l'imprecindible rendiment de comptes a què un finançament pagat amb els impostos de tots

ens obliga, per una banda; i fer una breu reflexió de què he viscut i sentit com a director de l'ICAC i on ens porta aquesta vivència davant l'immediat esdevenidor.

Els contractes programa que tenim amb la Generalitat de Catalunya i amb la Universitat Rovira i Virgili són congruents l'un amb l'altre i tots dos recullen fidelment els objectius que el Pla d'actuació 2014-2020 (aprovat pel nostre Consell de Direcció) ens va marcar com a camí, amb els seus resultats, obligacions i també beneficis que havíem de rebre si feiem bé les coses. El 2017 ha estat bo perquè tots els nostres indicadors d'activitat han assolit o superat els nivells previstos, fins a arribar a un 99 % del total compromès. Només fallem una mica, com ha passat els darrers anys, en l'apartat d'ingressos obtinguts per contractes o convenis, on no som capaços, encara, de superar l'aturada econòmica general que segueix afectant el finançament d'activitats en l'àmbit d'humanitats, *lato sensu*. Sembla (ja és quasi una tendència) que no sabem fer veure, a qui té la capacitat econòmica, que invertir en la generació de coneixement bàsic del tipus que produïm a l'ICAC és bo per a la societat en general, no només per al nostre Institut. Científicament ho fem bé, no només pels indicadors satisfets (veureu les xifres revisant la MEMÒRIA), sinó també si proposem una manera més adequada encara d'avaluar i mesurar la nostra producció científica.

En efecte, al Consell de Direcció del juliol del 2017 vaig fer una anàlisi de "només" els articles indexats que havíem publicat els investigadors de l'ICAC els anys 2016 i 2017, 35. Vaig excloure'n 28 articles no indexats, 24 publicacions en congressos, 4 llibres, 33 capítols de llibre i 33 activitats de transferència i socialització. Era només una mostra que em va servir, però, per explicar als nostres responsables, amb dades i científicament, que la nostra recerca es publica allà on ens demanen els cànons d'excel·lència (revistes de JCR [ISI]; Scopus; Carhus+ i ERIHPlus: el 51,4% dels articles tenen un ICDS de 10 o superior), però que, a més, és una recerca molt utilitzada per la comunitat científica internacional. La nostra producció és, en efecte, la més usada, llegida i descarregada de tots els instituts de recerca presents al Recercat (més de 80.000 consultes i 25.000 descàrregues el 2017). I si creuem les dades de les revistes indexades amb l'ús que es fa dels nostres articles en portals com Academia o Researchgate, ens adonem que, a més de qualitat, oferim una enorme transversalitat i accessibilitat. Publiquem llibres, a més, i els intercanviem amb 265 institucions del món. Això vol dir que són als 265 catàlegs informatitzats de les millors institucions de recerca en antiguitat preclàssica i clàssica. Fem bé la nostra feina, doncs, i a més sabem que és una feina útil per seguir fent progressar el coneixement.

No sembla, però, que això sigui prou atractiu perquè segons qui confii en nosaltres per treballar plegats. Cal seguir, per tant, en el camí fixat per convèncer la societat de la imprescindible necessitat que un institut com el nostre treballi a ple rendiment i explotant totes les seves possibilitats. A pesar de les incorporacions que cada any podem fer (sempre d'una manera extremadament competitiva i que ens costa molts esforços a tots), tant en joves que comencen la carrera amb una tesi doctoral amb nosaltres (6 el 2017 i més de 20 tesis en curs de redacció), com en investigadors que la consoliden (ens van confirmar un nou Ramon y Cajal l'any passat), no crec que la nostra maquinària funcioni a ple rendiment. Ens cal, sobretot, més finançament públic i privat que permeti, amb total transparència però més flexibilitat, enfortir àmbits i equips de recerca estratègics (premiant les tasques més ben fetes) i, és clar, els nostres serveis científicotècnics.

Parlava del nostre Pla d'Actuació i de com complim amb els nostres objectius. No puc deixar de dir, també, que dels beneficis de què hauríem de gaudir per poder treballar millor i fer una política més activa de foment de la recerca, no n'hem vist res encara des que sóc director. Aquest Pla, que ens comprometia a tots, preveia que la Generalitat de Catalunya augmentaria el finançament a l'ICAC a partir del 2016, a raó d'un 2,44 % anual. Al nivell tan minuciós en què treballem per aconseguir els nostres objectius, no cal que raoni gaire sobre què podríem fer (i amb quin benefici extraordinari per al nostre Institut) si el nostre pressupost (d'altra banda, congelat en el seu finançament basal des del 2007, sí, des del 2007) hagués augmentat entre el 2016 i el 2017 en 65.000 € (xifres rodones).

El 2017, l'ICAC ha seguit desenvolupant també el seu compromís amb el segell d'Excel·lència en Recursos Humans en la Recerca (HRS4R) de la Unió Europea, creant i recolzant el funcionament de dos nous comitès (el d'ètica i el d'igualtat), que treballen amb independència i rigor per garantir la qualitat de la nostra recerca i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en tots els àmbits d'influència de l'Institut.

No vull acabar aquesta presentació sense fer referència a allò que més ens ha afectat sobretot durant el segon semestre de l'any. En sis mesos l'ICAC ha tingut quatre presidents del seu Consell de Direcció. És una dada que ho diu tot, el que es veu i el que no. No cal posar-hi noms però sí que cal dir que per a una persona com jo, que es dedica amb passió a l'estudi de l'antiguitat d'una manera complexa (intentant no perdre de vista tots els elements que ens poden permetre entendre un fet, un moment, una peça, una iconografia, etc.), la situació porta directament a l'any 69 dC. Neró fou assassinat (per dir-ho ràpid) el 68 dC i durant l'any següent Galba, Otó, Vitel·li i, finalment, Vespasià varen vestir la porpra de l'emperador. S'hi va quedar deu anys més Vespasià, general, fill i pare de militars. No vull extreure'n conclusions extemporànies (seria ridícul), però ara mateix el país i les seves institucions públiques viuen entre Otó i Vitel·li i encara no sabem (quan escric aquestes pàgines) qui serà el proper Vespasià. Amb els comptes injustament intervinguts (presumpció de culpabilitat que fa que qualsevol gestió sigui més feixuga o, directament, impossible) i amb les iniciatives polítiques que ens afecten (de tot tipus, des de les que van lligades a un pressupost del 2018, que encara no existeix, fins a les que tenen a veure amb el procés SUMA d'integració entre l'ICAC, l'ICRPC i l'IPHES) que tenen l'Institut en una mena de dimensió desconeguda, vull acabar expressant un desig que em permeti enllaçar (si els déus ho volen) amb una propera i més optimista presentació: que l'any dels quatre emperadors acabi convertint-se en l'època daurada dels cinc emperadors bons i que Vespasià i els seus fills no arribin a aparèixer mai. Que ho faci en el seu lloc algú més llegit i savi: un Marc Aureli, per exemple. Només es va equivocar en una cosa: la tria del seu successor.

Joan Gómez Pallarès
Director

Organització

CONSELL DE DIRECCIÓ

- **President**

Jordi Baiget i Cantons. Conseller d'Empresa i Coneixement (fins al 3/07/17)

Santiago Vila i Vicente. Conseller d'Empresa i Coneixement (fins al 26/10/17)

Josep Rull i Andreu. Conseller de Territori Sostenibilitat¹ (27/10/17)

Luis de Guindos Jurado. Ministre d'Economia, Indústria i Competitivitat² (a partir del 28/10/17)

- **Vicepresident**

Josep Anton Ferré Vidal. Rector de la Universitat Rovira i Virgili

- **Vocals de la Generalitat de Catalunya**

Francesc Subirada i Curcó. Director general de Recerca. Dept. d'Empresa i Coneixement

Jusèp Boya i Busquet. Director general de Patrimoni Cultural. Dept. de Cultura

- **Vocals de la Universitat Rovira i Virgili**

Antoni González Senmartí. Delegat del rector de Relacions Institucionals

Josep Manel Ricart Pla. Vicerector de Política Científica i de Recerca

- **Vocals del Consell Interuniversitari de Catalunya**

Glòria Munilla Cabrillana. Professora de la Universitat Oberta de Catalunya

Josep Maria Nolla Brufau. Professor de la Universitat de Girona

- Joan Gómez Pallarès. Director de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica

CONSELL CIENTÍFIC ASSESSOR

Vassilis Aravantinos. Professor emèrit de la University of Athens, Grècia

Georges Fabre. Professor de la Universit  de Pau, França

Zahi Hawass

Simon Keay. Professor de la University of Southampton, Regne Unit

Emilio Marin. Vicerector de la Catholic University of Croatia, Croàcia

Dirce Marzoli. Directora de l'Instituto Arqueológico Alemán, Madrid

Ricardo Olmos Romera. Professor emèrit del Instituto de Historia del CSIC, Madrid

Paolo Sommella. Professor de la Universit  degli Studi di Roma "La Sapienza", Itàlia

¹ DOGC núm. 7483A (27/10/2017).

² BOE núm. 261, pàg. 103545-103557 [articles 6 i 11 de l'annex] (28/10/2017).

CREACIÓ DE DOS COMITÈS INTERNS

Amb motiu dels compromisos adquirits per l'Institut en el marc del segell d'Excel·lència en recursos humans (HRS4R), l'ICAC ha posat en marxa el Comitè d'ètica i el Comitè d'igualtat.

Comitè d'ètica

Objectiu: Seguir i avaluar el compliment del Codi ètic de l'ICAC, amb plena independència, amb imparcialitat i amb objectivitat de criteri.

Membres: Diana Gorostidi, Iñaki Matias i Verónica Rodríguez.

Tasques realitzades:

- Constitució del Comitè el 26 d'octubre de 2017.
- Habilitació d'una bústia de correu que permeti centralitzar tots els tràmits del Comitè i mantenir l'anonimat de les persones que s'hi adrecin.

Comitè d'igualtat

Objectiu: Assegurar la igualtat real i efectiva de dones i homes en tots els àmbits de l'ICAC, prevenint i compensant tot desequilibri, biaix o conflicte relatiu al gènere en qualsevol estructura, procés de selecció o promoció del personal i en el conjunt d'activitats desenvolupades o participades per l'Institut.

Membres: Carme Badia, Jesús Carruesco i Lydia Gil.

Tasques realitzades:

- Constitució del Comitè el 25 d'octubre del 2017.
- Redacció del Pla d'acció per a la igualtat de gènere, amb l'assessorament de l'Observatori d'igualtat de la URV i aprovat pel Consell de Direcció de l'ICAC.
- Posada en marxa d'un compte de correu electrònic del Comitè i creació de la bústia de suggeriments física per garantir l'anonimat.
- Presentació del Comitè als membres de l'ICAC i difusió del Pla d'acció a la web.
- Definició de la metodologia de treball.
- Elaboració de la proposta d'activitats per celebrar el Dia de la Dona i la Nena en la Ciència (febrer 2018).

Director

Joan Gómez Pallarès

Subdirector

Josep Maria Palet Martínez

Administrador

Jordi Peiret i Estrada

Àrea de Direcció

Esther Esquinas Torres

Àrea de recerca**Investigadors****Sènior (R4)**

Maria Carme Belarte Franco (ICREA)
 Jesús Carruesco García (URV-ICAC)
 José Ignacio Fiz Fernández (URV-ICAC)
 Joan Gómez Pallarès
 Ramon Jàrrega Domínguez
 Josep Maria Macias Solé
 Josep Maria Palet Martínez
 Marta Prevosti Monclús
 Joaquín Ruiz de Arbulo Bayona (URV-ICAC)

Júnior (R3)

Diana Gorostidi Pi (URV-ICAC)
 Anna Gutiérrez Garcia-Moreno*
 Jordi López Vilar
 Esther Rodrigo Requena

Postdoctoral (R2)

Lídia Colominas Barberà*
 Pau Olmos Benlloch
 Hernando Royo Plumed*

Investigadors adscrits**Sènior (R4)**

Aureli Àlvarez Pérez
 Jordi Diloli Fons (URV)*
 Antoni González Senmartí (URV)
 Josep Guitart i Duran (UAB)
 Graham Roderick Jones
 Pilar Lapuente Mercadal (UNIZAR)
 Ricardo Mar Medina (URV)*
 Montserrat Reig Calpe
 Isabel Rodà de Llanza (UAB)
 Eva Subías Pascual (URV)

Predoctoral (R1)

Raúl Aranda González
 Enric Colom Mendoza*
 Ivan Cots Serret*
 Abel Gallego Valle*
 Julia Janicka
 Ada Lasheras González
 Jesús Martínez Fernández
 Manuel Parada López de Corselas*
 Tania Polonio Alaminó
 Marc Prades Painous
 Francesc Rodríguez Martorell
 Julio César Ruiz Rodríguez*

Júnior (R3)

Piero Berni Millet
 Itxaso Euba Rementeria
 Sergi Grau Guijarro
 Jordi Hernández-Gasch
 Maria Teresa Magadán Olives
 Jordi Miró Canals
 Maria Isabel Panosa Domingo
 Yolanda Peña Cervantes
 Meritxell Pérez Martínez
 María Pérez Ruiz*
 Josep Anton Remolà Vallverdú (URV-MNAT)
 Joan Silva Barris
 Josep Maria Toldrà Domingo*

Postdoctoral (R2)

M. Pilar Camañes Villagrasa
 Joan Canela Gràcia
 Judit Ciurana Prast
 Lídia Colominas Barberà*
 Ada Cortés Vicente
 Moisés Díaz García
 Ramon Ferré Anguix*
 Marta Flórez Santasusana
 Arnau Garcia Molsosa
 Ana Garrido Elena
 Horacio González Cesteros
 Ferran Gris Jeremias
 Esperança Huguet Enguita*
 Daniel Mateo Corredor*
 Michele Matteazzi
 Ana de Mesa Gárate
 Meritxell Monrós Gonzàlez
 Andreu Muñoz Melgar (MBT)
 Joan Josep Mussarra Roca
 Meritxell Oliach Fàbregas
 Maria Jesús Ortega Pérez*
 Carles Padrós Gómez*
 Arnau Perich Roca
 Alessandro Ravotto*
 Mateu Riera Rullan*
 Josep Francesc Roig Pérez
 Núria Romaní Sala
 Begoña Soler Huertas

Predoctoral (R1)

Anna Artina
 Anna Bertral Arias
 Meritxell Blay Boquera
 David Camuña Pardo
 Glòria Cot Reig
 Hugo Feliu Pérez*
 Iván Fernández Pino*
 Abel Gallego Valle*
 Maria Gemma Garcia Llinares
 Pablo Medina Gil*
 Maria Jesús Ortega Pérez*
 Núria Otero Herraiz*
 Julio César Ruiz Rodríguez*
 Imma Teixell Navarro
 Pablo Varona Rubio*

Serveis de suport a la recerca

Centre de documentació i biblioteca

Lydia Margarita Gil González
Raquel Muñoz Punzano (responsable)

Unitat de Documentació Gràfica

Paloma Aliende García
Iván Fernández Pino (Projecte ARREL – RecerCaixa)*
Iñaki Matias Santacoloma
Josep Maria Puche Fontanilles

Unitat d'Estudis Arqueomètrics

Aureli Álvarez Pérez
Anna Gutiérrez García-Moreno*
Isabel Rodà de Llanza
Hernando Royo Plumed*

Àrea de formació avançada

Josep Maria Palet Martínez (responsable acadèmic)
Ana Isabel Gallego Salas (secretaria)

Àrea de gestió i suport a la recerca

Suport a la recerca i activitats

Gilbert Frigola Olives*
Ana Isabel Gallego Salas

Comunicació i publicacions

Carme Badia i Puig

Personal i gestió juridicoadministrativa

Maria Palacios Rodríguez

Gestió econòmica

Montserrat Aleu Aixalà (responsable)
Jordi Masalias Veiga*
Teresa Masip Masip
Verónica Rodríguez Lera

TIC i audiovisuals

Miquel Àngel Colet Menasanch

Serveis generals

Miquel Àngel Colet Menasanch
Teresa Masip Masip

*La vinculació a aquesta categoria és inferior a un any.

Personal laboral i vinculat

Classificació del personal*	Nombre de contractes per categories*			
	Dones	Homes	Total	Percentatge
Investigadors (R2, R3 i R4)	6	10	16	35,56
Investigadors predoctorals (R1)	3	9	12	26,67
Serveis científicotècnics	3	3	6	13,33
Gestió i suport a la recerca	7	4	11	24,44
Total	19	26	45	100

* Inclou el personal d'alta direcció, laboral, vinculat i altres.

Classificació del personal	Nombre de contractes equivalents a temps complet (EJC)					
	Dones	Percentatge	Homes	Percentatge	Total	Percentatge
Investigadors (R2, R3 i R4)	3,71	23,50	7,81	39,14	11,52	32,23
Investigadors predoctorals (R1)	3,00	19	6,51	32,62	9,51	26,60
Serveis científicotècnics	2,48	15,71	2,41	12,10	4,89	13,69
Gestió i suport a la recerca	6,60	41,79	3,22	16,14	9,82	27,48
Total	15,79	100	19,95	100	35,74	100

Personal investigador

Tipus	Classificació dels investigadors	Nombre de contractes i d'adscripcions*			
		Dones	Homes	Total	Percentatge
Propi*	Sènior (R4)	2	7	9	9,68
	Júnior (R3)	3	1	4	4,30
	Postdoctoral (R2)	1	2	3	3,23
	Predocctoral (R1)	3	9	12	12,90
	Subtotal	9	19	28	30,11
Adscrit	Sènior (R4)	4	6	10	10,75
	Júnior (R3)	6	6	12	12,90
	Postdoctoral (R2)	14	14	28	30,11
	Predocctoral (R1)	8	7	15	16,13
	Subtotal	32	33	65	69,89
Total	41	52	93	100	

* Inclou el personal d'alta direcció, laboral, vinculat i altres.

		Nombre de contractes equivalents a temps complet (EJC)					
Tipus	Classificació dels investigadors	Dones	Percentatge	Homes	Percentatge	Total	Percentatge
Propi	Sènior (R4)	2	13,16	5,14	22,49	7,14	18,76
	Júnior (R3)	1,26	8,26	1	4,38	2,26	5,93
	Postdoctoral (R2)	0,45	2,99	1,67	7,29	2,12	5,57
	Predocctoral (R1)	3	19,74	6,51	28,47	9,51	24,98
	Subtotal	6,71	44,15	14,31	62,63	21,02	55,25
Adscrit	Sènior (R4)	1,33	8,75	1,73	7,59	3,06	8,05
	Júnior (R3)	1,73	11,41	1,87	8,18	3,60	9,47
	Postdoctoral (R2)	2,99	19,70	3,71	16,22	6,70	17,61
	Predocctoral (R1)	2,43	15,99	1,23	5,38	3,66	9,62
	Subtotal	8,49	55,85	8,54	37,37	17,03	44,75
Total		15,20	100	22,85	100	38,05	100

PRESENCIA INSTITUCIONAL

L'Institut Català d'Arqueologia Clàssica és present en les institucions següents:

- Centres de Recerca de Catalunya (Institució CERCA)
- Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA)
- Associació Catalana d'Entitats de Recerca (ACER)
El director de l'ICAC és el secretari, i com a membre de la Junta Directiva, és membre del Patronat i de la Comissió delegada de la Institució CERCA
- Associació Pol de Coneixement Catalunya Sud (APCC)
El director de l'ICAC és el vicepresident de la Junta Directiva
- Consell Nacional d'Arqueologia i Paleontologia
- Comissió de Recerca d'Arqueologia i Paleontologia
- Consell Assessor del Patrimoni Históricoartístic de Tarragona
- Comissió de Seguiment del Pla Director Murallas Tarragona
- Comitè Científic de Tàrraco Biennal

L'ICAC pertany a aquestes societats:

- Consell Internacional de Museus (ICOM España)
- Amigos del Instituto Arqueológico Alemán de Madrid (DAI Madrid)
- Sociedad Española de Estudios Clásicos (SEEC)
- Societat Catalana d'Arqueologia (SCA)

CONVENIS DE COL-LABORACIÓ

Tipologia	Nombre	Percentatge
Universitats	17	37,78
Centres de recerca i museus	4	8,89
Adscripció investigadora	14	31,11
Administració pública	8	17,78
Altres	2	4,44
Total	45	100

L'ICAC té una estructura de recerca flexible organitzada per equips d'investigació que s'insereixen en el **Grup de Recerca Consolidat “Mirades sobre la Mediterrània a l'antiguitat. D'Orient a Occident, de la Protohistòria a l'Antiguitat Tardana” (MIRMED-GIAC) (2014 SGR 01197 i, posteriorment, 2017 SGR 970)**. Es tracta d'un grup interinstitucional en arqueologia clàssica dirigit pel director de l'ICAC, el Prof. Dr. Joan Gómez Pallarès, en el qual hi participen, a més de l'ICAC com a centre coordinador, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Rovira i Virgili.

La recerca la duen a terme més d'una seixantena d'investigadors que es reparteixen en vuit equips d'investigació d'acord amb la seva especialitat i amb les diverses línies i programes en què s'estructura la investigació a l'ICAC. Cada equip de recerca està dirigit per un investigador.

EQUIPS D'INVESTIGACIÓ DEL MIRMED-GIAC

Arqueologia del Paisatge (GIAP): Josep M. Palet (responsable) (ICAC). Caracteritzar els paisatges mediterranis com a elements culturals és el seu objectiu. L'arqueologia del paisatge és una disciplina essencial per estudiar les interaccions de les societats amb l'entorn i la formació de paisatges culturals. La recerca de l'equip contribueix al coneixement de les dinàmiques del paisatge i a la seva gestió. Treballa en tres grans àmbits: l'arqueomorfologia aplicada a l'estudi de les formes dels paisatges i d'ocupació del territori; les interaccions societat-medi i la seva incidència en la història ambiental i en la formació de paisatges culturals, i les aplicacions dels sistemes d'informació geogràfica (SIG) i les tecnologies digitals a l'estudi arqueològic del paisatge.

Poblament i territori al món romà: Josep Guitart (responsable) (UAB-ICAC). Aquest equip centra la recerca en la ciutat romana i la seva articulació amb el territori, des de la perspectiva de l'arqueologia urbana i del poblament rural. La recerca es porta a terme en tres àrees: el Camp de Tarragona (*Tarraco*), la Segarra i l'Urgell (*Iesso*), el Vallès Oriental, el Maresme, i la Cerdanya (*Iulia Libica*).

Seminari de Topografia Antiga (SETOPANT): Ricardo Mar (responsable) (URV). L'objectiu científic de l'equip és l'estudi de la complexitat de la ciutat i l'arquitectura al món antic. Mitjançant l'estudi de casos històrics com Roma i Cusco es pretén verificar hipòtesis sobre les formes urbanes complexes en contextos preindustrials. Per això l'equip treballa en la xarxa “Orígens Urbans”, que inclou universitats i centres de recerca dels dos costats de l'Atlàntic (Universidad de Cusco; NMAI-Smithsonian Institution of Washington; Universidad Nacional de Colombia; Universidade do Minho; Università di Roma “La Sapienza” i la URV).

Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA): Isabel Rodà (responsable) (UAB-ICAC). En aquest equip conflueixen diferents punts d'enfocament sobre un mateix tema: l'estudi dels materials inorgànics, amb especial èmfasi als materials lapidis utilitzats en l'antiguitat per a l'elaboració d'elements arqueològics manufacturats. El punt de convergència està constituït per les

diferents disciplines i ciències que estudien aquests materials i les seves implicacions en el passat històric de la societat, des de la geologia fins a la història de l'art.

Economia i comerç al món antic (Aecma): Ramon Járrega (responsable) (ICAC). L'objectiu d'aquest equip és estudiar les àmfores produïdes a Hispània i els centres de producció més destacats per realitzar-ne mapes temàtics de distribució. Durant els propers tres anys començarà l'estudi de la difusió exterior de les àmfores hispàniques a la Mediterrània occidental i Europa.

Arqueologia Protohistòrica: Carme Belarte (responsable) (ICREA-ICAC). L'equip vol incrementar el coneixement sobre les societats complexes de la protohistòria de la Mediterrània occidental, a través de diversos projectes sobre el món ibèric septentrional, la Gàl·lia mediterrània i el nord d'Àfrica. Té com a objectiu principal l'anàlisi de l'aparició de les desigualtats socials, la competència pels recursos, la pressió demogràfica, les formes de control del territori i la jerarquització sociopolítica. Un altre objectiu és l'anàlisi dels contactes entre cultures, tant des del punt de vista de les influències com de la resistència al canvi i la hibridació cultural, tant en el món ibèric com a la Gàl·lia mediterrània i a la civilització nùmida, en el moment de formar-se i en la romanització.

Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana: Josep M. Macias (responsable) (ICAC). La voluntat d'aquest equip és prosseguir la recerca de les basíliques cristianes de l'amfiteatre romà de Tarragona i de l'àrea arqueològica de la Catedral de Tarragona, a partir de la inclusió de representants del Museu d'Història municipal, de l'Arquebisbat de Tarragona i de la principal empresa d'arqueologia de la ciutat.

Mediterrània Oriental grecoromana: Eva Subías (URV) i Jesús Carruesco (URV-ICAC) (responsables). Aquest equip investiga l'organització de l'espai i la seva simbologia en la Mediterrània oriental d'època grecoromana, sobretot en l'àmbit cultural hel·lènic, a Grècia i en zones de contacte intercultural com l'Egipte postfaraònic. Fa una aproximació pluridisciplinar, incorporant la recerca arqueològica, filològica, iconogràfica i antropològica, i també l'ús de les noves tecnologies (SIG), per abordar les relacions entre els diversos nivells de l'espai que configuren la realitat cultural hel·lènica i grecoegípcia, des de l'organització de l'espai físic (articulació d'espais urbans i extraurbans) fins a la interacció d'aquest espai amb diversos espais simbòlics, definits pel mite, el ritual, la literatura o la iconografia.

LÍNIES DE RECERCA

1. Arqueologia de la ciutat antiga

Programa. *Tarraco*

- ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya. 2016-2018.
Investigadors principals: Josep M. Macias i Juan J. Ramos (UAB).
Investigadors participants: Meritxell Blay (APLEC-ICAC), Liana Napalkova (UAB), Miquel À. Piera (UAB), Josep M. Puche, Pau de Solà- Morales (URV), Imma Teixell (Servei d'Arqueologia-ICAC).
Investigadors col·laboradors: Moisés Díaz, Iván Fernández i Francesc Rodríguez.
- El port de *Tarraco* a la desembocadura del riu Francolí (segles VII-VIII). 2015-2018.
Investigador principal: Josep M. Macias.

Investigadors participants: Moisès Díaz, Diana Gorostidi (URV-ICAC), Josep Francesc Roig, Oriol Olesti (UAB) i Imma Teixell (Servei d'Arqueologia-ICAC).

- Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona). 2014-2018.
Investigadors principals: Josep M. Macias, Andreu Muñoz (MBT-ICAC) i Imma Teixell (Servei d'Arqueologia-ICAC).
- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Provinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior) (Projecte quadriennal 2014/100925). 2014-2017.
Investigador principal: Josep M. Macias.
Investigadors participants: Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Imma Teixell (Servei d'Arqueologia-ICAC), Miquel Àngel Cau (ICREA-UB), Ana de Mesa, Pau de Solà-Morales (URV), Josep M. Toldrà (URV), Josep M. Puche, Xavi Gonzalo i Francesc Rodríguez.

Altres projectes

- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana. 2012-2017.
Investigadors principals: Jordi Diloli (URV) i Ramon Jàrrega.
Investigadors participants: Ramon Ferré (URV) i Jordi Vilà (URV).
Investigador col·laborador: Piero Berni.
- Projecte de recerca arqueològica al conjunt de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Vallès Occidental. Antiga Ègara (Projecte quadriennal 2014/100748). 2014-2017.
Investigador principal: Josep M. Macias.
Investigadors participants: Gemma García, Antonio Moro (Museu de Terrassa), Ana de Mesa i Josep M. Puche.
- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec. 2009-2017.
Investigadors principals: Josep Guitart (UAB-ICAC) i Esther Rodrigo.
Investigadors participants: Cèsar Carreras (UAB) i Joaquim Pera (UAB).

2. Arqueologia del paisatge, poblament i territori

Programa: Formes del paisatge i antropització dels espais de muntanya de la protohistòria a l'edat mitjana

- Interacciones llano-montaña en el NE peninsular: ocupación y dinámica del territorio en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. (I+D HAR2015-64636-P). 2016-2018.
Investigador principal: Josep M. Palet.
Investigadors participants: Marta Flórez, Arnau Garcia, Lídia Colominas, Michelle Matteazzi, Esther Rodrigo, i Pere Castanyer (MAC-Empúries), Hèctor A. Orenge (Universitat de Cambridge-URV), Paloma Aliende, Tània Polonio i M. Jesús Ortega.
Investigadors col·laboradors: Rosa Plana (Université Montpellier 3), Helena Carvalho (Universidades do Minho), Graham R. Jones (University of Oxford) i Anna Bertral.
- Romanització i pràctiques ramaderes: estudi de la conformació dels paisatges ramaders a la plana de l'Empordà i als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. 2015-2017.
Investigador principal: Lídia Colominas.

Investigadors participants: Josep M. Palet, Tània Polonio i Abel Gallego.

Investigadors col·laboradors: Enriqueta Pons (MAC-Girona), Josep Burch (UdG), Pere Castanyer (MAC-Empúries), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Oriol Olesti (UAB) i Cèsar Carreras (UAB).

- Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització dels resultats. 2014-2017.
Investigador principal: Arnau Garcia.
Investigadors participants: Judit Ciurana, Josep M. Palet, Tània Polonio i Jaume Oliver (UAB).
Investigadors col·laboradors: Fèlix Retamero (UAB), Santiago Giralt (ICTJA-CSIC), Hèctor A. Orenge (University of Cambridge-URV), Santiago Riera (SERP-UB), Marta Flórez, Carles Padrós, Maria Jaime, Jordi Roig (Arrago, S.L.), Rocío Gómez (UPV), Antònia Díaz (In situ, SCP) i Bibiana Agustí (In situ, SCP).
- Interaccions socio-ambientals durante l'Holocè: estructuració, ocupació i dinàmiques del territori a la conca del riu Ter a partir de l'arqueologia del paisatge (TerAmAr). 2013-2017.
Investigador principal: Josep M. Palet.
Investigadors participants: Hèctor A. Orenge (University of Cambridge-Professor visitant URV), Arnau Garcia, Michele Matteazzi, Lídia Colominas, Tània Polonio, M. Jesús Ortega, Esther Rodrigo, Pere Castanyer (MAC-Empúries), Marta Flórez i Santiago Riera (SERP-UB).
Investigadors col·laboradors: Anna Bertral, Rosa Plana (Université Montpellier 3), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries) i Marta Santos (MAC-Empúries).
- Centuriació i estructuració de l'ager de la colònia *Barcino*. Anàlisi arqueomorfològica i modelació del paisatge. 2008-2018.
Investigadors principals: Josep Maria Palet (ICAC) i Hèctor A. Orenge (University of Cambridge-URV).
Investigadors participants: Santiago Riera (SERP-UB), Ramon Julià (IJA-CSIC), Xusa Ortega i Carme Miró (Servei d'Arqueologia, Barcelona).
Investigadors col·laboradors: Paloma Aliende.
- Tracing ancient livestock farming in eastern Pyrenees as a shaper of mountain landscapes: a sediment DNA approach. 2017-2018.
Investigador principal: Lídia Colominas.
Investigadors participants: Charline Giguët-Covex [Edytem Laboratoire (UMR 5204)], Ana Ejarque [MSH-Geolab (UMR 6042)] i Josep Maria Palet.

Programa: Les formes d'hàbitat rural: les vil·les i altres tipus d'assentaments

- *Conventus Tarraconensis*: una nueva perspectiva arqueològica de redes de vías, ciudades y villas. Un prototipo para la TIR-FOR online (I+D HAR2015-69655-P). 2016-2019.
Investigadora principal: Marta Prevosti.
Investigadors participants: Josep Guitart (UAB-ICAC), Ada Cortés, Núria Romani, Antonio González Senmartí (URV) i Ferran Arasa (UV).
Investigadors col·laboradors: Pau de Soto (University of Southampton).
- La vil·la romana de la Gran Via – Can Ferrerons (Premià de Mar, Maresme). 2008-2017.
Investigador principal: Marta Prevosti.
Investigadors participants: Ramon Coll (Ajuntament de Premià de Mar) i Isabel Rodà (UAB-ICAC).

Altres projectes

- Estudi dels processos erosius i la vulnerabilitat del patrimoni arqueològic. 2016-2018.
Investigador principal: Pau Olmos.
Investigadors participants: Josep M. Palet, M. Carme Belarte (ICREA-ICAC), Tània Polonio, Meritxell Monrós i Arnau Garcia.
Investigadors col·laboradors: Santiagu Giralt (ICTJA-CSIC).
- Integrated analysis on transhumance activities in the Eastern Pyrenees: enhancing mountain Cultural Landscapes. 2017-2017. **NOU**
Investigadors principals: Josep M. Palet i Carlos Tornero.
Investigadors participants: Florent Rivals (ICREA-IPHES), Joan Bosch (ICRPC), Lúdia Colominas, Pau Olmos, Antonio Rojas (ICRPC), Tania Polonio, Abel Gallego i Aitor Burguet (IPHES).
- Rere les passes de la transhumància a l'antiguitat: estudi de les pràctiques ramaderes i dels paisatges culturals als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. 2017-2019. **NOU**
Investigador principal: Lúdia Colominas.
Investigadors participants: Charline Giguet-Covex (Laboratoire EDYTEM-UMR5204), Ana Ejarque (GEOLAB UMR 6042), Josep M. Palet, Tania Polonio i Abel Gallego.
Investigadors col·laboradors: Enriqueta Pons (MAC-Girona), Josep Burch (UdG), Pere Castanyer (MAC-Empúries), Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries), Oriol Olesti (UAB) i Cèsar Carreras (UAB).
- *Tabula Imperii Romani-Forma Orbis Romani* on line (TIR-FOR). 2015-2019.
Investigadors principals: Josep Guitart (UAB-ICAC) i Marta Prevosti.
Investigadors participants: Ferran Arasa, Núria Romaní, Antoni González Senmartí (URV), Ada Cortés i Pau de Soto (University of Southampton).
- Implantació i model de ciutat del *conuentus Tarraconensis*. Els jaciments arqueològics de Iesso (Guissona), Can Tacó-Turó d'en Roina/*Mons Observans*(Montmeló-Montornès del Vallès) i *Iulia Libica* (Llívia). 2014-2017.
Investigador principal: Josep Guitart (UAB-ICAC).
Investigadors participants: Joaquim Pera (UAB), Cèsar Carreras (UAB), Esther Rodrigo, Oriol Olesti (UAB), Jordi Guàrdia (UAB), Núria Padrós (UAB), Núria Romaní, Josep Ros (Museu de Guissona Eduard Camps), David Castellana (Ajuntament de Guissona), Gemma de Solà (UAB) i Montse Tenas (Museu de Montmeló).

3. *Instrumentum domesticum*. Materials i comerç en el món antic

- *Amphorae Ex Hispania*: Sistematización y Accesibilidad en red de los centros de producción (I+D HAR2015-68554-P). 2016-2019.
Investigador principal: Ramon Járrega.
Investigadors participants: Piero Berni, Horacio González, Jordi Miró, Joaquim Tremoleda (MAC-Empúries) i Carmen Berrocal (UNED).
Investigadors col·laboradors: Darío Bernal (UCA), José Juan Díaz (UCA), Ramon Coll (Ajuntament de Premià de Mar), Jaume Massó (Museu Salvador Vilaseca), José Manuel Melchor (Ajuntament de Borriana), Daniel Mateo, Antonio Sáez (US), Josep Anton Remolà (MNAT-ICAC), Enrique García Vargas (US), Gerard Martí (Museu de Cambrils) i M. Rosa Pina.

- *Saguntum* i el comerç del sud del *conventus Tarraconensis*. Estudi de les àmfores trobades al solar de la plaça de la Moreria (Sagunt). 2016-2018.
Investigador principal: Ramon Járrega.
Investigadors participants: Piero Berni i José Manuel Melchor (Museu Arqueològic de Borriana).
Investigadors col·laboradors: Jordi Miró i Andrea Zamarro (Museu Arqueològic de Borriana).
- Les àmfores hispàniques del Castro Pretorio conservades als Mercats de Trajà. Aportació a l'estudi del comerç entre Hispania i Roma durant l'Alt Imperi. 2016-2018.
Investigador principal: Ramon Járrega.
Investigadors participants: Piero Berni, Jordi Miró, Horacio González i Giorgio Rizzo.
Investigadors col·laboradors: Enric Colom.
- L'assentament romà dels Masos (Cambrils). Estudi arquitectònic i de la cultura material d'un lloc rural de l'ager *Tarraconensis*. 2015-2018.
Investigador principal: Ramon Járrega.
Investigadors participants: Marta Prevosti, Jordi López i Lúdia Colominas.
Investigadors col·laboradors: Gerard Martí (Museu d'Història de Cambrils) i Pere Cots.

4. Arqueologia clàssica i produccions artístiques

Programa transversal. Mètodes i tècniques de les ciències experimentals aplicades a l'arqueologia clàssica

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis (I+D HAR2015-65319-P). 2016-2019.
Investigadora principal: Diana Gorostidi.
Investigadors participants: Ana de Mesa, Aureli Àlvarez, Isabel Rodà (UAB-ICAC), Ana Garrido, Jordi López, Yolanda Peña, María Pérez, Begoña Soler, Serena Vinci, Pilar Lapuente (Unizar-ICAC), Hernando Royo, Josep A. Remolà (MNAT-ICAC), Silvia González (MICINN), Anna Gutiérrez Garcia-M. (IRAMAT-CRP2A UMR 5060 CNRS-Université de Bordeaux Montaigne), Serena Zoia (Università degli Studi di Milano) i Adalberto Ottati.
Investigadors col·laboradors: Manuel Parada, Hugo Feliu, Iñaki Matias, Marie-Claire Savin (IRAMAT-CRP2A UMR 5060 CNRS-Université de Bordeaux Montaigne), Julio C. Ruiz, Elena Moreno, Jaume Massó (Institut Municipal de Museus de Reus) i Hilari Muñoz (Institut Joaquín Bau, Tortosa).

PROGRAMES ESPECÍFICS

1. Arqueologia de la protohistòria a la Mediterrània occidental

Programa: Formació i desenvolupament de societats complexes en la protohistòria catalana.

- La socialització de la recerca en l'era digital: el cas de l'arqueologia ibèrica (Digibers). 2017-2017. **NOU**
Investigadores principals: M. Carme Belarte (ICREA) i Gemma Domènech (ICRPC).
Investigadors participants: Pau Olmos, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Joan Canela i Paloma Aliende.
Investigadors col·laboradors: Ethel Allué (IPHES), Lluís Batista (IPHES), Marta Fontanals (IPHES), Antoni Rojas (ICRPC) i Jordi Principal (MAC).

- Caracterización de los asentamientos urbanos en la costa de la Iberia septentrional (siglos VI-III a.C.): teledetección, documentación y restitución de estructuras constructivas (I+D HAR2015-67946-C2-2-P). 2016-2019.
Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
Investigadors participants: Pau Olmos, Pilar Camañes, Joan Canela, Jordi Hernández, Meritxell Monrós i Meritxell Oliach.
Investigadors col·laboradors: Maite Miró, Núria Otero, Paloma Aliende i David Camuña.
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). 2014-2017.
Investigadora principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
Investigadors participants: Joan Canela, Núria Otero, Jordi López, Ignacio Fiz (URV-ICAC), Jordi Morer (MonIberRocs), Anna Gutiérrez (IRAMAT-CRPZA UMR5060-CNRS Universitat de Bordeaux Montaigne), Hernando Royo i Ana de Mesa.
Investigadors col·laboradors: Judit Ciurana, Meritxell Monrós, Pilar Camañes, Itxaso Euba, Jaume Noguera (UB), Jordi Principal (MAC), Maite Miró (Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya), Sílvia Valenzuela (University of Sheffield), Moisés Díaz, David Asensio (UB-UAB-MonIberRocs), Carme Rovira (MAC), Rafel Jornet (MónIberRocs), Daniel López, Pablo Loza (ICFO) i Mónica Marro (ICFO).

Programa. L'impacte de l'exèrcit romà sobre les comunitats indígenes del NE d'Ibèria

- Testimonis arqueològics de la segona Guerra Púnica al Camp de Tarragona. 2013-2018.
Investigadors principals: Jordi López i Jaume Noguera (UB).
Investigadors participants: Eduard Ble Gimeno (UB), Pau Valdés (UB) i Joan Canela.

2. Arqueologia grega

- Mecanismos de representación del pasado y dinámicas de la performance en la Grecia Antigua (I+D FFI2015-68548-P). 2016-2019.
Investigador principal: Jesús Carruesco.
Investigadors participants: Sergi Grau, Montserrat Reig, Joan Josep Mussarra, Xavier Riu (UB), Jaume Pòrtulas (UB), Joan Silva i M. Teresa Magadán.
Investigadors col·laboradors: Bernardo Berruecos (Universidad Nacional Autónoma de México), Roger Aluja (UB), Adrián Castillo, Francesco Ghilotti, Rubén García, Julia Janicka, Glòria Cot i Cristiano Casà.

3. Antiguitat Tardana

- Excavacions arqueològiques a València "la Vella" (Riba-roja de Túria). 2016-2020.
Investigadors principals: Josep M. Macias, Albert Ribera (SIAM) i Miquel Rosselló.
Investigadors participants: Esperança Huguet (SIAM), Francesc Rodríguez i Iván Fernández.
- Parámetros analíticos-evolutivos de las técnicas constructivas del noreste de la *Tarraconense* en época tardoantigua: homogeneización, criterios de representación y calibración (I+D HAR2015-64392-C4-2-P). 2016-2020.
Investigadors principals: Josep M. Macias i Josep M. Toldrà (URV).
Investigadors participants: Andreu Muñoz (MBT-ICAC), Moisés Díaz, Jordi López, Josep Francesc Roig, Josep M. Puche i Pau de Solà-Morales (URV).

Investigadors col·laboradors: Felipe Buill (EPSEB-UPC), Amparo Núñez (EPSEB-UPC), Albert Ribera (UV), Imma Teixell (ICAC), Agustí Costa, Gemma Garcia, Antonio Moro (Ajuntament de Terrassa) i Míriam Ramon (MBT).

PROGRAMES TRANSVERSALS

Arqueologia clàssica i ciències de l'antiguitat. Fonts textuais, epigrafia i numismàtica

- Hacia un nuevo volumen del CIL XVIII/3: *Carmina Latina Epigraphica*. Las Galias, edición y comentario. Transferencia online de resultados. (I+D FFI2013 42725P). 2014-2017.

Investigadora principal: Concepción Fernández (US).

Investigadors participants: Alberto Bolaños (US), Hervé Belloc (Université Paris Sorbonne-Paris IV), José Antonio Correa (US), Eduardo Fernández (CSIC), **Joan Gómez Pallarès**, Javier del Hoyo (UAM), María Limón (US), Lidia Martín (IPEP Sevilla), Jesús Martín (IES Arroyo de la Miel), Philippe Moreau (Université Paris-Est Créteil), Miguel Rodríguez-Pantoja (UCO), Ricardo Hernández (UV) i M. Victoria Gonzalez (US).

ALTRES PROJECTES EN QUÈ PARTICIPEN INVESTIGADORS DE L'ICAC

Projectes internacionals

- Quel devenir pour le littoral Manche-Atlantique et son patrimoine? Apport de l'interdisciplinarité et de la science participative
Investigadora principal: Marie-Yvane Daire (UMR 6566 CReAAH-CNRS).
Investigadors participants: **Pau Olmos**, Chloë Martin (UMR 6566 CReAAH-CNRS), Grégor Marchand (UMR 6566 CReAAH-CNRS), Elías López-Romero (Université Bordeaux-Montaigne), Catherine Dupont (UMR 6566 CReAAH-CNRS), Jean-Baptiste Barreau (UMR 6566 CReAAH-CNRS) i Jean-Marc Large (Grup Vendéen d'Études Préhistoriques).
- Rome's Mediterranean Ports. Seventh Framework Programme (SH6, ERC-2013-ADG) / ERC Grant Agreement no. 339123. 2014-2018.
Investigador principal: Simon Key (University of Southampton)
Investigadors participants: Graeme Earl (University of Southampton), Nicolas Carayon (University of Southampton), Penny Copeland (University of Southampton), Kris Strutt (University of Southampton), Ferreol Salomon (University of Southampton), Mari Carmen Moreno (University of Southampton), Hembo Pagi (University of Southampton), Stephanie Mailleur (University of Southampton), Nuria Garcia (University of Southampton), Emilia Mataix (University of Southampton), Pascal Arnaud (Université Lumière Lyon 2), Vristopher Smith (British School at Rome), Sophie Hay (British School at Rome), Joean-Philippe Goiran (Centre National de la Recherche Scientifique), Hugo Delille (Centre National de la Recherche Scientifique), Felix Pirson (Deutsches Archäologisches Institut, Istanbul), Rabbel (Deutsches Archäologisches Institut, Istanbul), Helmut Bruckner (Universität zu Köln), Martin Seeliger (Universität zu Köln), Renato Sebastiani (Soprintendeza Speciale per i Beni Archeologici di Roma), Costanza Gialanella (Soprintendeza Speciale per i Beni Archeologici di Roma), **Josep M. Macias**, Sabine Ladstatter (Österreichisches Archäologisches Institut), Sirri Seren (Österreichisches Archäologisches Institut), Dario Bernal (Universidad de Cádiz), Andrew Wilson (University of Oxford), Nicholas Purcell (University of Oxford) i Corinne Sánchez (CNRS, UMR 5140, ASM).
- APAX. Archaeological Project at Abdera and Xanthi
Investigadora principals: Constantina Kallintzi (Servei Arqueològic de Xanthi).
Investigadors participants: **Arnau Garcia**, Eurydice Kefalidou (Universitat d'Atenes), Mercourios Georgiadis (University of Nottingham), Ioannis Xydopoulos (Universitat de Tessalònica), Chavdar Tzochev (Acadèmia de les Ciències de Bulgària) i Nerantzis Nerantzis (Université de Lille).
- AliEn-Alimentation et Environnement à Ampurias (L'Escala, Gérone) du Bronze final à la période romaine. (2017-2018)
Investigadora principal: Núria Rovira (Université Paul-Valéry Montpellier3).
Investigadors participants: Armelle Gardeisen (Université Paul-Valéry Montpellier3), Gaël Piques (Université Paul-Valéry Montpellier3), Margaux Tillier (Université Paul-Valéry Montpellier3), Rachèl Pinaud (Université Paul-Valéry Montpellier3), Sergi Jiménez (Université Paul-Valéry Montpellier3), Audrey Renaud (Université Paul-Valéry Montpellier3), Ariadna Nieto (Université Paul-Valéry Montpellier3), Marta Santos (Université Paul-Valéry

Montpellier3), Ramon Buxo (Université Paul-Valéry Montpellier3), Natàlia Alonso (UdL), **Lídia Colominas**, **Abel Gallego**, Silvia Albizuri (UB), Raquel Piqué (UAB), Maria Saña (UAB), Violeta Novella (UAB), Silvia Valenzuela (University of Oxford) i Laurent Bouby (Institut des Sciences de l'Évolution).

- Santa Marta Project. 2017-2018
Investigadors principals: Stefano Campana (Università degli Studi di Siena) i Emanuele Vaccaro (Università degli Studi di Trento).
Investigadors participants: Cristina Felici (Università degli Studi di Siena), Mariaelena Ghisleni (Università degli Studi di Siena), Stella Interlando (Università degli Studi di Padova), **Michele Matteazzi** i Ken Saito (Università degli Studi di Siena).
- Graver dans le marbre: Routes et Origine des Marbres Antiques d'Aquitaine et d'Espagne (ROMAE). 2016-2018.
Investigador principal: **Anna Gutiérrez Garcia-M.**
Investigadors participants: Milagros Navarro (AUSONIUS), Jonathan Edmondson (AUSONIUS), Donatella Cherchi (AUSONIUS), Nathalie Prévôt (AUSONIUS), Clément Coutelier, (AUSONIUS), Serena Vinci (AUSONIUS), Rémy Chapoulie (IRAMAT-CRP2A), Stephan Dubernet (IRAMAT-CRP2A), Isabelle Pianet (IRAMAT-CRP2A), Ayed Ben Amara (IRAMAT-CRP2A), Nadia Cantin (IRAMAT-CRP2A), Yannick Lefrais (IRAMAT-CRP2A), Brigitte Sptieri (IRAMAT-CRP2A), Marie-Claire Savin (IRAMAT-CRP2A), Anne Ziegler (Musée d'Aquitaine), **Pilar Lapuente Mercadal (UniZar)**, Mª Angeles Magallón (UniZar), Diana Gorostidi Pi (ICAC), Ana De Mesa (ICAC), Hernando Royo Plumed (ICAC), Isabel Rodà de Llanza (UAB), Lluís Casas Duocastela (UAB), Silvia González Soutelo (UniVigo), Sergio Vidal (MAN), Trinidad Nogales Basarrate (MNAR) i Luis Hidalgo Martin (Consortio Ciudad M Mérida).
- Mortiers de construction et luminescence optiquement stimulée : de l'exploration méthodologique au développement de la Datation directe de structures architecturales antiques et médiévales en Aquitaine.
Investigador principal: Pierre Guibert.
Investigadors participants: Petra Urbanova, Nadia Cantin, Yannick Lefrais, Brigitte Spiteri, Guillaume Guérin, Christian Gensbeitel, Philippe Lanos, Philippe Dufresne, **Anna Gutiérrez Garcia-M.**, Anne Michel, Isabelle Cartron, Christelle Ehrhardt, Catherine de Noter, Audrey Thoraval, Carole Baisson, Hélène Mousset, Hervé Gaillard, Pierre Régaldo i Pascal Bertran.

Projectes estatals

- Espacios de integración en la Roma republicana: el N.E. de la Hispania Citerior (133-72 a.C.). HAR2014-59503-P. 2015-2017.
Investigador principal: Toni Naco del Hoyo (ICREA-UdG)
Investigadors participants: Joaquin Muñiz (Universidad de Huleva), Ignasi Garcés (UB) i Jordi Principal (MAC).
Investigadors col·laboradors: Michael Dobson (Exeter University), Nathalie Barrandon (Université de Nantes), François Cadiou (Université Bordeaux 3), Alfonso Alvarez-Ossorio (Universidad de Sevilla), Nuria Molist (MAC), Immaculada Mestres (Camp de les Lloses), Montserrat Duran (Camp de les Lloses), Roger Riera i **Carles Padrós**.

- Arqueologia de la conquesta e implementació romana en Hispania. Estratègies i models de control territorial en el NE de la Província Citerior (ss. II-I aC) (HAR2015-64601-C3-1-R). 2016-2018.
Investigador principal: Joaquim Pera (UAB).
Investigadors participants: César Carreras (UAB), Josep Guitart (UAB), **Esther Rodrigo, Núria Romaní**, Núria Padrós (UAB) i Gemma de Solà (UAB).
- Red de Excelencia Atlántico-Mediterránea del Patrimonio Pesquero de la Antigüedad (RAMMPA) (HAR2015-71511-REDT).
Investigador principal: Darío Bernal (UCa).
Investigadors participants: Pilar Corrales (UMA), Enrique García (US), Laurent Callegarin (Casa de Velázquez), Jose Juan Díaz (UCa), Ramon Járrega, Brice Ephrem (Universidad de Burdeos), Adolfo Fernández (Universidade de Coimbra), Carlos Fabiao (Universidade de Lisboa), Inez Vaz Pinto (TroiaResort), Jose Ángel Expósito (Consejería de Cultura, Junta de Andalucía), Jose M. Vargas (UCa), M. Angeles Pascual (UCa), Laura Moya (UAL), M. Victoria Peinado (UGr), Pablo Ruiz (UGr), Manuel Corrales (Director del Teatro romano de Málaga), José Suárez (Arqueotectura, S.L.), Ana Arancibia (Empresa Taller de Investigaciones Arqueológicas S.L.), Desirée Piñero (UMa), Margarita Orfila (UGr), Antonio M. Sáez (US), Aomar Akerraz (Institut National d'Archéologie et du Patrimoine, Rabat), Hicham Hassini (Ministerio de Cultura, Marruecos), **Piero Berni, Horacio González, Jordi Miró**, Macarena Bustamante (UAM), Macarena Lara (UCa).
- *Marmora Hispaniae*. Explotación, uso y difusión de la caliza de Espejón en la Hispania romana (HAR2013-44971-P). 2014-2016.
Investigadora principal: Virginia García-Entero (UNED)
Investigadors participants: Sergio Vidal (MAN-UNED), María Pérez (UNED), Yolanda Peña, Ana Zarco i **Raúl Aranda**.
Col·laboradors ICAC: **Ana de Mesa i Hernando Royo**.
- *Exemplum et spolia*. El legado monumental de las capitales provinciales romanas en Hispania (HAR2015-64386-C4-1-P). 2016-2019.
Investigador principal: **Ricardo Mar** (URV)
Investigador participant: **Joaquín Ruiz de Arbulo** (URV-ICAC).
- Formas de ocupación y organización del espacio en el norte peninsular: el territorio astur entre época antigua y medieval a través del registro arqueológico y paleoambiental (HAR2016-78036-P). 2016-2018.
Investigador principal: José Avelino Gutiérrez (Universidad de Oviedo)
Investigador participants: **Anna Gutiérrez García-M.**, Lorenzo Pío Arias Páramo, Carme Fernández Ochoa, Armando González Martín, Oscar Cambra Moo, Manuel Campo Martín, Araceli Rojo Álvarez, Otilia Requejo Pagès, Alexandra Chavarría Arnau, Iván Muñiz López, Alejandro García Álvarez, Fedor Schlimbach
- *Ficta vitro lapis*: Las imitaciones de piedras en vidrio en la Hispania romana (HAR2015-64142-P). 2016-2018.
Investigador principal: Miguel Cisneros (universidad de Cantabria)
Investigador participants: Jesús Setién Marquínez, Alfredo Pedro Encuentra Ortega, María del Pilar Caldera de Castro, Emili Revilla Cubero, Romana Erice Lacabe, Juan Paz Peralta, Fabrizio Antonelli, **Anna Gutiérrez García-M.**

- Grupo de investigación Iconodansa, Proyecto HECO Heterotopías coréuticas: danza y performance en la cultura visual y literaria del Mediterráneo desde la Antigüedad tardía hasta la Edad Media (HAR2017-85625-P).
Investigadora principal: Licia Buttà (URV).
Investigador participants: **Eva Subías** (URV).

Projectes catalans

- Guerra i conflicte al NE de la península Ibèrica a l'època romano-republicana (segles III-I aC). (Projecte quadriennal 2014/100755)
Investigador principal: Jaume Noguera (UB).
Investigadors participants: **Jordi López**, Eduard Ble (UB) i Pau Valdés (UB).
- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica (Projecte quadriennal 2014/100756). 2014-2017.
Investigador principal: Joan Sanmartí (UB).
Investigadors participants: **M. Carme Belarte** (ICREA-ICAC), **Pau Olmos**, **Meritxell Monrós**, **Pilar Camañes**, **Meritxell Oliach**, **Joan Canela** i **Núria Otero**.
- Primers models d'ocupació romana a Catalunya (s.II-IaC). (Projecte quadriennal 2014/100904). 2014-2017.
Investigador principal: Joaquim Pera.
Investigadors participants: César Carreras (UAB), **Josep Guitart** (UAB-ICAC), **Esther Rodrigo**, **Núria Romaní**, Núria Padrós (UAB), Gemma de Solà (UAB-Museu de Guissona), Josep Ros (Museu de Guissona) i David Castellana (Ajuntament de Guissona).
- El nucli fortificat de Puig Rom i el seu entorn immediat. Estudi sobre el poblament d'època visigoda a la serra de Rodes del segle VII-X dC (Projecte quadriennal 2014/100582). 2014-2017.
Investigadora principal: **Eva Subías** (URV).
Investigadors participants: **Ignacio Fiz** (URV-ICAC), Anna M. Puig (col·laboradora UB) i Dolors Codina.
- El jaciment de Sant Pau de Riu-Sec (Sabadell, Vallès Occidental) (Projecte quadriennal 2014/100905). 2014-2017.
Investigador principal: César Carreras (UAB).
Investigadors participants: Jordi Roig (Arrago SL), Joaquim Pera (UAB), **Esther Rodrigo**, Joan Manel Coll (Arrago SL) i **Josep M. Puche**.
- El NE de la Citerior d'Escipió Emilià a Cèsar: la militarització del paisatge com a model de gestió territorial – (NECEEC). 2014-2017.
Investigador principal: Jordi Principal (MAC- Barcelona).
Investigador participant: **Carles Padrós**.

Altres projectes

- El Temple de Ramsés III a Medinet Habu
Investigador principal: Salvador Costa (IPOA).
Investigadors participants: **M. Teresa Magadán**.

- Contactes, relacions i influències en el II mil·lenari
Investigador principal: **M. Teresa Magadán**.
Investigadors participants: Salvador Costa (IPOA).
- Publicació de les col·leccions de ceràmica xipriota a l'estat espanyol Investigador principal: **M. Teresa Magadán**.
- Nacionalisme i restauració arqueològica a Grècia
Investigador principal: **M. Teresa Magadán**.
- Nacionalisme i arqueologia a l'illa de Xipre
Investigador principal: **M. Teresa Magadán**.
- Estudi i publicació de les col·leccions del fons del Pare Bonaventura Ubach Investigador principal: Pare Pius Ramón Tragán (Museu de l'Orient Bíblic de l'Abadia de Montserrat).
Investigadors participants: Javier Uriach (Fundació Abadia de Montserrat; Fundació Uriach) i **M. Teresa Magadán**.
- Excavació arqueològica al jaciment de l'antiguitat tardana de Son Peretó (Manacor, Mallorca). 2011-2018.
Investigador principal: **Mateu Riera**.
Col·laboradors ICAC: **Josep M. Puche**.
- Excavació arqueològica de la Cova del Molí d'en Gaspar de Ses Cases Noves (Sineu, Mallorca). 2014-2018.
Investigadors principals: **Mateu Riera** i **Josep M. Puche**.
- Recuperació, consolidació i museïtzació del monestir bizantí de Cabrera.
Investigadors principals: **Mateu Riera** i M. Riera Frau.
Entitats participants: Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca, IBANAT i l'Ajuntament de Palma.
- Tarraco360. Pàgina web i APP amb restitució virtual del monuments romans de Tarraco i visita digital. (Conveni URV / Fundació Privada Mutua Catalana). 2017-2018.
Investigador principal: **Joaquín Ruiz de Arbulo** (URV-ICAC).
Investigadors participants: **Ferran Gris**, Jose Alejandro Beltran (URV), Jose Javier Guidi (URV) i Imma Gris.
- Projecte d'investigació arqueològica a la necròpolis de Son Real (Punta dels Fenicis). Santa Margalida (Mallorca). 2013-2017.
Investigador principal: **Jordi Hernández-Gasch**.
Investigadors participants: Bernat Burgaya, Margalida Munar, Francisca Cardona (Grupo de Investigación de Arqueología de la Época Clásica y Antigüedad Tardía en Andalucía Oriental (HUM296)-Junta de Andalucía), Beatriz Palomar, María José Rivas (Museu de Manacor), Gabriel Servera (Universitat de les Illes Balears), Lua Valenzuela (Universitat de les Illes Balears) i Miquel Àngel Vicens (Ecoconsulta).
- Projecte d'investigació arqueològica al Jaciment Arqueològic de Mestre Ramon, Son Servera (Mallorca). 2013-2017.
Investigador principal: **Jordi Hernández-Gasch**.

Investigadors participants: Antoni Puig, Marcos Llobera (University of Washington), Bernat Burgaya, Margalida Munar, Llorenç Picornell (Universitat de les Illes Balears), Gabriel Servera (Universitat de les Illes Balears), Àlex Valenzuela (Universitat de les Illes Balears) i Miquel Àngel Vicens (Ecoconsulta).

- Projecte d'investigació arqueològica al Jaciment Arqueològic de Son Serra, Muro (Mallorca). 2015-2019.

Investigador principal: **Jordi Hernández-Gasch**.

Investigadors participants: Antoni Puig, Marga Rivas, Bernat Burgaya, Margalida Munar, Llorenç Picornell (Universitat de les Illes Balears), Gabriel Servera, Universitat de les Illes Balears) i Àlex Valenzuela (Universitat de les Illes Balears).

Investigadors

Investigadors sèniors (R4)

Belarte Franco, Maria Carme (ICREA)
Investigadora sènior (R4) i ICREA research Professor
Equip de recerca: Arqueologia Protohistòrica

Projectes de recerca

- Caracterización de los asentamientos urbanos en la costa de la Iberia septentrional (siglos VI-III a.C.): teledetección, documentación y restitución de estructuras constructivas. IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
- La socialització de la recerca en l'era digital: el cas de l'arqueologia ibèrica (Digibers). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC) i Gemma Domènech (ICRPC).
- Estudi dels processos erosius i la vulnerabilitat del patrimoni arqueològic. IP: Pau Olmos.

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica. IP: Joan Sanmartí (UB).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Belarte, M. C., “Investigar a Catalunya a inicis del segle XXI: instituts de recerca o universitats?”, *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 27, p. 291-293. Carhus+B / 3.9 (ICDS).
- Belarte, M. C.; Canela, J.; Euba, I.; López, D.; Valenzuela, S., “¿Depósito votivo o destrucción de necrópolis?: el silo protohistórico de El Pontarró (La Secuita, Tarragona)”, *Trabajos de Prehistoria*, 74 (2), p. 355-374. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 0.615 / 11.0 (ICDS).
- Portillo, M.; Belarte, M. C.; Ramon, J.; Kallala, N.; Sanmartí, J.; Albert, R. M., “An ethnoarchaeological study of livestock dung fuels from cooking installations in northern Tunisia”,

Quaternary International, 431, p. 131-134. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 2,199 (Q2 Geosciences) / 10.9 (ICDS).

- Sanmartí, J.; Belarte, M. C.; Noguera, J., “Caracterització dels assentaments urbans en la costa de la Ibèria septentrional (segles VI-III aC)”, *Auriga*, 90, p. 17-18. Carhus+D / 3.9 (ICDS).
- Sanmartí, J.; Kallala, N.; Belarte, M. C.; Ramon, J.; Maraoui-Telmini, B.; Ben Moussa, M.; Tarradell, N.; Bel Haj Nasr Loum, Z.; Revilla, V.; Jornet, R.; Campillo, J.; Montanero, D.; Chérif, S.; Fadrique, T.; López, D.; Portillo, M.; Valenzuela, S.; Cantero, F.; Torchani, M.; Jenène, M.; Hatmi, M., “El projecte de recerca arqueològica a Althiburos i els seus encontorns (El Kef, Tunísia)”, *Tribuna d'Arqueologia*, 2013-2014, p. 345-364. Carhus+D / 4.0 (ICDS).

Capítols de llibre

- Belarte, M. C., “The Iberian house” a De Prado, G.; Rovira, M. C., *Northern Iberians. Life, death and rituals beyond the Pyrenees*, Archaeological Museum in Zagreb, Zagreb (Croàcia), p. 17-21.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació d'Araujo-Andrade, C.; Marro Sanchez, M.; Belarte, M. C.; Canela, J.; De Mesa, A.; Royo, H.; Loza-Alvarez, P., “Analysis and Characterization of Ancient Spanish Jewelry by means of Raman Spectroscopy and Multivariate Analysis”, en el marc del *9th International Conference on Advanced Vibrational Spectroscopy*, organitzat per la University of Victoria, Podium Conference Specialists, de l'11 al 16 de juny, Victoria (Canadà).
- Comunicació de Belarte, M. C.; Canela, J.; Morer, J.; Ocaña, M.; Cuscó, O., “El poblament rural ibèric a la Cessetània: l'establiment de Rabassats (Nulles, Alt Camp)”, en el marc del *Congrés de Prehistòria i Protohistòria de la Mediterrània Occidental*, organitzat pel Consell Insular de Menorca, el Museu de Menorca, la Universidad de Granada, la Menorca Talaiòtica, l'Ateneu de Maó i l'Institut Menorquí d'Estudis, del 26 al 29 d'abril, Maó.
- Comunicació de Belarte, M. C.; Noguera, J., “La necròpolis ibèrica de Les Esquarterades (Ulldecona, El Montsià)”, en el marc del *Congrés de Prehistòria i Protohistòria de la Mediterrània Occidental*, organitzat pel Consell Insular de Menorca, el Museu de Menorca, la Universidad de Granada, la Menorca Talaiòtica, l'Ateneu de Maó i l'Institut Menorquí d'Estudis, del 26 al 29 d'abril, Maó.
- Comunicació de Bertral, A.; Belarte, M. C.; Canela, J., “Col·laboració entre arqueòlegs i restauradors a l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica”, en el marc del *3rd European Conference on Electrochemistry applied to conservation of artworks. New insights into the technical examination and conservation of metallic heritage artefacts, CEACA 2017*, organitzat per la Universitat Politècnica de València (UPV) i l'Instituto de Restauración del Patrimonio (IRP), el 27 de març, València.
- Comunicació de Sanmartí, J.; Noguera, J.; Belarte, M. C., “Caracterització dels assentaments urbans en la costa de la Ibèria septentrional (s. VI-III aC)”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, de l'11 al 12 de novembre, Reus.

- Conferència de Belarte, M. C., “Arquitectura doméstica ibérica: excavación, conservación e interpretación”, en el marc de *cicle del conferències*, organitzat per la Càtedra Arqueòloga Manuel de Góngora-Empresa Familiar Calderón i l’Institut Universitari de Investigació en Arqueologia Ibérica de la Universidad de Jaén, del 21 de març al 30 de maig, Jaén.
- Conferència de Belarte, M. C., “El urbanismo y la arquitectura ibérica”, en el marc de la *Universidad de Verano de Teruel. La cultura ibérica. Diversidad y elementos compartidos de una cultura mediterránea*, organitzada per la Fundació Universitària Antonio Gargallo, del 6 al 8 de juliol, Ariño.
- Ponència de Belarte, M. C., “Dépôts rituels dans les habitats de l’âge du Fer de Catalogne (VIIe-IIe av. n.-è.)”, en el marc del *Sanctuaires et rites dans le monde ibérique et ses marges. Séminaire d’Archéologie Ibérique*, organitzat per l’Université Paul Valéry Montpellier III i el CNRS (Archéologie de Sociétés Méditerranéennes), el 9 de març, Montpellier (França).
- Ponència de Belarte, M. C., “Espacios domésticos, familia y sociedad en el mundo ibérico septentrional”, en el marc de les *II Jornadas de Arqueología pre y protohistórica Más allá de las casas. Familias, linajes y comunidades en la protohistoria peninsular*, organitzades per la Universidad de Extremadura, del 26 al 27 d’octubre, Cáceres.
- Ponència de Principal, J.; Belarte, M. C.; Monrós, M.; Camañes, P.; López, D.; Valenzuela, S., “Influjos punicizantes en las dinámicas alimentarias del mundo ibérico septentrional (ss. IV-III a.C.)”, en el marc del *Coloquio internacional. La alimentación en el mundo púnico: procesos, productos y consumos*, organitzat pel Departament de Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga de la Universitat de València, del 15 al 16 de juny, València.
- Pòster de Bertral, A.; Belarte, M. C.; Buxeda, J.; Canela, J.; López, J.; Madrid, M.; Otero, N.; Pinto, M., “The pavements of the Roman site of Costa de La Serra (la Secuita, Tarragonès). A multidisciplinary study”, en el marc del *13th Conference of the International Committee for the Conservation of Mosaics*, organitzat per la ICCM (International Committee for the Conservation of Mosaics), del 15 al 20 d’octubre, Barcelona.
- Pòster de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Domènech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “Comunicació de la recerca arqueològica a través de les TIC: el projecte Digibers”, en el marc de la *3a Jornada Patrimoni i Escola*, organitzada per l’Agència Catalana del Patrimoni Cultural i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, del 29 al 30 de setembre, Terrassa.
- Pòster de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Domènech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “The Digibers Project. The socialisation of research in the digital era: the case of Iberian archaeology”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l’ICAC, l’IPHES i l’ICRPC, del 25 al 27 d’octubre, Tarragona.

Activitat de difusió i transferència

- 15/11/2017: Xerrada divulgativa de Belarte, M. C., “L’arqueologia i la col·laboració amb altres ciències: l’exemple de l’estudi d’una necròpolis ibèrica”, en el marc de la *22a Setmana de la Ciència*, organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca, Cunit.
- 24/11/2017: Xerrada divulgativa de Belarte, M. C.; Noguera, J.; Olmos, P., “El poblament ibèric a Flix”, en el marc del *Cicle de conferències Ibers i romans a l’Ebre*, organitzat per l’Arxiu Comarcal de la Ribera d’Ebre i el CERE (Centre d’Estudis de la Ribera d’Ebre), Flix.

- Edició de vídeo de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Domènech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “ArcheoClips. T’expliquem l’arqueologia”.

Docència

- Professora de l’assignatura *Arqueologia ibèrica* del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).
- Tutora del treball final de màster en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC) de:
 - Pereda, G., *La producció tèxtil en època ibèrica (s. VI-II ane): el cas de la Ilercavònia*.
 - Cuscó, O., *Caracterització de les fortificacions a la Laietània durant l’ibèric ple (450-200 aC)*.
 - Margalef, R., *Arqueologia i societat. Anàlisi arqueològica de la serra de l’Espasa i proposta de gestió patrimonial del municipi de Capçanes*.
 - Ocaña, M., *Estudi funcional dels sectors 1, 2 i 3 de l’assentament rural de Rabassats (Nulles, Alt Camp) a partir del registre material*.

Altres

- *Peer-reviewer* de la revista *Panta Rei* (Múrcia).
- Membre del comitè organitzador del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l’ICAC, l’IPHES i l’ICRPC, del 25 al 27 d’octubre, Tarragona.
- Membre del comitè científic del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l’ICAC, l’IPHES i l’ICRPC, del 25 al 27 d’octubre, Tarragona.
- Membre del comitè científic de l’*European Association of Archaeologists (EAA) Annual Meeting*, que es celebrarà a Barcelona del 5 al 8 de setembre de 2018.
- Membre avaluador de l’Agència Andaluza del Conocimiento a les convocatòries d’Ayudas Contractación de Doctores de la Junta de Comunidades de Castilla-La Mancha.

Carruesco García, Jesús (URV-ICAC)
 Investigador sènior (R4)
 Equip de recerca: Mediterrània oriental grecoromana

Projectes de recerca

- Mecanismos de representación del pasado y dinámicas de la performance en la Grecia Antigua . IP: Jesús Carruesco.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Carruesco, J., “The Invention of Stesichorus: Hesiod, Helen, and the Muse”, *Mnemosyne; supplementum*, 402, p. 178-196. SCOPUS / 8.0 (ICDS).

Capítols de llibre

- Carruesco, J.; Reig, M., “El teatre a l’era precristiana” a Massip, F; Kovacs, L., *Història de les arts escèniques catalanes. Volum I. La teatralitat medieval i la seva pervivència*, Edicions Universitat de Barcelona, Barcelona, p. 37-116.

Articles en actes de congrés

- Carruesco, J.; Ruiz de Arbulo, J., “Certamina en el circo de Tarraco como espectáculos provinciales” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d’Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Tarraco Biennial, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 301-306.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Carruesco, J., “Individual vs. Collective Expressions of Grief in Early Greek Epic”, en el marc de l’*ISCH Annual Conference 2017: Senses, Emotions and the Affective Turn*, organitzat per l’International Society for Cultural History (ISCH), del 26 al 29 de juny, Umea (Suècia).
- Conferència de Carruesco, J., “Paradigmas corales en la obra de Empédocles”, en el marc del *V Congreso internacional de estudios clásicos en México*, organitzat per l’Instituto de inves-

tigaciones filològiques de la Universidad Nacional Autónoma de México, del 4 al 8 de setembre, Ciudad de México.

Activitat de difusió i transferència

- 08/03/2017: Xerrada divulgativa de Carruesco, J., “Heroïnes tràgiques: del mite clàssic a la literatura catalana”, en el marc de les *Conferències científiques per a instituts*, organitzades per la URV, Salou.
- 14/05/2017: Participació en el debat d'inauguració de Carruesco, J.; Ruiz de Arbuló, J.; Zaragoza, J., “Diàlegs amb la Història: Grècia i Roma. Adrià, un emperador per a dues cultures”, en el marc de la *XIX edició del Festival romà de Tarragona. Tàrraco Viva 2017*, organitzat per l'Ajuntament de Tarragona, del 15 al 28 de maig, Tarragona.
- 15/02/2017: Xerrada divulgativa de Carruesco, J., “La guerra i la dona en el món grec: d'Helena a Lisístrata”, en el marc de les *Conferències de Batxillerat 2016-2017*, organitzades per la Sociedad Española de Estudios Clásicos (Secció catalana), Tarragona.
- 22/02/2017: Xerrada divulgativa de Carruesco, J., “Navegant cap a Ítaca: el mite d'Ulisses a la cultura catalana”, en el marc de les *Conferències científiques per a instituts*, organitzades per la URV, Valls.
- 24/05/2017: Xerrada divulgativa de Carruesco, J., “Les festes i la construcció de la polis. L'espai públic a la ciutat grega”, en el marc de la *XIX edició del Festival romà de Tarragona. Tàrraco Viva 2017*, organitzat per l'Ajuntament de Tarragona, del 15 al 28 de maig, Tarragona.

Docència

- Conferència de Carruesco, J., al Seminari *Formas de la corralidad como paradigma cultural de la Grecia antigua*, organitzat per la Universidad Nacional Autónoma de México, el 6 de setembre, Ciudad de México (Mèxic).
- Conferència de Carruesco, J., “Sàvies o magues? Una aproximació a les dones de la Grècia antiga”, per a la formació de professorat, organitzat pel Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, l'11 de març, Tarragona.
- Codirecció de la tesi doctoral de Cot, G., *L'Omphalos i la dinàmica de l'espai a la Grècia Arcaica*, defensada el 25 de gener a la UB.
- Professor de l'assignatura *Religió i mitologia al món clàssic* del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).
- Tutor del treball final de màster en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC) de Cano Moreno, J., *Estrategia e identidad: iconografía en sellos y sellados durante el periodo neopalacial minoico*.

Altres

- Vocal de la junta de la Sociedad Española de Estudios Clásicos. Secció catalana.
- Secretari de la junta de l'Associació de Teatre Grecollatí Prósopon.

Fiz Fernández, José Ignacio (URV-ICAC)
 Investigador sènior (R4)
 Equip de recerca: Mediterrània oriental grecoromana

Projectes de recerca

- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- El nucli fortificat de Puig Rom i el seu entorn immediat. Estudi sobre el poblament d'època visigoda a la serra de Rodas del segle VII-X dC. IP: Eva Subías (URV).

Publicacions

Articles en altres revistes

- Subías, E.; Puig, A.M.; Codina, D.; Fiz, J.I. “El *castrum* visigòtic de Puig Rom revisitat”, *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* 47, 2016, p. 75-96.

Activitats

Activitat científica

- Conferència de Subías, E.; Puig, A. M., Codina, D.; Fiz, J. I. “El nucli fortificat de Puig Rom i el seu entorn immediat. 2014-2017”, en el marc del cicle de conferències de la *Tribuna d'Arqueologia* 2017-2018, organitzats pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya, el 25 d'octubre, Barcelona.
- Conferència de Subías, E.; Puig, A. M., Codina, D.; Fiz, J. I. “Nuevos datos sobre la muralla de Puig Rom”, en el marc de les *II Jornades Internacionals d'Arqueologia de Riba-roja de Túria, Recintes fortificats en època visigoda: història, arquitectura i territori* (8-10 d'octubre), organitzades per l'ICAC i l'Ajuntament de Riba-roja de Túria, el 9 de novembre, Riba-roja de Túria.

Docència

- Professor de les assignatures *Introducció a l'Arqueologia del territori*, *Arqueologia del paisatge. Mètodes i Tècniques* i *Sistemes constructius i Documentació gràfica*, del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).

Gómez Pallarès, Joan
 Director de l'ICAC i investigador sènior (R4)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- Hacia un nuevo volumen del CIL XVIII/3: *Carmina Latina Epigraphica*. Las Galias, edición y comentario. Transferencia online de resultados. IP: Concepción Fernández (US).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Gómez Pallarès, J.; Garcia, A.; Colominas, L.; Gallego, A.; Roig, J.; Oliver, J., “La tradición apócrifa de Eugenio de Toledo a la luz de un nuevo hallazgo epigráfico”, *Aevum*, 91.2, p. 295-310. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A / 11.0 (ICDS).
- Gómez Pallarès, J.; Muñoz, A., “Cyprianus episcopus Tarracensis and his internment”, *Epigraphica*, 79, p. 325-337. SCOPUS, Carhus+C. Factor d'impacte: 0,14 / 10.0 (ICDS).

Articles en altres revistes

- Gómez Pallarès, J., “Les segones oportunitats. El preu d'escriure amb absoluta llibertat”, *Tarraco Viva. El festival romà de Tarragona*, p. 27-29.
- Gómez Pallarès, J., “La nina era d'una nena”, *Anuari 17. Memòria anual de l'Associació Cultural Sant Fructuós*, p. 5-6.

Capítols de llibre

- Gómez Pallarès, J., “Prefacio” a Gorostidi, D., *Géza Alföldy. Estudios tarraconenses*, ICAC, URV, Tarragona, p. 11.

Activitats

Activitat científica

- Ponència de Gómez Pallarès, J., “La serendipia como factor de progreso: epigrafía y tradición manuscrita”, en el marc de *Coloqui internacional. Cultura epigráfica y cultura literaria en el mundo romano*, organitzat per la UB, del 18 al 19 de desembre, Barcelona.

Activitat de difusió i transferència

- 26/01/2017: Presidència i moderació en el debat de Gómez Pallarès, J., “El vi com a fet social”, en el marc de les activitats de l'exposició *El vi grec. De l'antiguitat als cellers catalans actuals*, organitzada per l'ICAC, el MAC, el Departament de cultura de la Generalitat de Catalunya i l'ICRPC, Barcelona.
- 04/04/2017: Xerrada divulgativa de Gómez Pallarès, J., “Una ètica de la immortalitat: el vi des dels orígens”, organitzada per l'Aula d'Extensió Universitària per a la gent gran de Ripollet, Ripollet.
- 17/05/2017: Xerrada divulgativa de Gómez Pallarès, J., “Una ètica de la immortalitat: el vino desde sus orígenes”, en el marc de l'acte de l'entrega del *Premio Legado José Vallejo*, organitzat per la Universitat de Sevilla, Sevilla.
- 04/07/2017: Xerrada divulgativa de Gómez Pallarès, J., “Menjar, beure i viure a la Mediterrània: el bon exemple de Roma”, en el marc del Cicle d'activitats *Som mediterranis. Som cultura*, organitzat per la Biblioteca d'Altafulla i la xarxa d'Agents Dinamitzadors dels Jocs Mediterranis Tarragona 2018, Altafulla.

Docència

- Conferència de Gómez Pallarès, J., “L'Eneida de Virgili, entre la literatura i la política”, en el marc dels *Cicles de conferències adreçats als estudiants de segon curs de Batxillerat*, organitzat per la SEEC, el 15 de febrer, Tarragona.
- Conferència de Gómez Pallarès, J., “Els conceptes de l'*otium* al món romà”, en el marc del *Curs de formació del professorat: Els plaers a l'antiguitat* (20-24 febrer), organitzat pel CdA de Tarragona i l'ICAC, el 21 de febrer, Tarragona.
- Conferència inaugural de Gómez Pallarès, J., “Introducción a la historia de la vitivinicultura Antigua: símbolos y datos”, en el marc del *Curs Superior de Sumiller Profesional* (2017-2018), organitzat per l'Institut Galego do Viño, el 25 de setembre, Santiago de Compostel·la.
- Conferència inaugural de Gómez Pallarès, J., “Apuntes gráficos para una historia de la cultura del vino desde los orígenes hasta la contemporaneidad”, en el marc del *Curs d'Extensió Universitària Superior de Sommelier* (2017-2018), organitzat per l'EU d'Hoteleria i Turisme CETT, el 2 d'octubre, Barcelona.

Altres

- Membre de la Junta Directiva i secretari de l'ACER.
- Membre del Patronat i de la Comissió delegada de la Institució CERCA.
- Membre del grup de treball de la Plataforma Coneixement Territori Innovació i de la redacció de l'Agenda per a la innovació i la competitivitat de Catalunya 2015-2020.
- Membre del Consell Assessor del Patrimoni Históricoartístic de la ciutat de Tarragona.
- Membre de la Comisión Nacional Evaluadora de la Actividad Investigadora (CNEAI).
- Avaluador actiu de l'Agencia Nacional de Evaluación y Prospectiva (ANEP).
- Vocal de la Comissió d'Apel·lacions de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).

- Membre del Consell Assessor de la revista *Sylloge Epigraphica Barciononensis*.
- Membre del Consell de la revista *Exemplaria Classica*.
- Membre del Consell científic de la revista *Ordina Prima*.
- Membre del Comitè de Referato Externo de la revista *Escribas*.
- *Peer-reviewer* de les revistes *Atheanaeum*, *Archivo Español de Arqueología*, *Revista de Estudios Latinos* i *Veleia*.
- Assessor científic de l'exposició *El vi grec. De l'antiguitat als cellers catalans actuals*.
- Valoració positiva del cinquè tram de recerca de l'activitat investigadora (2010-2015), per part de la CNEAI.

Járrega Domínguez, Ramon

Investigador sènior (R4)

Equip de recerca: Alimentació, economia i comerç al món antic (Aecma)

Projectes de recerca

- *Amphorae Ex Hispania*: Sistematización y Accesibilidad en red de los centros de producción. IP: Ramon Járrega.
- *Saguntum* i el comerç del sud del *conventus Tarraconensis*. Estudi de les àmfores trobades al solar de la plaça de la Moreria (Sagunt). IP: Ramon Járrega.
- Les àmfores hispàniques del Castro Pretorio conservades als Mercats de Trajà. Aportació a l'estudi del comerç entre Hispania i Roma durant l'Alt Imperi. IP: Ramon Járrega.
- L'assentament romà dels Masos (Cambrils). Estudi arquitectònic i de la cultura material d'un lloc rural de l'*ager Tarracoenensis*. IP: Ramon Járrega.
- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana. IP: Jordi Diloli (URV) i Ramon Járrega.

Participació en projectes d'altres entitats

- Red de Excelencia Atlántico-Mediterránea del Patrimonio Pesquero de la Antigüedad (RAMMPA). IP: Darío Bernal (UCA).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Járrega, R., “La villa romana de l'Alqueria (Moncofa, Plana Baixa, Castelló). Un establecimiento rural en el *ager saguntinus*”, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló*, 35, p. 159-176. Carhus+C / 4.3 (ICDS).
- Járrega, R.; Colom, E. “Una nueva variante anfórica de la Hispania Citerior: la Pascual 1 Parva”, *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló*, 35, p. 127-140. Carhus+C / 4.3 (ICDS).

Articles en altres revistes

- Canela, J.; Járrega, R.; López Vilar, J., “El Camí de Bràfim (Puigpelat, Tarragona): un nou taller d'àmfores vineres de la forma Dressel 2-4”, *Butlletí Arqueològic*, 38-39, p. 65-79.
- Járrega, R., “Les ceràmiques romanes de la vil·la romana de Can Montagut (Marçà). Dades per a l'estudi del poblament rural romà al Priorat”, *Butlletí Arqueològic*, 38-39, p. 81-139.

- Jàrrega, R., “Una nueva y atípica marca en un ánfora de la forma Oberaden 74, hallada en la villa romana de La Llosa (Cambrils, Tarragona)”, *Boletín Ex Officina Hispana*, 8, p. 59-61.
- Jàrrega, R., “Un ejemplar de cerámica de paredes finas de la forma Mayet 18, con representación de un rostro humano, de la villa romana de Els Masos (Cambrils, Tarragona)”, *Boletín Ex Officina Hispana*, 8, p. 79-81.
- Jàrrega, R., “Amphorae ex Hispania: paisajes de producción y consumo” (reseña), *Boletín Ex Officina Hispana*, 8, p. 134.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Jàrrega, R.; Berni, P., “Nueva propuesta de cuantificación de material anfórico, a partir del estudio de la figlina de Malgrat de Mar (Barcelona)”, en el marc del *IV Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Opera Fictiles. Estudios transversales sobre cerámicas antiguas de la península ibérica*, organitzat per la SECAH, del 26 al 29 d’abril, València.
- Pòster de Berni, P.; Díaz Rodríguez, J. J.; Jàrrega, R., “Amphorae ex Hispania 2. Una aproximación a la catalogación y estudio de las figlinae anfóricas en la Hispania romana”, en el marc del *IV Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Opera Fictiles. Estudios transversales sobre cerámicas antiguas de la península ibérica*, organitzat per la SECAH, del 26 al 29 d’abril, València.
- Comunicació de Colom, E.; Jàrrega, R., “The amphora set from Font de ses Aiguades (Alcúdia, Mallorca). Contribution to the study of Hispania Citerior trade routes of whine amphoras in the first quarter of first Century AD”, en el marc del *SOMA 2017, 21 Symposium on Mediterranean Archaeology*, organitzat per la Universidad de Cádiz i el MINECO, del 21 al 23 de setembre, Cadis.
- Conferència de Jàrrega, R., “El comerç a llarga distància a Tarraco (s. I-III)”, en el marc del *Seminari Internacional La recerca arqueològica al port romà de Tarraco*, organitzat per l’ICAC i el Portus Limen Project (University of Southampton), el 8 de febrer, Tarragona.

Docència

- Membre del tribunal de la tesi doctoral de Stuani, R., *Análisis arqueológico de la cerámica de barniz negro y de su contexto de hallazgo como instrumento de interpretación arqueológico cultural del territorio: el caso de Verona*, defensada el 13 de gener a la UB.

Macias Solé, Josep Maria
 Investigador sènior (R4)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya. IP: Josep M. Macias i Juan J. Ramos (UAB).
- El port de *Tarraco* a la desembocadura del riu Francolí (segles VII-VIII). IP: Josep M. Macias.
- Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona). IP: Josep M. Macias, Andreu Muñoz (MBT-ICAC) i Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC).
- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Prouvinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior). IP: Josep M. Macias.
- Projecte de recerca arqueològica al conjunt de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Vallès Occidental. Antiga Ègara. IP: Josep M. Macias.
- Parámetros analíticos-evolutivos de las técnicas constructivas del noreste de la *Tarraconense* en época tardoantigua: homogeneización, criterios de representación y calibración. IP: Josep M. Macias i Josep M. Toldrà (URV).
- Excavacions arqueològiques a València la “Vella” (Riba roja de Túria). IP: Josep M. Macias, Albert Ribera (SIAM) i Miquel Rosselló.

Participació en projectes d'altres entitats

- Rome's Mediterranean Ports. (RoMP). IP: Simon Keay (University of Southampton).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Puche, J.M.; Macias, J.M.; Toldrà, J.M.; Solà-Morales, P., “Más allá de la métrica. Las nubes de puntos como expresión gráfica semántica”, *EGA. Revista de Expresión gráfica arquitectónica*, 32, p. 228-237. JCR (ISI), SCOPUS / 10.9 (ICDS).
- Blay, M.; Macias, J. M., Ramos, J. J., “ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya”, *Auriga. Revista de divulgació del Món Clàssic*, 90, p. 28-31. Carhus+D / 3.9 (ICDS).

- Macias, J. M., Muñoz, A., Teixell, I., “El Museu Bíblic i la catedral de Tarragona: dos espais d’interpretació del recinte de culte imperial de Tàrraco (Hispania Citerior)”, *Auriga. Revista de divulgació i debat del Món Clàssic*, 90, p. 9-12. Carhus+D / 3.9 (ICDS).

Libres

- Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O., *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania: definición, evolución y difusión del período romano a la tardía antigüedad*, Documenta 29, ICAC, Tarragona.

Capítols de llibre

- Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “La seu del Consell Comarcal del Tarragonès: evolució històrica d’un espai sagrat” a Costa, J. R. (ed.), *El Consell Comarcal del Tarragonès. D’espai de culte romà a hospital medieval. 25 anys de la seva recuperació*, Arola Editors, Tarragona, p. 26-41.
- Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O., “Acerca del proyecto modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania: definición, evolución y difusión. Del periodo romano a la antigüedad tardía (MARQHIS)” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 7-14.
- Macias, J. M., “Técnicas constructivas y Arquitectura del poder en el noreste de la Tarracense durante la Antigüedad Tardía. Balance del trienio 2013-2015” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 53-60.
- Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Ensayos de nuevos análisis óptico-visuales para el análisis de estructuras arquitectónicas-patrimoniales. El uso de la reflectancia láser” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 77-88.
- Fernández, I.; Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M., “Metodología de análisis del circo romano de Tarragona y nuevos resultados” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 117-136.
- García, G.; Macias, J. M.; Moro, A., “La iglesia funeraria de época visigoda de Sant Miquel de Terrassa. Análisis arquitectónico” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A., Rodríguez, O. (eds.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 183-198.

Articles en actes de congrés

- Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Mobile Mapping and laser scanner to interrelate the city and its heritage: the Roman Circus of Tarragona” a Amoêda, R.; Lira, S.; Pinheiro, C. (ed.), *REHAB 2017. Proceedings of the 3rd International Conference on Preservation, Maintenance and Rehabilitation of Historical Buildings and Structures* (Braga (Portugal), del 14 al 16 de juny de 2017), Green Lines Instituto, Barcelos (Portugal), p. 21-28.

- Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Fernández, I.; Toldrà, J. M., “Automatic Recognition of materials from Laser-Scanner Survey Data by the Reflectance method” a Amoêda, R.; Lira, S.; Pinheiro, C. (ed.), *REHAB 2017. Proceedings of the 3rd International Conference on Preservation, Maintenance and Rehabilitation of Historical Buildings and Structures* (Braga, Portugal), del 14 al 16 de juny de 2017), Green Lines Instituto, Barcelos (Portugal), p. 29-37.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Blay, M.; Macias, J. M.; Ramos, J. J., “ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, l’Ajuntament de Reus i el Centre de Lectura, de l’11 al 12 de novembre, Reus.
- Comunicació de Cau, M. A.; Macias, J. M.; Santini, E.; Fantuzzi, L.; Rodríguez, F., “Eastern Mediterranean cooking wares and amphorae from Tarragona (Spain): combining archaeology and archaeometry”, en el marc del *6th International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry (LRCW6)*, organitzat pel Parco Archeologico della Valle dei Templi di Agrigento, del 24 al 28 de maig, Agrigento (Itàlia).
- Comunicació de Huguet, E.; Rodríguez, F.; Macias, J. M.; Ramón, Mª A.; Ribera, A.; Roselló, M., “Producciones locales e importaciones (s. VI-VII) en el castrum visigodo de “València la Vella”, Riba-Roja de Túria (València, España)”, en el marc del *6th International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry (LRCW6)*, organitzat per Parco Archeologico della Valle dei Templi di Agrigento, del 24 al 28 de maig, Agrigento (Itàlia).
- Comunicació de Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “El conjunto histórico del Circo romano de Tarragona: de la nube de puntos a la didáctica permanente”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l’ICAC, l’IPHES i l’ICRPC, del 25 al 27 d’octubre, Tarragona.
- Comunicació de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “El Museu Bíblic i la Catedral de Tarragona: dos espais d’interpretació del recinte de culte imperial de Tàrraco (Hispania Citerior)”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, l’Ajuntament de Reus i el Centre de Lectura, de l’11 al 12 de novembre, Reus.
- Comunicació de Macias, J. M.; Rodríguez, F., “Cazuelas y ollas en la ciudad visigoda de Tarracona”, en el marc del *IV Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Opera Fictiles. Estudios transversales sobre cerámicas antiguas de la península ibérica*, organitzat per la SECAH, del 26 al 29 d’abril, València.
- Comunicació de Macias, J. M.; Salomon, E.; Strutt, K., “The Harbour of Tarraco: new results”, en el marc del *Tird annual workshop of the Portuslimes: Rome’s Mediterranean Ports.*, organitzat per Portuslimes, la University of Southampton i el British School at Rome, del 26 al 27 de gener, Roma.
- Comunicació de Puche, J. M.; Macias, J. M.; de Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Mobile Mapping and laser scanner to interrelate the city and its (hidden and visible) heritage: the example of the Roman Circus of Tarragona”, en el marc del *REHAB 2017*:

3rd International conference on preservation, maintenance and rehabilitation of historical buildings and structures, organitzat pel Green Lines Institute, del 14 al 16 de juny, Braga (Portugal).

- Comunicació de Rodríguez, F.; Macias, J. M., “Tarracona in the seventh century: an example of Hispanic consumer centre connected to the Mediterranean and long distance exchanges”, en el marc del *6th International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry (LRCW6)*, organitzat pel Parco Archeologico della Valle dei Templi di Agrigento, del 24 al 28 de maig, Agrigento (Itàlia).
- Comunicació de Royo, H.; Macias, J. M.; Garcia Llinares, G.; Moro, A., “Caracterización petrográfica de los morteros de la sede episcopal de Egara (Terrassa). Reminiscencias clásicas en las elites visigodas”, en el marc del *Seminario. El empleo de morteros y cales en la arquitectura romana. De sus antiguas propiedades a las nuevas técnicas de análisis para su caracterización*, organitzat per la Universidad de Sevilla i l’Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico, del 23 al 25 de novembre, Sevilla.
- Comunicació de de Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Automatic recognition of materials from laser-scanner survey data by the reflectance method”, en el marc del *REHAB 2017: 3rd International conference on preservation, maintenance and rehabilitation of historical buildings and structures*, organitzat pel Green Lines Institute, del 14 al 16 de juny, Braga (Portugal).
- Conferència de Huguet, E.; Macias, J. M.; Ribera, A.; Rodríguez, F.; Rosselló, M., “Nuevos datos sobre el asentamiento visigodo de ‘València la Vella’”, en el marc de les *II Jornades Internacionals d’Arqueologia de Riba-roja de Túria, Recintes fortificats en època visigoda: història, arquitectura i territori*, organitzades per l’ICAC i l’Ajuntament de Riba-roja de Túria, del 8 al 10 de novembre, Riba-roja de Túria.
- Conferència de Macias, J. M., “Arquitectura en la Antigüedad Tardía. Elementos de síntesis”, en el marc del *Segon curs d’Arqueologia Cristiana i visigoda del jaciment de ‘València la Vella’ (Riba-roja de Túria)*, organitzat per l’ICAC i l’Ajuntament de Riba-roja de Túria, del 3 al 27 de juliol, Riba-roja de Túria.
- Conferència de Macias, J. M., “El circo de Tarragona: treinta años de investigación e integración urbanística”, en el marc del *Congreso Internacional. La Arqueología Urbana en las ciudades de la Hispania Romana: proyectos integrales de investigación, conservación y difusión*, organitzat pel Consorcio Ciudad Monumental de Mérida i el IAM-CSIC, del 22 al 24 de març, Mérida.
- Conferència de Macias, J. M., “Recerca i transmissió de coneixements del projecte Catedral de Tarragona”, en el marc del *71è Curs d’Arqueologia d’Empúries*, organitzat pel Museu d’Arqueologia de Catalunya, el 15 de juliol, Tarragona.
- Conferència de Macias, J. M.; Salomon, F.; Strutt, K., “Prospeccions geoarqueològiques a l’àrea portuària de Tarragona”, en el marc del *Seminari Internacional La recerca arqueològica al port romà de Tarraco*, organitzat per l’ICAC i el Portus Limen Project (University of Southampton), el 8 de febrer, Tarragona.
- Conferència de Macias, J. M., “Excavaciones en València ‘La Vella’: primeros resultados”, en el marc del *Segon curs d’Arqueologia Cristiana i visigoda del jaciment de ‘València la Vella’ (Riba-roja de Túria)*, organitzat per l’ICAC i l’Ajuntament de Riba-roja de Túria, el 19 de juliol, Riba-roja de Túria.

- Conferència de Macias, J. M., “*Remirar el circ de Tarraco*”, en el marc de la *XIX edició del Festival romà de Tarragona. Tàrraco Viva 2017*, organitzada per l’Ajuntament de Tarragona, del 15 al 28 de maig, Tarragona

Activitat de difusió i transferència

- 14/03/2017: Xerrada divulgativa de Macias, J. M., “Tàrraco romana (segles III aC - V dC)”, en el marc del Servei comunitari de 4t d’ESO de l’Institut Sant Pere i Sant Pau de Tarragona, Tarragona.
- 16/11/2017: Comissariat de l’exposició de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “Tarragona a Tournai: L’arqueologia de les primeres catedrals d’Europa”, organitzat per l’ICAC, el MBT, el Service Public de Wallonie, l’Ajuntament de València i el Patronat Turisme Tarragona.

Docència

- Codirecció de la tesi doctoral de Salagaray, M. T., *Paleopatologia dental de una muestra esquelética de Tarraco (siglos I-VIII dC)*, defensada el 7 de juliol a la UIC, Barcelona.
- Tutor del treball final de màster en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC) de:
 - Pons, A., *Pollentia durant l’època republicana: anàlisi dels seus contextos ceràmics*.
 - Zubia, M., *Anàlisi de un contexto cerámico de época islámica de la ciudad de Pollentia*.
- Professor de les assignatures *Arqueologia de l’Antiguitat Tardana* i de l’*Alta Edat Mitjana* del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professor de l’assignatura de *Representació i Restauració Virtual. Patrimoni i ciutat* del Grau d’Arquitectura de l’ETSA de la URV.
- Professor de l’assignatura d’*Arqueologia* de la llicenciatura en Ciències Religioses de l’INSAF (Facultat de Teologia de Catalunya).

Altres

- Organització amb Ribera, A.; Rosselló, M., del *Segon curs d’Arqueologia Cristiana i visigoda del jaciment de “València la Vella” (Riba-roja de Túria)*, organitzat per l’ICAC i l’Ajuntament de Riba-roja de Túria, del 3 al 27 de juliol, Riba-roja de Túria.
- Coorganització de les *II Jornades Internacionals d’Arqueologia de Riba-roja de Túria, Recintes fortificats en època visigoda: història, arquitectura i territori*, organitzades per l’ICAC i l’Ajuntament de Riba-roja de Túria, del 8 al 10 de novembre, Riba-roja de Túria.
- Coorganització del *Seminari Internacional La recerca arqueològica al port romà de Tarraco*, organitzat per l’ICAC i el Portus Limen Project (University of Southampton), el 8 de febrer, Tarragona.

Palet Martínez, Josep Maria
 Investigador sènior (R4) i subdirector de l'ICAC
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Interacciones llano-montaña en el NE peninsular: ocupación y dinámica del territorio en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. IP: Josep M. Palet.
- Interaccions socio-ambientals durante l'Holocè: estructuració, ocupació i dinàmiques del territori a la conca del riu Ter a partir de l'arqueologia del paisatge (TerAmAr). IP: Josep M. Palet.
- Integrated analysis on transhumance activities in the Eastern Pyrenees: enhancing mountain Cultural Landscapes. IP: Josep M. Palet i Carlos Tornero.
- Rere les passes de la transhumància a l'antiguitat: estudi de les pràctiques ramaderes i dels paisatges culturals als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. IP: Lídia Colominas.
- Romanització i pràctiques ramaderes: estudi de la conformació dels paisatges ramaders a la plana de l'Empordà i als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. IP: Lídia Colominas.
- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica. IP: Hèctor A. Orengo (University of Cambridge-URV) i Josep M. Palet.
- Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització dels resultats. IP: Arnau Garcia.
- Centuriació i estructuració de l'ager de la colònia *Barcino*. Anàlisi arqueomorfològica i modelació del paisatge. IP: Josep Maria Palet i Hèctor A. Orengo (University of Cambridge-URV).
- Estudi dels processos erosius i la vulnerabilitat del patrimoni arqueològic. IP: Pau Olmos.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., "Pastando en las marismas. Una aproximación desde la técnica del microdesgaste dentario a la alimentación del ganado ovino en el Empordà romano (noreste de la Península Ibèrica)", *Pyrenae*, Vol. 48, núm. 1, p. 93-113. SCOPUS, Carhus+A / 10.0 (ICDS).

- Palet, J. M.; Garcia, A.; Orengo, H. A.; Polonio, T., “Els espais altimontans pirenaics orientals a l’Antiguitat: 10 anys d’estudis en arqueologia del paisatge del GIAP-ICAC”, *Treballs d’Arqueologia*, 21, p. 77-97. Carhus+C / 3.9 (ICDS).

Activitats

Activitat científica

- Ponència de Palet, J. M.; Orengo, H. A.; Garcia, A.; Polonio, T.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Riera, S., “Landscape Archaeology in Eastern Pyrenees high mountain areas (Segre & Ter valleys, NE Iberian Peninsula): human activities in the shaping of Mountain Cultural Landscapes”, en el marc de l’*Archaeology of Mountain Landscapes Interdisciplinary Research Strategies of Agro-Pastoralism in Upland Regions. The Tenth IEMA Visiting Scholar Conference*, organitzat per l’ICAC i la University at Buffalo (State University of New York), del 8 al 9 d’abril, Buffalo (Estats Units).
- Ponència de Palet, J. M.; García, A.; Rodrigo, E.; Orengo, H. A.; Polonio, T., “Structuration et occupation du paysage littoral d’Empúries à l’Antiquité: archéo-morphologie, prospections et analyse des réseaux centuriés”, en el marc del *Workshop International. Entre Mer et Océan : archéologie et paysage littoral*, organitzat per l’ICAC, el Museu d’Empúries (MAC), la UMR 5140 CNRS (Montpellier) i Labex Archimede, del 4 al 6 de maig, L’Escala.
- Ponència de Palet, J. M.; Garcia, A.; Olmos, P.; Polonio, T.; Orengo, H. A., “Formes d’ocupació de l’espai al Pirineu Oriental: dinàmiques històriques”, en el marc del *Seminari internacional. Ocupació humana i impacte ecològic als Pirineus. Mètodes i problemàtiques de la recerca arqueològica a l’alta muntanya*, organitzat per la UAB, del 18 al 19 de maig, Bellaterra.
- Ponència de Palet, J. M.; Olmos, P., “L’explotació ramadera i la creació de paisatges culturals altimontans: recerques en arqueologia del paisatge i patrimoni a les Capçaleres del Ter (Ripollès)”, en el marc de les *Jornades sobre patrimoni i desenvolupament*, organitzades pel Consell Cultural de les Valls d’Àneu, del 14 al 17 de setembre, Les Planes de Son (Alt Àneu).
- Ponència de Palet, J. M.; Olmos, P., “Paysages culturels de haute montagne et patrimoine dans les Pyrénées orientales (Catalogne): résultats des recherches en archéologie du paysage”, en el marc dels *Rencontres Education Pyrénées Vivantes*, organitzats per la Xarxa Educació Pirineus Vius, del 12 al 14 de desembre, Bagnères de Bigorre (França).
- Ponència de Riera, S.; Julià, R.; Miras, Y.; Ejarque, A.; Palet, J. M.; Garcia, A.; Polonio, T.; Orengo, H. A., “Canvis ambientals i modelatge antròpic del paisatge d’alta muntanya a les capçaleres de Ter-Fresser-Mantet: estudis multiproxy de torberes d’alta muntanya en el marc dels projectes Interambar i Teramar”, en el marc del *Seminari internacional. Ocupació humana i impacte ecològic als Pirineus. Mètodes i problemàtiques de la recerca arqueològica a l’alta muntanya*, organitzat per la UAB, del 18 al 19 de maig, Bellaterra.
- Comunicació de Palet, J. M.; Olmos, P.; Garcia, A.; Polonio, T.; Orengo, H.; Riera, S., “Occupation et anthropisation des espaces de haute montagne dans les vallées de Núria et Coma de Vaca (Pyrénées orientales, Catalogne): résultats des recherches archéologiques et patrimoniales”, en el marc del *142 Congrès national des sociétés historiques et scientifiques. Circulations montagnards, circulations européennes*, organitzat per la Université de Pau et des Pays de l’Adour, del 24 al 28 d’abril, Pau (França).

- Comunicació de Colominas, L.; Evin, A.; Palet, J. M., “Behind the steps of ancient livestock mobility in the north-east of the Iberian Peninsula: new insights from traditional and geometric morphometric approaches”, en el marc del *7th Archaeozoology, Genetics and Morphometrics Working Group*, organitzat per la University of Liverpool, del 13 al 15 d'octubre, Liverpool (Regne Unit).
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “The exploitation of the landscape: feeding management of ovine herds during Roman period at Empordà plain (Northeast of Iberian Peninsula). A dental microwear approach”, en el marc del *XI Taller doctoral de arqueologia antiga. La explotació de los recursos naturales en la Antigüedad desde la Geoarqueología, la Bioarqueología y la Arqueometría*, organitzat pel Deutsches Archäologisches Institut i la Casa de Velázquez, del 5 al 9 de juny, Madrid.
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Dental microwear: the management of ovine herds and the exploitation of the landscape during the Antiquity at Empordà plain (Northeast of Iberian Peninsula)”, en el marc del *Postgraduate Zooarchaeology Forum*, organitzat per l'Institut Archeologii, la Uniwersytet Mikołaja Kopernika-Zooarchaeology Laboratory i la University of Sheffield, del 23 al 25 de març, Toruń (Polònia).
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Estudi de la gestió dels ramats ovins i explotació del paisatge al món rural al nord-est de la Península Ibèrica durant el període romà: una aproximació des del microdesgast dentari”, en el marc dels *Quid novi sub sole ? Rencontres Circa Villam XIV. Actualités des recherches sur les campagnes à l'époque romaine*, organitzats per l'ICAC, l'Université de Montpellier i el Grup de Recerca Arqueològica del Pla de l'Estany, del 16 al 17 de novembre, Loupian (França).
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Estudi de l'alimentació de ramats ovins i de l'explotació del medi en un gradient altitudinal (nordest de la península Ibèrica) durant el període romà: una aportació des del microdesgast dentari”, en el marc de la *IV Reunió Oikos de Bioarqueologia 2017*, organitzada per l'Associació Catalana de Bioarqueologia i la Universitat Pompeu Fabra, del 26 al 27 de maig, Barcelona.
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Study of the management of sheep herds and exploitation of the landscape on an altitudinal gradient in the Northeast of the Iberian Peninsula during the Early Roman period: a dental microwear approach”, en el marc de l'*Encontro de Zooarqueologia Ibèrica (EZI2017)*, organitzat per la Universidade do Algarve i la Universidade de Lisboa, del 25 al 29 d'abril, Faro (Portugal).
- Comunicació de Tornero, C.; Burguet-Coca, A.; Colominas, L.; Gallego, A.; Rivals, F.; Palet, J. M., “Programa de referenciales de población ovina para los estudios de microdesgaste dentario, isótopos estables y coprólitos en la Península Ibérica”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC, del 25 al 27 d'octubre, Tarragona.
- Pòster de Riera, S.; Julià, R.; Miras, Y.; Palet, J. M.; Polonio, T.; García, A.; Orengo, H. A., “Climate variability, human use and landscape change of high mountain environments: Coma de Vaca and Ter valleys, Eastern Pyrenees”, en el marc de la *Scientist meeting. Global Challenges for our Common Future: a paleoscience perspective*, organitzat pel Pyrenean Institute of Ecology i el Spanish National Research Council (IPE-CSIC), del 9 al 13 de maig, Saragossa.
- Conferència de Palet, J. M., “Arqueomorfologia, prospecció i estructuració del territori: l'exemple de l'Empordà”, en el marc del *71è curs d'Arqueologia d'Empúries. Nous mètodes i*

tècniques en el registre i l'exploració arqueològica, organitzat pel Museu d'Empúries (MAC), el 4 de juliol, L'Escala.

Activitat de difusió i transferència

- 30/06/2017: Conferència de Palet, J. M.; Olmos, P., “El Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, un paisatge cultural: actualitat de la recerca arqueològica en l'espai altimontà i noves propostes de patrimonialització”, organitzada per l'ICAC amb la col·laboració del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, el Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès i el Museu Etnogràfic de Ripoll, Ripoll.
- 01/09/2017: Xerrada divulgativa de Palet, J. M.; Olmos, P., “El Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, un paisatge cultural: actualitat de la recerca arqueològica en l'espai altimontà i noves propostes de patrimonialització”, en el marc de les Jornades de portes obertes *Descobreix el patrimoni arqueològic de Vall de Núria de la mà dels arqueòlegs*, organitzades per l'ICAC, l'1 i el 2 de setembre, Vall de Núria.
- 02/09/2017: Visita guiada de Palet, J. M.; Olmos, P., en el marc de les Jornades de portes obertes *Descobreix el patrimoni arqueològic de Vall de Núria de la mà dels arqueòlegs*, organitzades per l'ICAC, l'1 i el 2 de setembre, Vall de Núria.
- 14/03/2017: Conferència de Palet, J. M., “La romanització a Hispània. Concepte i estratègies Barcelona”, en el marc del grau d'Humanitats, organitzada per l'Àrea d'Història Antiga i Arqueologia de la UPF, Barcelona.

Docència

- Professor de les assignatures *Arqueologia del Paisatge. Mètodes i Tècniques* i *Evolució històrica del Paisatge, Paleoambient i SIG*, del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).
- Professor de l'assignatura Història I, del grau en Humanitats de la UOC.
- Tutor del treball final de màster en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC) de:
 - Margalef, R., *Arqueologia i societat. Anàlisi arqueològica de la serra de l'Espasa i proposta de gestió patrimonial del municipi de Capçanes*.
 - Maceda, C., *De ganados y caminos: aproximación a la evolución histórica de la red viaria en la cuenca baja del Gaià (Tarragona) (s. I-VII d.C.). Estudio arqueomorfológico*.
- Conferència de Palet, J. M., “*Barcino* i la centuriació del Pla de Barcelona. Morfologia històrica i evolució del paisatge Barcelona”, en el marc del curs per a alumnes *Relats urbans Teoria i pràctica de l'itinerari històric*, organitzat pel MUHBA.

Altres

- Membre del Consell Científic de la revista *Sagvntvm. Papeles del laboratorio de Arqueología de Valencia*.
- Peer-review de la revista *Treballs d'Arqueologia*, editada pel Departament de Prehistòria, el Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana i la CORE en Patrimoni de la UAB.
- Membre del comitè científic del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l'ICAC i l'IPHES i l'ICRPC, del 25 al 27 d'octubre, Tarragona.

Prevosti Monclús, Marta
 Investigadora sènior (R4)
 Equip de recerca: Poblament i territoris en època romana

Projectes de recerca

- *Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani* on line (TIR-FOR). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC) i Marta Prevosti.
- *Conventus Tarraconensis*: una nueva perspectiva arqueológica de redes de vías, ciudades y villas. Un prototipo para la TIR-FOR online. IP: Marta Prevosti.
- La vil·la romana de la Gran Via – Can Ferrerons (Premià de Mar, Maresme). IP: Marta Prevosti.
- L'assentament romà dels Masos (Cambrils). Estudi arquitectònic i de la cultura material d'un lloc rural de l'ager *Tarraconensis*. IP: Ramon Járrega.
- Prevosti, M., “La diversité de l'habitat rural dans l'ager *Tarraconensis* à l'époque républicaine”, *Circa Villam. Studies on the rural world in the Roman period* (2015), 7, p. 153-170.

Publicacions

Articles en altres revistes

- Prevosti, M.; Coll, R., “Un balneum du Ve siècle dans le bâtiment octogonal de Can Ferrerons (Barcelone)”, *Studies on the Rural World in the Roman Period*, 10, p. 69-97.
- Prevosti, M., “La diversité de l'habitat rural dans l'ager *Tarraconensis* à l'époque républicaine”, *Circa Villam. Studies on the rural world in the Roman period* (2015), 7, p. 153-170.

Articles en actes de congrés

- Prevosti, M.; Coll, R.; Clariana, J. F., “Can Llinàs o Cal Mallorquí (Alella, el Maresme). Noves dades sobre un establiment rural de tradició ibèrica, amb elements de culte domèstic d'època romana i un important conjunt de terra sigillata” a Subiñà i Coll, E. (ed.), *XXIII Sessió d'Estudis Mataronins* (Mataró, el 19 de novembre de 2016), Sessions d'Estudis Mataronins, Museu Arxiu de Santa Maria, Mataró, p. 255-285.

Activitats

Activitat científica

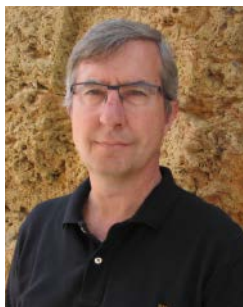
- Conferència de Prevosti, M., “Arqueologia i món clàssic. Les dones de l’arqueologia catalana”, en el marc de la *I edició del cicle Ciència i Dona. Historiadores*, organitzada pel Centre d’Història Contemporània de Catalunya, la Societat Catalana d’Estudis Històrics, el Museu d’Història de Catalunya, l’Institut Català de la Dona, el 8 de març, Barcelona.

Activitat de difusió i transferència

- 22/03/2017: Visita guiada de Prevosti, M., “Visita a Centelles i a Tarragona”, organitzada per les Aules d’Extensió Universitària per a la Gent Gran de la URV.

Docència

- Tutora d’alumnes en pràctiques en el marc dels convenis de pràctiques externes entre la URV i l’ICAC.

Ruiz de Arbulo Bayona, Joaquín (URV-ICAC)
 Investigador sènior (R4)
 Equip de recerca: Seminari de Topografia antiga (SETOPANT)

Projectes de recerca

Participació en projectes d'altres entitats

- Tarraco360. Pàgina Web i APP amb Restitució Virtual dels monuments romans de Tarraco i visita digital. IP: Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
- *Exemplum et spolia. El legado monumental de las capitales provinciales romanas en Hispania*. IP: Ricardo Mar (URV)

Publicacions

Capítols de llibre

- Ruiz de Arbulo, J.; Gris, F., “Los negocios de hostelería en Pompeya: cauponae, hospitia y stabula” a Santoro, S. (et al.), *Emptor et mercator spazi e rappresentazioni del commercio romano. Studi e ricerche internazionali*, Bibliotheca Archaeologica Collana di archeologia a cura di Giuliano Volpe, EdiPuglia, Bari, p. 153-176.

Articles en altres revistes

- Ruiz de Arbulo, J., “A la imagen de Afrodita Belleza, vestimenta y adornos”, *Desperta Ferro. Arqueología e Historia*, 11, p. 52-56.
- Ruiz de Arbulo, J., “Amphi-theatrum. El origen de los anfiteatros en la “Urbs” y el anfiteatro de los Césares”, *Desperta Ferro. Arqueología e Historia*, 14, p. 30-38.

Articles en actes de congrés

- Carruesco, J.; Ruiz de Arbulo, J., “Certamina en el circo de Tarraco como espectáculos provinciales” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Tarraco Biennial, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 301-306.
- Colominas, L.; Ruiz de Arbulo, J., “Caballos en el circo de Tarraco. Una reflexión arquitectónica y arqueozoológica” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions*

circenses (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Tarraco Biennal Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 277-283.

- Ruiz de Arbulo, J., “Arqueología y enseñanzas universitarias” a Ayarzagüena Sanz, M.; Mora, G.; Salas Álvarez, J., *IV Congreso Internacional de Historia de la Arqueología. 150 Años de Historia de la Arqueología: teoría y método de una disciplina* (Madrid, de l'11 al 13 de desembre de 2014), Memorias de la Sociedad Española de Historia de la Arqueología, vol. III, Sociedad Española de Historia de la Arqueología, Madrid, p. 599-619.

Activitats

Activitat de difusió i transferència

- 14/05/2017: Participació en el debat d'inauguració de Carruesco, J.; Ruiz de Arbulo, J.; Zaragoza J., “Diàlegs amb la Història: Grècia i Roma. Adrià, un emperador per a dues cultures”, en el marc de la *XIX edició del Festival romà de Tarragona. Tàrraco Viva 2017*, organitzat per l'Ajuntament de Tarragona, del 15 al 28 de maig, Tarragona.
- 30/11/2017: Conferència inaugural de Ruiz de Arbulo, J., “El potencial del turisme arqueològic: reptes i frens”, en el marc del *Fòrum de Turisme “Tendències en turisme arqueològic. Emocionar amb el patrimoni*, organitzat pel Patronat de Turisme de la Diputació de Tarragona, el Patronat Municipal de Turisme de Tarragona i el Parc Científic i Tecnològic de Turisme i Oci de Catalunya, Tarragona.
- 10/02/2017: Ruiz de Arbulo, J., “Tarragona romana patrimoni mundial. Raons i conseqüències: el festival Tarraco Viva”, en el marc del cicle de conferències *Què significa ser patrimoni mundial? (2016-2017)*, organitzat pel Consell Insular de Menorca i Ateneu de Maó, Illes Balears.
- 22/02/2017: Conferència de Ruiz de Arbulo, J., “El negoci del sexe a Pompeia”, en el marc del cicle de conferències *El sexe a l'època romana*, organitzat pel Museu de prehistòria de València, del 26 de gener al 30 d'abril, València.
- 2/03/2017: Xerrada divulgativa de Ruiz de Arbulo, J., “Cleopatra, reina d'Egipte: el mite i la realitat històrica”, organitzades per les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de la URV, el Vendrell.
- 2/06/2017: Xerrada divulgativa de Ruiz de Arbulo, J., “La pirateria al món antic”, organitzades per les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de la URV, Reus.

Docència

- Tutor del treball final de màster en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC) de:
 - Serrano, M., *El calendario festivo de la colonia Tarraco. Una aproximación epigráfica y arqueológica*.
 - García Llana, J., *Los puertos del golfo de Nápoles. Puteoli y la técnica del opus pilarum*.
- Codirecció de la tesi doctoral de Moya, A., *Ascetisme i monacat tardoantic a la Tarraconense (s. IV-VII). Una aproximació sociocultural i arqueològica*, defensada el 19 de desembre a la URV.
- Conferència de Ruiz de Arbulo, J. “Representaciones de galaicos en la escenografía pública de Tarraco”, en el marc del Màster Interuniversitari en Arqueologia i Ciències de Antigüedat (2017-2018), organitzat per la Universidad de Santiago de Compostela, el 17 de novembre, Santiago de Compostela-la.

Investigadors júnior (R3)

Gorostidi Pi, Diana (URV-ICAC)
 Investigadora júnior (R3)
 Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes de recerca

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi (URV-ICAC).
- El port de *Tarraco* a la desembocadura del riu Francolí (segles VII-VIII). IP: Josep M. Macias.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Gorostidi, D., “Admirari poteris sed nusquam satis: El “Artificio de Juanelo” en un poema latino de Pierleone Casella”, *Anuari de Filologia. Antiqua et Mediaevalia*, 7, p. 70-81. Carhus+D.

Articles en altres revistes

- Gorostidi, D.; Clariana, J. F., “Un grafito de *L. Herennius* procedente de Torre Llauder (Mataró, Barcelona)”, *Boletín Ex Officina Hispana*, 8, p. 49-53.
- Gorostidi, D.; Rodà, I., “Dues noves inscripcions de Dertosa”, *Butlletí Arqueològic, RSAT*, 36-37 (any 2016), p. 79-82.

Llibres

- Gorostidi, D. (ed.), *Géza Alföldy. Estudios tarraconenses*, ICAC, URV, Tarragona.

Capítols de llibre

- Gorostidi Pi, D., “*Sextus Octavius Felicianus, praefectus collegii dendrophorum*: a propósito de Bertrand Goffaux sobre CIL XIV, 2634 (Tusculum)” a Rodríguez, O.; Tran, N.; Soler, B. (ed.), *Los espacios de reunión de las asociaciones romanas. Diálogos desde la arqueología y la historia, en homenaje a Bertrand Goffaux*, Universidad de Sevilla - Casa de Velázquez, Sevilla, p. 175-184.

- Gorostidi, D., “Memoria, prestigio y monumento: los pedestales de los viri flaminales en Tarraco y su difusión en ámbito provincial” a Ruiz, A.; Iglesias, J. M. (ed.), *Monumenta et Memoria. Estudios de Epigrafía Romana*, Edizioni Quasar, Roma, p. 167-188.

Articles en actes de congrés

- Gorostidi, D.; Ruiz Rodríguez, J. C., “La inscripción monumental del circo de Tarraco: primera hipótesis reconstructiva” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d’Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 285-292.
- Gorostidi, D.; Ruiz, J. C., “The Flavian officina lapidaria Tarraconense: colour and texture in the service of Rome”, *Proceedings of Roman Empire: a 21st Century Perspective...* (Gniezno (Polònia), del 8 al 10 de novembre de 2016), Studia Europaea Gnesnensia, Adam Mickiewicz University in Poznań, Gniezno, p. 319-350.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Gorostidi, D., “Lluís Pons d’Icart i la epigrafia ‘evanescente’. Proyecto para la recuperación del paisaje epigráfico de Tarragona”, en el marc del *Congreso Internacional Europa Renascens. Latín y vernáculo en los Siglos de Oro. Homenaje al Profesor Juan Francisco Alcina Rovira*, organitzat per la Univesidad de Cadiz i la Universidad de Jaén, del 20 al 24 de novembre, Jaén-Baeza.
- Conferència de Gorostidi, D., “I rapporti di Tusculum con le città del Latium Vetus: l’apporto dell’epigrafia”, en el marc del *Workshop Tra Appia e Latina: dinamiche insediative e sviluppo del territorio alle pendici dei Colli Albani*, organitzat pel Reale Istituto Neerlandese, el 9 de febrer, Roma.
- Conferència de Gorostidi, D. “No sólo latín: nuevas tendencias en investigación sobre epigrafía latina”, organitzada per la UNED, el 13 de gener, Madrid.
- Conferència de Gorostidi, D., “Too young to die. Grief and Mourning in Roman Epitaphs”, en el marc de l’*ISCH Annual Conference 2017: Senses, Emotions and the Affective Turn*, organitzada per la International Society for Cultural History (ISCH), del 26 al 29 de juny, Umea (Suècia).
- Conferència de Gorostidi, D., “El pedestal como símbolo. En torno a la imagen de los pedestales surgidos de los talleres de Tarraco”, en el marc del workshop internacional: *Paisajes e Historias en torno a la piedra*, organitzat per la UNED i el Museo Nacional de Arqueología, del 13 al 14 de desembre, Madrid.
- Conferència de Gorostidi, D., “La epigrafia de las grandes y pequeñas cosas: inscripciones latinas en metal”, en el marc del *II Seminari Interdisciplinari d’Arqueometria i Epigrafia: els metalls*, organitzat per l’ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense, 15 de maig, Tarragona.
- Conferència de Gorostidi, D., “*Manu mariti interfecta*: violència de gènere a les inscripcions romanes”, en el marc de les *VI Jornades de Tardor Tàcita Muta. Mobilitat Geogràfica i violències*, organitzades per la URV i la UAB, el 15 de març, Tarragona.
- Póster de Gorostidi, D., “Inter flaminales viros. The honorary pedestals of the Provincia Hispania Citerior”, en el marc del *XV. Internationaler Kongress für Griechische und Latei-*

nische Epigraphik Sprachen – Schriftkulturen – Identitäten der Antike, organitzat per l'Association Internationale d'Épigraphie Grecque et Latine, del 28 d'agost a l'1 de setembre, Viena (Àustria).

Docència

- Professora de les assignatures *Fonts textuals per a la investigació històrica. Epigrafia i papirologia, Fonts textuals per a la interpretació de l'antiguitat, Religió i mitologia del món clàssic, Arqueologia de la Mort i Llatí per a Historiadors*, del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC).
- Professora de les assignatures *Llatí i Grans obres de la literatura llatina* dels graus de Llengua i Literatura Catalanes i Llengua i Literatura Hispàniques de la URV.
- Coordinadora de l'assignatura *Treball final de grau* (Departament de Filologia Catalana de la URV).
- Tutora del treball final de màster en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC) de:
 - Varona, P., *Corpus prosopographicum Tarraconense. Una proposta metodològica*.
 - Etxeberria, J., *La legio VII gemina pia felix en el officium de Tarraco*.

Altres

- Coordinació científica de:
 - *Seminari d'Epigrafia. Poblament, demografia i estudis socials a partir de la documentació epigràfica*, organitzat per l'ICAC, el 14 de març, Tarragona.
 - *IV Seminari Epigrafia i Societat a Tarraco*, organitzat per l'ICAC, el 3 d'abril, Tarragona.
 - *II Jornades Interdisciplinàries d'Epigrafia i Arqueometria: els metalls*, organitzat per l'ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense, el 15 de maig, Tarragona.
- Coordinació de Gorostidi, D.; Guardiola, S.; Saumell, M. D., *Cicle Antonio Agustín 500 anys* de del cicle, organitzat per la Biblioteca del Seminari, la Biblioteca Pública de Tarragona, el Departament de Cultura, l'ICAC, la RSAT, Associació de Bibliòfils de Tarragona, la Biblioteca-Hemeroteca Municipal, l'Ajuntament de Tarragona, el Departament de Filologia Catalana de la URV i el CRAI, de l'1 de maig al 30 de juny, Tarragona.
- *Peer-review* de la revista *Saguntum, Gerión, Anuari de Filologia. Antiqua et Mediaevalia, Palaeohispanica, Zephyrus i Espacio Tiempo y Forma*.
- Membre del consell editorial del *Butlletí Arqueològic*.

Gutiérrez García-Moreno, Anna
 Investigadora júnior (R3)
 Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes de recerca

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi.
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- Graver dans le marbre: Routes et Origine des Marbres Antiques d'Aquitaine et d'Espagne (ROMAE). IP: Anna Gutiérrez García-M.
- Formas de ocupación y organización del espacio en el norte peninsular: el territorio astur entre época antigua y medieval a través del registro arqueológico y paleoambiental. IP: José Avelino Gutiérrez (Universidad de Oviedo).
- *Ficta vitro lapis*: Las imitaciones de piedras en vidrio en la Hispania romana. IP: Miguel Cisneros (Universidad de Cantabria).
- *Marmora Hispaniae*. Explotación, uso y difusión de la caliza de Espejón en la Hispania romana. IP: Virginia García-Entero (UNED).
- Mortiers de construction et luminescence optiquement stimulée: de l'exploration méthodologique au développement de la datation directe de structures architecturales antiques et médiévales en Aquitaine. IP: Pierre Guibert.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- López Vilar, J.; Gutiérrez García-M., A., "L'embarcador romà de la Roca Plana (Tarragona)", *Auriga*, 88 (juliol), p. 15-17. Carhus+D / 3.9 (ICDS).

Articles en altres revistes

- Garcia-Entero, V.; Gutiérrez García-M., A.; Royo Plumed, H.; Vidal Álvarez, S., "La caliza de Espejón (Soria, España). Carac-

terización arqueométrica”, *digitAR - Digital Journal of Archaeology, Architecture and Arts*, 4, p. 5-13.

Capítols de llibre

- Gutiérrez Garcia-M., A., “Picant pedra. Tècniques i estratègies d’exploració i obtenció de materials petris en l’Antiguitat”, a Giráldez, P.; Vendrell, M. (ed.). *Bella pedra vella. Exploració, usos i conservació en l’àmbit de la Corona d’Aragó*, Patrimoni 2.0 Edicions, Barcelona, p. 13-36.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de González Soutelo, S.; Gutiérrez Garcia-M., A., “El proyecto Marmora Galicia: identificación y estudio de la explotación, empleo y circulación de los mármoles del NW peninsular desde época romana”, en el marc del *Workshop Internacional Paisajes e historias en torno a la piedra. La ocupación y explotación del territorio minero y las estrategias de distribución, consumo y reutilización de los materiales lapídeos desde la Antigüedad*, organitzat per la UNED, el MINECO (I+D+i HAR2013-44971-P), del 13 al 14 de desembre, Madrid.
- Comunicació de Gutiérrez Garcia-M., A., “Modelos y mecanismos de aprovechamiento de los recursos lapídeos en territorios costero-fluviales del NE hispano: *Dertosa, Tarraco y Municipium Emporiae*”, en el marc del *workshop internacional Paisajes e historias en torno a la piedra. La ocupación y explotación del territorio minero y las estrategias de distribución, consumo y reutilización de los materiales lapídeos desde la Antigüedad*, organitzat per la UNED, el MINECO (I+D+i HAR2013-44971-P), del 13 al 14 de desembre, Madrid.
- Comunicació de Gutiérrez Garcia-M., A.; Vinci, S. M., “Large-scale building in Early Imperial Tarraco (Tarragona, Spain) and the dynamics behind the creation of a Roman provincial capital landscape”, en el marc del *23rd Annual Meeting of the European Association of Archaeologists*, organitzat per l’European Association of Archaeologists, del 30 d’agost al 3 de setembre, Maastricht (Països Baixos).
- Comunicació de Savin, M.-C.; Gutiérrez Garcia-M., A.; Lapuente Mercadal, P.; Pianet, I.; Royo Plumed, H.; Chapolie, R.; González Soutelo, S., “Marble resources in the NW of Spain: a scarce and poor-quality stone?”, en el marc del congrés internacional *Natural Stone for cultural heritage: local resources with a global impact*, organitzat per l’Academy of Fine Arts in Prague i l’Institute of Geochemistry of the Charles University, del 19 al 22 de setembre, Praga (República Txeca).
- Conferència de López Vilar, J.; Gutiérrez Garcia-M., A., “La pedrera romana del Mèdol. Darreres novetats”, en el marc de *Cicle de Tardor 2017*, organitzat per la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, del 28 d’octubre al 25 de novembre, Tarragona.

Altres

- *Peer-review* de les revistes *Journal of Cultural Heritage*, *Mediterranean Archaeology and Archaeometry*, *Lucentum* i *Revista d’Arqueologia de Ponent*.

- Peer-review de les *Actes del 3er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses*, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona.
- Coorganització de la secció “Economies of construction – cross-regional and cross-disciplinary approaches on their socio-economic and political implications”, en el marc de 23rd *Annual Meeting of the European Association of Archaeologists*, organitzat per la European Association of Archaeologists, del 30 d'agost al 3 de setembre, Maastricht (Països Baixos).
- Coorganització del *workshop* internacional *Paisajes e historias en torno a la piedra. La ocupación y explotación del territorio minero y las estrategias de distribución, consumo y reutilización de los materiales lapídeos desde la Antigüedad*, organitzat per la UNED, el MINECO (I+D+i HAR2013-44971-P), del 13 al 14 de desembre, Madrid.

López Vilar, Jordi
 Investigador júnior (R3)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi.
- L'assentament romà dels Masos (Cambrils). Estudi arquitectònic i de la cultura material d'un lloc rural de l'ager *Tarraconensis*. IP: Ramon Járrega.
- Parámetros analíticos-evolutivos de las técnicas constructivas del noreste de la *Tarraconense* en época tardoantigua: homogeneización, criterios de representación y calibración. IP: Josep M. Macias i Josep M. Toldrà (URV).
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
- Testimonis arqueològics de la segona Guerra Púnica al Camp de Tarragona. IP: Jordi López i Jaume Noguera (UB).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- López Vilar, J.; Gutiérrez Garcia-M., A., "L'embarcador romà de la Roca Plana (Tarragona)", *Auriga*, 88 (juliol), p. 15-17. Carhus+D / 3.9 (ICDS).

Articles en altres revistes

- Canela, J.; Járrega, R.; López Vilar, J., "El Camí de Bràfim (Puigpelat, Tarragona): un nou taller d'àmfores vineres de la forma Dressel 2-4", *Butlletí Arqueològic*, 38-39, p. 65-79.
- López Vilar, J., "Nou tram de la façana sud-occidental del Fòrum Provincial de Tàrraco", *Butlletí Arqueològic*, 38-39, p. 45-58.

Llibres

- López Vilar, J. (ed.), *Tarraco Biennal. Actes del 3er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses*, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona.

- López Vilar, J., *Excavación de la cantera del puerto de Tarragona, de Bonaventura Hernández Sanahuja. Edició facsimil i estudi introductori*, Bibliòfils de Tarragona, Tarragona.
- López Vilar, J., *Exposició bibliogràfica sobre Escornalbou*, Reial Societat Arqueològica Tarraconense, Bibliòfils de Tarragona, Tarragona.
- Capítols de llibre
- López Vilar, J., “Epigraphica Hispanica XII. Una nueva inscripción de Tarraco: ¿Dispensator census Sarmatici o discens armaturae?” a Gorostidi, D. (ed.), *Géza Alföldy. Estudios tarraconenses*, URV, ICAC, Tarragona, p. 205-206.
- Pucho, J. M.; López, J., “Centcelles: Aproximación al monumento a través de su arquitectura. La métrica y la proporción” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 169-183.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de López Vilar, J., “Les excavacions arqueològiques a la Pedrera del Port de Tarragona entre 1853 i 1856. Edició d’un manuscrit inèdit de Bonaventura Hernández Sanahuja”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, l’Ajuntament de Reus i el Centre de Lectura, de l’11 al 12 de novembre, Reus.
- Conferència de López Vilar, J.; Gutiérrez Garcia-M., A., “La pedrera romana del Mèdol. Darrerers novetats”, en el marc del *Cicle de Tardor, 2017*, organitzat per la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, del 28 d’octubre al 25 de novembre, Tarragona.
- Ponència de López Vilar, J., “Glandes plumbeae inscriptae: la petita epigrafia de la guerra”, en el marc del *II Seminari Interdisciplinari d’Epigrafia i Arqueometria: els metalls*, organitzat per l’ICAC i el Museu Bíblic Tarraconense, el 15 de maig, Tarragona.
- Pòster de Bertral, A.; Belarte, M. C.; Buxeda, J.; Canela, J.; López, J.; Madrid, M.; Otero, N.; Pinto, M., “The pavements of the Roman site of Costa de La Serra (la Secuita, Tarragonès). A multidisciplinary study”, en el marc de la *13th Conference of the International Committee for the Conservation of Mosaics*, organitzada per la ICCM (International Committee for the Conservation of Mosaics), del 15 al 20 d’octubre, Barcelona.

Activitat de difusió i transferència

- 11/01/2017: Conferència de López Vilar, J., “Ager Tarraconensis. Els romans al Camp de Tarragona”, en el marc de les Aules d’Extensió Universitària de la Gent Gran, organitzades per la URV, Tarragona.
- 21/02/2017: Conferència de López Vilar, J., “Els primers cristians de Tarragona. Testimonis literaris i arqueològics”, en el marc de les Aules d’Extensió Universitària de la Gent Gran, organitzades per la URV, Vila-seca.
- 02/06/2017: Comissariat de l’exposició de López Vilar, J., “Exposició bibliogràfica sobre Escornalbou”, en el marc de l’*Exposició bibliogràfica sobre Escornalbou amb motiu del Dia de l’Associacionisme Cultural*, organitzada per la RSAT i els Bibliòfils de Tarragona, del 2 al 4 de juny, Tarragona.

- 17/11/2017: Introducció al manuscrit “Excavación de la cantera del puerto de Tarragona, de Bonaventura Hernández Sanahuja”, en el marc de la *XXXI Tertúlia dels Bibliòfils de Tarragona*, organitzada per els Bibliòfils de Tarragona, Tarragona.

Docència

- Conferència per a professorat, “Els jocs”, organitzada pel Camp d’Aprenentatge de Tarragona i l’ICAC, el 22 de febrer, Tarragona.

Altres

- Director del *Butlletí Arqueològic* de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense.
- Membre de la Junta de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense.
- Membre del Patronat Fundació Castell del Catllar.
- Secretari i membre del Comitè Científic dels Congressos Internacionals d’Arqueologia *Tarraco Biennial*.
- *Peer Review* de les *Actes del 3er Congrés Internacional d’Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Tarraco Biennial, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona.

Rodrigo Requena, Esther
Investigadora júnior (R3)
Equip de recerca: Poblament i territori en època romana

Projectes de recerca

- Estudi de la muralla nord del recinte fortificat de *Iesso*. IP: Josep Guitart (UAB-ICAC), Joaquim Pera (UAB) i Esther Rodrigo.
- Recerca arqueològica a *Iesso* (Guissona). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC), Joaquim Pera (UAB) i Esther Rodrigo.
- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec. IP: Josep Guitart (UAB-ICAC), Esther Rodrigo.
- Implantació i model de ciutat del *conuentus Tarraconensis*. Els jaciments arqueològics de *Iesso* (Guissona), Can Tacó-Turó d'en Roina/*Mons Observans* (Montmeló-Montornès del Vallès) i *Iulia Libica* (Llívia). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC).
- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca). IP: Esther Rodrigo, Cèsar Carreras (UAB) i Joaquim Pera (UAB).
- Interacciones llano-montaña en el NE peninsular: ocupación y dinámica del territorio en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. IP: Josep M. Palet.
- Interaccions socio-ambientals durante l'Holocè: estructuració, ocupació i dinàmiques del territori a la conca del riu Ter a partir de l'arqueologia del paisatge (TerAmAr). IP: Josep M. Palet.

Participació en projectes d'altres entitats

- Anàlisis arqueològic y valoración patrimonial de tres paisajes de la conquista romana de Hispania s. II-I aC. IP: Joaquim Pera (UAB).
- Primers models d'ocupació romana a Catalunya (s. II-I aC). IP: Joaquim Pera (UAB).
- El jaciment de Sant Pau de Riu-Sec (Sabadell, Vallès Occidental). IP: Cèsar Carreras (UAB).

Activitats

Activitat científica

- Ponència de Palet, J. M.; García, A.; Rodrigo, E.; Orengo, H. A.; Polonio, T., "Structuration et occupation du paysage littoral d'Empúries à l'Antiquité: archéo-morphologie, prospecti-

ons et analyse des réseaux centuriés”, en el marc del *Workshop International. Entre Mer et Océan: archéologie et paysage littoral*, organitzat per l'ICAC, el Museu d'Empúries (MAC), la UMR 5140 CNRS (Montpeller) i Labex ARCHIMEDE, del 4 al 6 de maig, l'Escala.

Activitat de difusió i transferència

- 19/11/2017: Xerrada divulgativa de Rodrigo, E.; Guitart, J., “La campanya d'excavacions arqueològiques 2017 a Can Tacó”, en el marc de la *Setmana de la Ciència*, organitzada per l'Ajuntament de Montmeló i l'Ajuntament de Montornès, Montmeló-Montornès del Vallès.
- 20/10/2017: Xerrada divulgativa de Rodrigo, E., “Què és l'arqueologia” per als alumnes de 5è i 6è de primària de l'Escola Josep Maria Ginesta, Ripollet.

Docència

- Professora de les assignatures *Arqueologia Clàssica*, *Introducció a l'arqueologia*, *Mètodes i tècniques de camp d'arqueologia històrica i Pràctiques externes d'arqueologia* del grau d'Arqueologia de la UAB.
- Professora del *XI Curs d'Arqueologia de Iesso*, organitzat per la UAB, el Patronat d'Arqueologia de Guissona i l'ICAC, del 4 al 15 de juliol, Guissona.
- Professora de l'assignatura *Arqueologia de la guerra*, del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).
- Professora col·laboradora de l'assignatura *Món Clàssic I* del grau d'Humanitats de la UOC.

Investigadors postdoctorals (R2)

Colominas Barberà, Lúdia
 Investigadora postdoctoral (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Integrated analysis on transhumance activities in the Eastern Pyrenees: enhancing mountain Cultural Landscapes. IP: Josep M. Palet i Carlos Tornero (IPHES).
- Tracing ancient livestock farming in eastern Pyrenees as a shaper of mountain landscapes: a sediment DNA approach. IP: Lúdia Colominas.
- Rere les passes de la transhumància a l'antiguitat: estudi de les pràctiques ramaderes i dels paisatges culturals als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. IP: Lúdia Colominas.
- Interacciones llano-montaña en el NE peninsular: ocupación y dinámica del territorio en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. IP: Josep M. Palet.
- Romanització i pràctiques ramaderes: estudi de la conformació dels paisatges ramaders a la plana de l'Empordà i als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. IP: Lúdia Colominas.
- Interaccions socio-ambientals durante l'Holocè: estructuració, ocupació i dinàmiques del territori a la conca del riu Ter a partir de l'arqueologia del paisatge (TerAmAr). IP: Josep M. Palet.
- L'assentament romà dels Masos (Cambrils). Estudi arquitectònic i de la cultura material d'un lloc rural de l'*ager Tarracensis*. IP: Ramon Járrega.

Participació en projectes d'altres entitats

- AliEn - Alimentation et Environnement à Ampurias (L'Escala, Gérone) du Bronze final à la période romaine. IP: Núria Rovira (Université Paul-Valéry Montpellier3).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Colominas, L.; Antolín, F.; Ferrer, M.; Castanyer, P.; Tremoleda, J., "From Vilauba to Vila Alba: Changes and continuities in animal and crop husbandry practices from the Early Roman

to the beginning of the Middle Ages in the north-east of the Iberian Peninsula”, *Quaternary International*, p. on-line. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 2.199 (any 2016) / 11.0 (ICDS). Colominas, L., “Pràctiques ramaderes a la plana de la Cerdanya entre els segles III a-ne – III ne: més que *pernae*”, *Treballs d'Arqueologia*, 21, p. 129-147. Carhus+C / 3.9 (ICDS).

- Colominas, L., “Roman Conquest and Changes in Animal Husbandry in the North-East of the Iberian Peninsula: Searching for Patterns, Rates and Singularities”, *Archaeofauna, International Journal of archaeozoology*, 26, p. 9-22. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A / 10.9 (ICDS).
- Colominas, L.; Fernández, C.; Iborra, P., “Animal Husbandry and Hunting Practices in Hispania Tarraconensis: An Overview”, *European Journal of Archaeology*, 20, p. 510-534. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A / 10.9 (ICDS).
- Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Pastando en las marismas. Una aproximación desde la técnica del microdesgaste dentario a la alimentación del ganado ovino en el Empordà romano (noreste de la Península Ibérica)”, *Pyrenae*, vol. 48, núm. 1, p. 93-113. SCOPUS, Carhus+A / 10.0 (ICDS).
- Gómez Pallarès, J.; Garcia, A.; Colominas, L.; Gallego, A.; Roig, J.; Oliver, J., “La tradición apócrifa de Eugenio de Toledo a la luz de un nuevo hallazgo epigráfico”, *Aevum*, 91.2, p. 295-310. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A / 11.0 (ICDS).

Articles en actes de congrés

- Colominas, L.; Ruiz de Arbulo, J., “Caballos en el circo de Tarraco. Una reflexión arquitectónica y arqueozoológica” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 277-283.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Gallego, A; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “The exploitation of the landscape: feeding management of ovine herds during Roman period at Empordà plain (Northeast of Iberian Peninsula). A dental microwear approach”, en el marc del *XI Taller doctoral de arqueologia antiga. La explotació de los recursos naturales en la Antigüedad desde la Geoarqueología, la Bioarqueología y la Arqueometría*, organitzat pel Deutsches Archäologisches Institut i la Casa de Velázquez, del 5 al 9 de juny, Madrid.
- Comunicació de Colominas, L.; Evin, A.; Palet, J. M., “Behind the steps of ancient livestock mobility in the north-east of the Iberian Peninsula: new insights from traditional and geometric morphometric approaches”, en el marc del *7th Archaeozoology, Genetics and Morphometrics Working Group*, organitzat per la University of Liverpool, del 13 al 15 d'octubre, Liverpool (Regne Unit).
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Dental microwear: the management of ovine herds and the exploitation of the landscape during the Antiquity at Empordà plain (Northeast of Iberian Peninsula)”, en el marc del *Postgraduate Zooarchaeo-*

- logy Forum*, organitzat per l'Institut Archeologii, la Uniwersytet Mikołaja Kopernika-Zooarchaeology Laboratory i la University of Sheffield, del 23 al 25 de març, Tórun (Polònia).
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Estudi de la gestió dels ramats ovins i explotació del paisatge al món rural al nord-est de la Península Ibèrica durant el període romà: una aproximació des del microdesgast dentari”, en el marc dels *Quid novi sub sole ? – Rencontres Circa Villam XIV. Actualités des recherches sur les campagnes à l'époque romaine*, organitzats per l'ICAC i la Université de Montpellier i el Grup de Recerca Arqueològica del Pla de l'Estany, del 16 al 17 de novembre, Loupian.
 - Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Estudi de l'alimentació de ramats ovins i de l'explotació del medi en un gradient altitudinal (nord-est de la península Ibèrica) durant el període romà: una aportació des del microdesgast dentari”, en el marc de la *IV Reunió Oikos de Bioarqueologia 2017*, organitzada per l'Associació Catalana de Bioarqueologia i la Universitat Pompeu Fabra, del 26 i 27 de maig, Barcelona.
 - Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Study of the management of sheep herds and exploitation of the landscape on an altitudinal gradient in the Northeast of the Iberian Peninsula during the Early Roman period: a dental microwear approach”, en el marc de l'*Encontro de Zooarqueologia Ibérica (EZI2017)*, organitzat per la Universidade do Algarve i la Universidade de Lisboa, del 25 al 29 d'abril, Faro (Portugal).
 - Comunicació de Tornero, C.; Burguet-Coca, A.; Colominas, L.; Gallego, A.; Rivals, F.; Palet, J. M., “Programa de referenciales de población ovina para los estudios de microdesgaste dentario, isótopos estables y coprólitos en la Península Ibérica”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC, del 25 al 27 d'octubre, Tarragona.
 - Pòster de Colominas, L.; Edwards, C.; Castanyer, P.; Santos, M.; Tremoleda, J., “Cattle trade during the Early Roman period: first evidences from the trading post of Empúries (north-east of the Iberian Peninsula) through osteometric and palaeogenetic analyses”, en el marc de l'*Encontro de Zooarqueologia Ibérica (EZI2017)*, organitzat per la Universidade do Algarve i la Universidade de Lisboa, del 25 al 29 d'abril, Faro (Portugal).

Docència

- Professora de l'assignatura *Evolució històrica del paisatge: paleoambient i SIG*, del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).
- Professora de l'assignatura en línia *Introducció a la Arqueozoologia*, del CEPOAT de la UM.

Altres

- *Peer-review* de les revistes *Quaternary International* i *Journal of Roman Archaeology*.

Olmos Benlloch, Pau
 Investigador postdoctoral (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Protohistòrica

Projectes de recerca

- Integrated analysis on transhumance activities in the Eastern Pyrenees: enhancing mountain Cultural Landscapes. IP: Josep M. Palet i Carlos Tornero.
- Estudi dels processos erosius i la vulnerabilitat del patrimoni arqueològic. IP: Pau Olmos.
- La socialització de la recerca en l'era digital: el cas de l'arqueologia ibèrica (DIGIBERS). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC) i Gemma Domènech (ICRPC).
- Caracterización de los asentamientos urbanos en la costa de la Iberia septentrional (siglos VI-III a.C.): teledetección, documentación y restitución de estructuras constructives. IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- Quel devenir pour le littoral Manche-Atlantique et son patrimoine? Apport de l'interdisciplinarité et de la science participative. IP: Marie-Yvane Daire (UMR 6566 CReAAH-CNRS).
- El primer mil·leni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissoluc de la cultura ibèrica. IP: Joan Sanmartí (UB).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Carreras, C.; Olmos, P.; Rascón, S.; Sánchez Montes, A. L.; De Soto, P., "El diseño urbano de la regio IV de Complutum (Alcalá de Henares). Estudios a partir de la prospección geofísica", *Lucentum*, 36, p. 221-237. SCOPUS, Carhus+D. Factor d'impacte: 0.06 / 6.5 (ICDS).

Capítols de llibre

- Olmos, P.; López-Romero, E.; Daire, M-Y., "Coastal erosion and public archaeology in Brittany, France: recent experiences from the ALERT project" a Dawson, T.; Nimura, C.; López-Romero, E.; Daire, M. Y. (ed.), *Public Archaeology and Climate Change*, Oxbow Books, Oxford, p. 145-154.

- Olmos, P.; López-Romero, E.; Daire, M-Y.; Martin, C.; Perès, T., “Erosión litoral y participación ciudadana en el Oeste de Francia” a Vaquerizo, D.; Ruiz, A. B.; Delgado, M. (ed.), *Rescate. Del registro estratigráfico a la sociedad del conocimiento: el patrimonio arqueológico como agente de desarrollo sostenible*, Universidad de Córdoba, Còrdova, p. 369-380.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Olmos, P., “Del mar a la muntanya: patrimoni i gestió de riscos al Parc Natural de les capçaleres del Ter i del Fresser (Girona)”, en el marc del *Workshop Internacional. Entre Mer et Océan: archéologie et paysage littoral*, organitzat per l’ICAC, el Museu d’Empúries (MAC), la UMR 5140 CNRS (Montpellier) i Labex ARCHIMEDE, del 4 al 6 de maig, l’Escala.
- Comunicació de Olmos, P., “Monitoring heritage at risk through community archaeology”, en el marc del *Centre for Digital Heritage Meeting 2017*, organitzat per el Centre for Digital Heritage, del 14 al 16 de juny, Leiden (Països Baixos).
- Comunicació de Olmos, P., “Some experiences in heritage at risk and community archaeology”, en el marc del *NEARCHing Factory Creating New Scenarios for Archaeology*, organitzat per el CSIC-INCIPIT, del 30 de gener a l’1 de febrer, Santiago de Compostel·la.
- Comunicació de Palet, J. M.; Olmos, P.; Garcia, A.; Polonio, T.; Orengo, H.; Riera, S., “Occupation and anthropisation des espaces de haute montagne dans les vallées de Núria et Coma de Vaca (Pyrénées Orientales, Catalogne): résultats des recherches archéologiques et patrimoniales”, en el marc del *142 Congrès national des sociétés historiques et scientifiques. Circulations montagnards, circulations européennes*, organitzat per la Université de Pau et des Pays de l’Adour, del 24 al 28 d’abril, Pau (França).
- Ponència de Palet, J. M.; Garcia, A.; Olmos, P.; Polonio, T.; Orengo, H. A., “Formes d’ocupació de l’espai al Pirineu Oriental: dinàmiques històriques”, en el marc del *Seminari internacional. Ocupació humana i impacte ecològic als Pirineus. Mètodes i problemàtiques de la recerca arqueològica a l’alta muntanya*, organitzat per la UAB, del 18 al 19 de maig, Bellaterra.
- Ponència de Palet, J. M.; Olmos, P., “L’explotació ramadera i la creació de paisatges culturals altimontans: recerques en arqueologia del paisatge i patrimoni a les Capçaleres del Ter (Ripollès)”, en el marc de les *Jornades sobre patrimoni i desenvolupament*, organitzades pel Consell Cultural de les Valls d’Àneu, del 14 al 17 de setembre, les Planes de Son (Alt Àneu).
- Ponència de Palet, J. M.; Olmos, P., “Paysages culturels de haute montagne et patrimoine dans les Pyrénées orientales (Catalogne): résultats des recherches en archéologie du paysage”, en el marc dels *Rencontres Education Pyrénées Vivantes*, organitzats per Xarxa Educació Pirineus Vius, del 12 al 14 de març, Bagnères de Bigorre (França).
- Pòster de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “Comunicació de la recerca arqueològica a través de les TIC: el projecte DIGIBERS”, en el marc de la *3a Jornada Patrimoni i Escola*, organitzada per l’Agència Catalana del Patrimoni Cultural i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, del 29 al 30 de setembre, Terrassa.
- Pòster de Monrós, M.; Belarte, M.C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “The Digibers Project. The

socialisation of research in the digital era: the case of Iberian archaeology”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC, del 25 al 27 d'octubre, Tarragona.

Activitat de difusió i transferència

- 01/02/2017: Presentació de vídeo de Monrós, M.; Belarte, M.C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “ArcheoClips. T'expliquem l'arqueologia”.
- 30/06/2017: Conferència de Palet, J. M.; Olmos, P., “El Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, un paisatge cultural: actualitat de la recerca arqueològica en l'espai altimontà i noves propostes de patrimonialització”, organitzada per l'ICAC amb la col·laboració del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, el Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès i el Museu Etnogràfic de Ripoll, Ripoll.
- 01/09/2017: Xerrada divulgativa de Palet, J. M.; Olmos, P., “El Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, un paisatge cultural: actualitat de la recerca arqueològica en l'espai altimontà i noves propostes de patrimonialització”, en el marc de les Jornades de portes obertes *Descobreix el patrimoni arqueològic de Vall de Núria de la mà dels arqueòlegs*, organitzades per l'ICAC, l'1 i el 2 de setembre, Vall de Núria.
- 02/09/2017: Visita guiada de Palet, J. M.; Olmos, P., en el marc de les Jornades de portes obertes *Descobreix el patrimoni arqueològic de Vall de Núria de la mà dels arqueòlegs*, organitzades per l'ICAC, l'1 i el 2 de setembre, Vall de Núria.
- 24/11/2017: Xerrada divulgativa de Belarte, M. C.; Noguera, J.; Olmos, P., “El poblament ibèric a Flix”, en el marc del *Cicle de conferències Ibers i romans a l'Ebre*, organitzat per l'Arxiu Comarcal de la Ribera d'Ebre i el CERE (Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre), Flix.

Docència

- Professor de l'assignatura *Arqueologia d'intervenció i cartes de risc* del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).

Altres

- Coordinació del *workshop internacional Entre Mer et Océan: archéologie et paysage littoral*, organitzat per l'ICAC i el Museu d'Empúries (MAC), la UMR 5140 CNRS (Montpeller) i Labex ARCHIMEDE, del 4 al 6 de maig, l'Escala.

Royo Plumed, Hernando
 Investigador postdoctoral (R2)
 Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes de recerca

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi.
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- *Marmora Hispaniae. Explotación, uso y difusión de la caliza de Esejón en la Hispania romana*. IP: Virginia García-Entero (UNED).

Publicacions

Articles en altres revistes

- Garcia-Entero, V.; Gutiérrez Garcia-M., A.; Royo Plumed, H.; Vidal Álvarez, S., “La caliza de Espejón (Soria, España). Caracterización arqueométrica”, *digitAR - Digital Journal of Archaeology, Architecture and Arts*, 4, p. 5-13.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Royo, H.; Macias, J. M.; Garcia Llinares, G.; Moro, A., “Caracterización petrográfica de los morteros de la sede episcopal de Egara (Terrassa). Reminiscencias clásicas en las elites visigodas”, en el marc del seminari *El empleo de morteros y cales en la arquitectura romana. De sus antiguas propiedades a las nuevas técnicas de análisis para su caracterización*, organitzat per la Universidad de Sevilla i l'Institut Andaluz del Patrimonio Histórico, del 23 al 25 de novembre, Sevilla.
- Comunicació de Savin, M.-C.; Gutiérrez Garcia-M., A.; Lapuente Mercadal, P.; Pianet, I.; Royo Plumed, H.; Chapolie, R.; González Soutelo, S., “Marble resources in the NW of Spain: a scarce and poor-quality stone?”, en el marc de la *International conference. Natural Stone for cultural heritage*:

local resources with a global impact, organitzat per l'Academy of Fine Arts in Prague i l'Institute of Geochemistry of the Charles University, del 19 al 22 de setembre, Praga (República Txeca).

Investigadors predoctorals (R1)

Aranda González, Raúl
 Investigador predoctoral (R1)
 Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes de recerca

- Explotación, usos y difusión de la caliza de Espejón durante la Antigüedad Tardía y la alta Edad Media en la península Ibérica. (Tesi doctoral en curs.)

Participació en projectes d'altres entitats

- *Marmora Hispaniae*. Explotación, uso y difusión de la caliza de Esejón en la Hispania romana. IP: Virginia García-Entero (UNED)

Publicacions

Articles en revistes indexades

- García-Entero, V.; Peña Cervantes, Y.; Zarco Martínez, E.; Aranda González, R., “Contextos cerámicos tardoantiguos procedentes del edificio palacial de Santa María de Abajo de Carranque (Toledo)”, *Zephyrus: Revista de prehistoria y arqueología*, 80, p. 147-172. SCOPUS, Carhus+B / 11.0 (ICDS).
- Gracia-Entero, V.; Peña Cervantes, Y.; Zarco Martínez, E.; Aranda González, R., “Contextos cerámicos emirales del yacimiento de Carranque (Toledo)”, *Archivo español de arqueología*, 90, p. 97-124. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+B / 11.0 (ICDS).

Activitats

Activitat científica

- Comunicació d'Aranda, R., “El mármol como elemento constitutivo del muro en la Alta Edad Media”, en el marc de les *XI Jornadas Complutenses de Arte Medieval*. “*Pintado en la pared. El muro como soporte visual en la Edad Media*”, organitzades per la UCM, del 7 al 9 de desembre, Madrid.
- Comunicació d'Aranda, R., “Explotación, usos y difusión de la caliza de Espejón durante la Antigüedad Tardía y la Alta Edad

Media”, en el marc del *XI Taller doctoral de arqueologia antiga. La explotación de los recursos naturales en la Antigüedad desde la Geoarqueología, la Bioarqueología y la Arqueometría*, organitzat pel Deutsches Archäologisches Institut i la Casa de Velázquez, del 5 al 9 de juny, Madrid.

- Comunicació d’Aranda, R., “Explotación, usos y difusión de rocas decorativas (marmora) entre la Antigüedad Tardía y la Alta Edad Media. Estado de la cuestión y principales problemáticas”, en el marc del *Workshop internacional Paisajes e historias en torno a la piedra. La ocupación y explotación del territorio minero y las estrategias de distribución, consumo y reutilización de los materiales lapídeos desde la Antigüedad*, organitzat per la UNED i el MINECO (I+D+i HAR2013-44971-P), del 13 al 14 de desembre, Madrid.
- Conferència d’Aranda, R., “Explotación, usos y difusión de la caliza de Espejón durante la Antigüedad Tardía y la Alta Edad Media. Punto de partida y primeros pasos de la investigación”, en el marc de la *Jornada de doctorants. Del programa de Doctorat interuniversitari en Arqueologia Clàssica (URV, ICAC, UAB)*, organitzada per l’ICAC i URV, UAB, el 16 de març, Tarragona.

Activitat de difusió i transferència

- 11/11/2017: Xerrada divulgativa d’Aranda, R., “Materiales lapídeos decorativos en la Alta y Plena Edad Media (s. V-XII)”, en el marc de la *Semana de la Ciencia de la Comunidad de Madrid. Arqueología de la producción: extracción, transformación, transporte y usos de materiales lapídeos*, l’11 de novembre, Madrid.

Altres

- Assessor del Comitè científic de la *Institución de investigación y divulgación Caminos del Románico* de Madrid.

Colom Mendoza, Enric
 Investigador predoctoral (R1)
 Equip de recerca: Equip de recerca: Alimentació, economia i comerç al món antic (Aecma).

Projectes de recerca

- *Figlinae Hispaniae*: caracterización tipológica y arqueométrica de las ánforas hispanas en relación con los centros de producción. (Tesi doctoral en curs.)

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Járrega, R.; Colom, E., “Una nueva variante anfórica de la Hispania Citerior: La Pascual 1 parva”, *Quaderns d’Arqueologia i Prehistòria de Castelló*, 35, p. 127-140. Carhus+C / 4.3 (ICDS).

Articles en actes de congrés

- Colom, E.; Rivera, A.; Torres, A., “El derelict de Cala Santanyí. Primers resultats de la intervenció arqueològica subaquàtica de juliol de 2015” a Anglada, M.; Riera, M.; Martínez, A. (coord.), *VII Jornades d’Arqueologia de les Illes Balears* (Maó, del 30 de setembre al 2 d’octubre de 2016), Consell Insular de Menorca, Maó, p. 449-455.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Colom, E.; Járrega, R., “The amphora set from Font de ses Aiguades (Alcúdia, Mallorca). Contribution to the study of Hispania Citerior trade routes of wine amphoras in the first quarter of first Century AD”, en el marc del SOMA 2017, *21 Symposium on Mediterranean Archaeology*, organitzat per la Universidad de Cadiz i el MINECO, del 21 al 23 de setembre, Cadis.

Gallego Valle, Abel

Investigador predoctoral (R1)

Equip de recerca: Arqueologia del paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- La gestió dels ramats ovins en època romana. Estudi de la seva alimentació a través de la tècnica del microdesgast dentari a l'Empordà. (Tesi doctoral en curs.)
- Integrated analysis on transhumance activities in the Eastern Pyrenees: enhancing mountain Cultural Landscapes. IP: Josep M. Palet i Carlos Tornero (IPHES).
- Rere les passes de la transhumància a l'antiguitat: estudi de les pràctiques ramaderes i dels paisatges culturals als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. IP: Lúdia Colominas.

Participació en projectes d'altres entitats

- AliEn - Alimentation et Environnement à Ampurias (L'Escalà, Gèrone) du Bronze final à la période romaine. IP: Núria Rovira (Université Paul-Valéry Montpellier3).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., "Pastando en las marismas. Una aproximación desde la técnica del microdesgaste dentario a la alimentación del ganado ovino en el Empordà romano (noreste de la Península Ibérica)", *Pyrenae*, vol. 48, núm. 1, p. 93-113. SCOPUS, Carhus+A / 10.0 (ICDS).
- Gómez Pallarès, J.; Garcia, A.; Colominas, L.; Gallego, A.; Roig, J.; Oliver, J., "La tradición apócrifa de Eugenio de Toledo a la luz de un nuevo hallazgo epigráfico", *Aevum*, 91.2, p. 295-310. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A / 11.0 (ICDS).

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Gallego, A; Rivals, F; Colominas, L.; Palet, J. M., "The exploitation of the landscape: feeding management of ovine herds during Roman period at Empordà plain (Northeast of Iberian Peninsula). A dental microwear approach", en el marc del *XI Taller doctoral de arqueologia antiga. La explotació de los recursos naturales en la Antigüedad desde la Geo-*

arqueologia, la Bioarqueologia y la Arqueometría, organitzat pel Deutsches Archäologisches Institut i la Casa de Velázquez, del 5 al 9 de juny, Madrid.

- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Dental microwear: the management of ovine herds and the exploitation of the landscape during the Antiquity at Empordà plain (Northeast of Iberian Peninsula)”, en el marc del *Postgraduate Zooarchaeology Forum*, organitzat per l’Institut Archeologii, la Uniwersytet Mikołaja Kopernika-Zooarchaeology Laboratory i la University of Sheffield, del 23 al 25 de març, Toru (Polònia).
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Estudi de la gestió dels ramats ovins i explotació del paisatge al món rural al nord-est de la Península Ibèrica durant el període romà: una aproximació des del microdesgast dentari”, en el marc dels *Quid novi sub sole? – Rencontres Circa Villam XIV. Actualités des recherches sur les campagnes à l’époque romaine*, organitzades per l’ICAC i l’Université de Montpellier i el Grup de Recerca Arqueològica del Pla de l’Estany, del 16 al 17 de novembre, Loupian.
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Estudi de l’alimentació de ramats ovins i de l’explotació del medi en un gradient altitudinal (nord-est de la península Ibèrica) durant el període romà: una aportació des del microdesgast dentari”, en el marc de la *IV Reunió Oikos de Bioarqueologia 2017*, organitzada per l’Associació Catalana de Bioarqueologia i la Universitat Pompeu Fabra, del 26 i 27 de maig, Barcelona.
- Comunicació de Gallego, A.; Rivals, F.; Colominas, L.; Palet, J. M., “Study of the management of sheep herds and exploitation of the landscape on an altitudinal gradient in the Northeast of the Iberian Peninsula during the Early Roman period: a dental microwear approach”, en el marc de l’*Encontro de Zooarqueologia Ibérica (EZI2017)*, organitzat per la Universidade do Algarve i la Universidade de Lisboa, del 25 al 29 d’abril, Faro (Portugal).
- Comunicació de Tornero, C.; Burguet-Coca, A.; Colominas, L.; Gallego, A.; Rivals, F.; Palet, J. M., “Programa de referenciales de población ovina para los estudios de microdesgaste dentario, isótopos estables y coprólitos en la Península Ibérica”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l’ICAC, l’IPHES i l’ICRPC, del 25 al 27 d’octubre, Tarragona.

Janicka, Julia
Investigadora predoctoral (R1)
Equip de recerca: Mediterrània oriental grecoromana

Projectes de recerca

- The Iconography of the Tyrrhenian Group. (Tesi doctoral en curs.)
- Mecanismos de representación del pasado y dinámicas de la performance en la Grecia Antigua. IP: Jesús Carruesco.

Lasheras González, Ada
 Investigadora predoctoral (R1)
 Equip de recerca: Seminari de topografia Antiga (SETOPANT)

Projectes de recerca

- El suburbi portuari de Tarraco a l'Antigüitat tardana (s. III-VIII dC). (Tesi doctoral en curs.)

Publicacions

Capítols de llibre

- Lasheras, A., “La medicina en la Antigüedad tardía: una aproximación a partir de las fuentes escritas” a Zaragoza, M. J. (coord.), *Ars Medica. La medicina en l'època romana*, Antropologia Mèdica, Publicacions de la URV, Tarragona, p. 11-38.
- Lasheras, A., “Una temprana inscripción militar de Tarraco” a Gorostidi, D. (ed.), *Géza Alföldy. Estudios tarraconenses*, URV, ICAC, Tarragona, p. 219-224.

Articles en actes de congrés

- Terrado, P.; Lasheras, A., “Caballos para el circo: acerca de su transporte en época romana” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 61-66.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Lasheras, A.; Rodríguez, F., “Tarragona in the 8th century: new elements for discussion”, en el marc de la *International Conference. The 8th Century. Patterns of Transition in Economy and Trade Throughout the Late Antique, Early Medieval and Islamicate Mediterranean*, organitzada per l'Excellence Cluster Topoi, la Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, la Freie Universität Berlin, la Fritz Thyssen Stiftung, la Stiftung Preussischer Kulturbesitz, el Bode-Museum (Staatliche Museen zu Berlin) i De Gruyter, del 4 al 7 d'octubre, Berlín (Alemanya).

- Conferència de Lasheras, A., “El suburbio portuario de *Tarraco* en la Antigüedad tardía”, organitzada pel Dipartimento di Storia Culture Civiltà della Università di Bologna, Bologna (Itàlia).
- Conferència de Lasheras, A.; Remolà, J. A., “El suburbio portuario de *Tarraco* entre los siglos III y VIII”, en el marc del *Seminari Internacional La recerca arqueològica al port romà de Tarraco*, organitzat per l’ICAC i Portus Limen Project (University of Southampton), el 8 de febrer de 2017, Tarragona.

Martínez Fernández, Jesús
Investigador predoctoral (R1)
Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Dinàmiques del poblament rural y del territori en zones del noroeste de la cuenca del Duero entre época romana y la Alta Edad Media a través de la arqueología del paisaje. (Tesi doctoral en curs.)

Polonio Alamino, Tania
 Investigadora predoctoral (R1)
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Geoarqueologia y dinámica de paisajes culturales altimontanos: estudio micromorfológico, formas de ocupación y pastoralismo en los Pirineos orientales. (Tesi doctoral en curs.)
- Integrated analysis on transhumance activities in the Eastern Pyrenees: enhancing mountain Cultural Landscapes. IP: Josep M. Palet i Carlos Tornero (IPHES).
- Rere les passes de la transhumància a l'antiguitat: estudi de les pràctiques ramaderes i dels paisatges culturals als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. IP: Lúdia Colominas.
- Estudi dels processos erosius i la vulnerabilitat del patrimoni arqueològic. IP: Pau Olmos.
- Interacciones llano-montaña en el NE peninsular: ocupación y dinámica del territorio en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. IP: Josep M. Palet.
- Romanització i pràctiques ramaderes: estudi de la conformació dels paisatges ramaders a la plana de l'Empordà i als Pirineus Orientals a través de l'arqueozoologia. IP: Lúdia Colominas.
- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica. IP: Hèctor A. Orengo (Universitat de Cambridge-URV) i Josep M. Palet.
- Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització dels resultats. IP: Arnau Garcia.
- Interaccions socio-ambientals durant l'Holocè: estructuració, ocupació i dinàmiques del territori a la conca del riu Ter a partir de l'arqueologia del paisatge (TerAmAr). IP: Josep M. Palet.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Palet, J. M.; García, A.; Orengo, H. A.; Polonio, T., "Els espais altimontans pirenaics orientals a l'Antiguitat: 10 anys d'estudis en arqueologia del paisatge del GIAP-ICAC", *Treballs d'Arqueologia*, 21, p. 77-97. Carhus+C / 3.9 (ICDS).

Activitats

Activitat científica

- Ponència de Palet, J. M.; Orengo, H. A.; Garcia, A.; Polonio, T.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Riera, S., “Landscape Archaeology in Eastern Pyrenees high mountain areas (Segre & Ter valleys, NE Iberian Peninsula): human activities in the shaping of Mountain Cultural Landscapes”, en el marc de l'*Archaeology of Mountain Landscapes Interdisciplinary Research Strategies of Agro-Pastoralism in Upland Regions. The Tenth IEMA Visiting Scholar Conference*, organitzada per l'ICAC i la University at Buffalo (State University of New York), del 8 al 9 d'abril, Buffalo (Estats Units).
- Ponència de Palet, J. M.; Garcia, A.; Olmos, P.; Polonio, T.; Orengo, H. A., “Formes d'ocupació de l'espai al Pirineu Oriental: dinàmiques històriques”, en el marc del *Seminari internacional. Ocupació humana i impacte ecològic als Pirineus. Mètodes i problemàtiques de la recerca arqueològica a l'alta muntanya*, organitzat per la UAB, del 18 al 19 de maig, Bellaterra.
- Ponència de Palet, J. M.; García, A.; Rodrigo, E.; Orengo, H. A.; Polonio, T., “Structuration et occupation du paysage littoral d'Empúries à l'Antiquité: archéo-morphologie, prospections et analyse des réseaux centuriés”, en el marc del *Workshop International. Entre Mer et Océan: archéologie et paysage littoral*, organitzat per l'ICAC i el Museu d'Empúries (MAC), la UMR 5140 CNRS (Montpellier) i Labex ARCHIMEDE, del 4 al 6 de maig, L'Escala.
- Ponència de Riera, S.; Julià, R.; Miras, Y.; Ejarque, A.; Palet, J. M.; Garcia, A.; Polonio, T.; Orengo, H. A., “Canvis ambientals i modelatge antròpic del paisatge d'alta muntanya a les capçaleres de Ter-Fresser-Mantet: estudis multiproxy de torberes d'alta muntanya en el marc dels projectes Interambar i Teramar”, en el marc del *Seminari internacional. Ocupació humana i impacte ecològic als Pirineus. Mètodes i problemàtiques de la recerca arqueològica a l'alta muntanya*, organitzat per la UAB, del 18 al 19 de maig, Bellaterra.
- Pòster de Riera, S.; Julià, R.; Miras, Y.; Palet, J. M.; Polonio, T.; García, A.; Orengo, H. A., “Climate variability, human use and landscape change of high mountain environments: Coma de Vaca and Ter valleys, Eastern Pyrenees”, en el marc de la *Scientist meeting. Global Challenges for our Common Future: a paleoscience perspective*, organitzat pel Pyrenean Institute of Ecology i el Spanish National Research Council (IPE-CSIC), del 9 al 13 de maig, Saragossa.

Docència

- Professora de les assignatures Evolució històrica del paisatge: Paleoambient i SIG, del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).

Prades Painous, Marc
 Investigadora predoctoral (R1)
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Territori i paisatge a la Terra Alta durant la Protohistòria. Anàlisi dels models d'ocupació entre els segles VIII i I anE. (Tesi doctoral en curs.)

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Ferré, R.; Cots, I.; Sardà, H.; Prades, M.; Diloli, J.; Bricio, L.; Pérez, M.; Fontanet, M., “Els Tossals (Aldover, Baix Ebre, Tarragona), un assentament de la Primera Edat del Ferro entre l'Ebre i les muntanyes dels Ports.”, en el marc del *Congrés de Prehistòria i Protohistòria de la Mediterrània Occidental*, organitzat pel Consell Insular de Menorca, el Museu de Menorca, la Universitat de Granada, Menorca Talaiòtica i l'Ateneu de Maó i Institut Menorquí d'Estudis, del 26 al 29 d'abril, Maó.
- Pòster de Diloli, J.; Pérez, M.; Bea, D.; Vilà, J.; Prades, M.; Cots, I., “Astronomia i ritualitat durant la protohistòria. Un possible espai de culte a La Gessera (Caseres, Terra Alta) entre els segles IV i III anE.”, en el marc del *Congrés de Prehistòria i Protohistòria de la Mediterrània Occidental*, organitzat pel Consell Insular de Menorca, el Museu de Menorca, la Universitat de Granada, Menorca Talaiòtica i l'Ateneu de Maó i Institut Menorquí d'Estudis, del 26 al 29 d'abril, Maó.
- Comunicació de Diloli, J.; Bricio, L.; Sardà, H.; Pérez, M.; Vilà, J.; Ferré, R.; Cots, I.; Prades, M.; Bea, D., “Proyecto THEIA. Pedagogía y educación a través de experiencias lúdicas”, en el marc del *I Congreso Internacional de musealización y puesta en valor del Patrimonio Cultural (LEGATUM 2.0)*, organitzat per la Universidad de Castilla-La Mancha, del 25 al 27 d'octubre, Daimiel.
- Comunicació de Diloli, J.; Vilà, J.; Cots, J.; Ferré, R.; Bea, D.; Bricio, L.; Sardà, H.; Prades, M.; Pérez, M., “El patrimonio arqueológico como recurso turístico. Virtualización, recreaciones históricas y experimentación arqueológica en el yacimiento de La Cella (Salou, Tarragona)”, en el marc del *I Congreso Internacional de musealización y puesta en valor del Patrimonio*

Cultural (LEGATUM 2.0), organitzat per la Universidad de Castilla-La Mancha, del 25 al 27 d'octubre, Daimiel.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Prades, M., “Noves aportacions sobre el territori, el poblament i els models d’ocupació a la Terra Alta durant la protohistòria. Una anàlisi estadística a través dels Sistemes d’Informació Geogràfica (SIG)”, *Revista d’Arqueologia de Ponent*, 27, p. 9-39. Carhus+B / 3.9 (ICDS).

Rodríguez Martorell, Francesc
 Investigadora predoctoral (R1)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- El comerç mediterrani a la Tarraconesis a les portes de l'Islam (segles VII-VIII dC). (Tesi doctoral en curs.)
- ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya. IP: Josep M. Macias i Juan J. Ramos (UAB).
- El port de *Tarraco* a la desembocadura del riu Francolí (segles VII-VIII). IP: Josep M. Macias.
- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Prouinciaie Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior). IP: Josep M. Macias.
- Excavacions arqueològiques a València "la Vella" (Riba-roja de Túria). IP: Josep M. Macias, Albert Ribera (SIAM) i Miquel Rosselló.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Cau, M. A.; Macias, J. M.; Santini, E.; Fantuzzi, L.; Rodriguez, F., "Eastern Mediterranean cooking wares and amphorae from Tarragona (Spain): combining archaeology and archaeometry", en el marc de la *6th International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry (LRCW6)*, organitzada pel Parco Archeologico della Valle dei Templi di Agrigento, del 24 al 28 de maig, Agrigento (Itàlia).
- Comunicació d'Huguet, E.; Rodríguez, F.; Macias, J. M.; Ramón, Mª A.; Ribera, A.; Rosselló, M., "Producciones locales e importaciones (s. VI-VII) en el castrum visigodo de "València la Vella", Riba-roja de Túria (València, España)", en el marc de la *6th International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry (LRCW6)*, organitzada pel Parco Archeologico della Valle dei Templi di Agrigento, del 24 al 28 de maig, Agrigento (Itàlia).
- Comunicació de Lasheras, A.; Rodríguez, F., "Tarragona in the 8th century: new elements for discussion", en el marc de la *International Conference. The 8th Century. Patterns of Transition*

in *Economy and Trade Throughout the Late Antique, Early Medieval and Islamicate Mediterranean*, organitzada per l'Excellence Cluster Topoi, la Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, la Freie Universität Berlin, la Fritz Thyssen Stiftung, la Stiftung Preussischer Kulturbesitz, el Bode-Museum (Staatliche Museen zu Berlin) i De Gruyter, del 4 al 7 d'octubre, Berlín (Alemanya).

- Comunicació de Macias, J. M.; Rodríguez, F., “Cazuelas y ollas en la ciudad visigoda de Tarracona”, en el marc del *IV Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Opera Fictiles. Estudios transversales sobre cerámicas antiguas de la península ibérica*, organitzat per la SECAH, del 26 al 29 d'abril, València.
- Comunicació de Rodríguez, F., “El comerç mediterrani a Tarraco a les portes de l'Islam (segles VII-VIII dC)”, en el marc del *Seminari Internacional La recerca arqueològica al port romà de Tarraco*, organitzat per l'ICAC i Portus Limen Project (University of Southampton), el 8 de febrer de 2017, Tarragona.
- Comunicació de Rodríguez, F.; Macias, J. M., “Tarracona in the seventh century: an example of Hispanic consumer centre connected to the Mediterranean and long distance exchanges”, en el marc de la *6th International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry (LRCW6)*, organitzada per Parco Archeologico della Valle dei Templi di Agrigento, del 24 al 28 de maig, Agrigento (Itàlia).
- Conferència de Huguet, E.; Macias, J. M.; Ribera, A.; Rodríguez, F.; Rosselló, M., “Nuevos datos sobre el asentamiento visigodo de ‘València la Vella’”, en el marc de les *II Jornades Internacionals d'Arqueologia de Riba-roja de Túria, Recintes fortificats en època visigoda: història, arquitectura i territori*, organitzades per l'ICAC i l'Ajuntament de Riba-roja de Túria, del 8 al 10 de novembre, Riba-roja de Túria.
- Xerrada de Rodríguez, F., “Tarraco y el Mediterráneo: Novedades cerámicas y nuevas perspectivas para el estudio del comercio de larga distancia (ss. V – VIII)”.

Ruiz Rodríguez, Julio César
 Investigador predoctoral (R1)
 Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes de recerca

- Paisaje epigráfico y topografía urbana: la epigrafía de los espacios públicos en la Tarraco altoimperial. (Tesi doctoral en curs.)
- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Ruiz Rodríguez, J. C., “El cicle estatuari julio-claudi del fòrum de Tarraco”, *Auriga. Revista de divulgació i debat del Món Clàssic*, 90, p. 43-46. Carhus+D / 3.9 (ICDS).
- Ruiz Rodríguez, J. C., “El culto a Minerva en Tarraco”, *Espacio, Tiempo y Forma. Serie II, Historia Antigua*, 30, p. 323-350. Carhus+C.
- Ruiz Rodríguez, J. C., “Materiales lapídeos locales e importados en los programas epigráficos oficiales de Tarraco hasta la época julio-claudia”, *Anales de Arqueología Cordobesa*, 28, p. 33-62. Carhus+D / 6.4 (ICDS).

Articles en actes de congrés

- Gorostidi, D.; Ruiz Rodríguez, J. C., “La inscripción monumental del circo de Tarraco: primera hipòtesis reconstructiva” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d’Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 285-292.
- Gorostidi, D.; Ruiz, J. C., “The Flavian officina lapidaria Tarraconense: colour and texture in the service of Rome”, *Proceedings of Roman Empire: a 21st Century Perspective...* (Gniezno [Polònia], del 8 al 10 de novembre de 2016), Studia Europaea Gnesnensia, Adam Mickiewicz University in Poznań, Gniezno, p. 319-350.

Capítols de llibre

- Ruiz Rodríguez, J. C., “Sobre la investigación de las inscripciones tarraconenses” a Gorostidi, D. (ed.), *Géza Alföldy. Estudios tarraconenses*, URV, ICAC, Tarragona, p. 411-416.
- Ruiz Rodríguez, J. C., “Sobre la historia y la topografía de Tarraco” a Gorostidi, D. (ed.), *Géza Alföldy. Estudios tarraconenses*, URV, ICAC, Tarragona, p. 417-435.
- Ruiz Rodríguez, J. C., “Sobre la tipología y la cronología de los monumentos inscritos tarraconenses” a Gorostidi, D. (ed.), *Géza Alföldy. Estudios tarraconenses*, URV, ICAC, Tarragona, p. 437-444.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Ruiz Rodríguez, J. C., “El cicle estatuari juli-claudi del fòrum de Tarraco”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, l'Ajuntament de Reus i el Centre de Lectura, de l'11 al 12 de novembre, Reus.
- Conferència de Ruiz Rodríguez, J. C., “‘Tarraco marmoribus vestita’: la llegada del règim imperial y su reflejo en el uso de las rocas ornamentales”, en el marc de les *III Jornadas Doctorales en Ciencias de la Antigüedad: Respuestas al cambio en la Prehistoria y el Mundo Antiguo*, organitzades per la Universidad de Zaragoza, del 14 al 16 de desembre, Saragossa.
- Pòster de Ruiz Rodríguez, J. C., “The epigraphic environment of the Tarraco forum in the Augustan and Julio-Claudian Periods”, en el marc del *XV. Internationaler Kongress für Griechische und Lateinische Epigraphik: Sprachen – Schriftkulturen – Identitäten der Antike*, organitzat pel Department of Ancient History, Papyrology and Epigraphy of the University of Vienna i l'Institute for the Study of Ancient Culture, Division ‘Documenta Antiqua’ of the Austrian Academy of Sciences, del 28 d'agost al 1 de setembre, Viena (Àustria).

Docència

- Conferència de Ruiz Rodríguez, J. C., “Epigrafía y paisaje urbano de Tarraco en el siglo I d.C. La contribución de los ‘disiecta membra’ et ‘fragmenta minora’”, en el marc del *IV Seminari Epigrafia i Societat a Tarraco*, organitzat des de l'assignatura *Fonts textuals per a la investigació històrica. Epigrafia i Papirologia*, del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-ICAC-UAB), el 3 d'abril, Tarragona.
- Conferència de Ruiz Rodríguez, J. C., “La cultura epigráfica de las ciudades romana: el paradigma de Tarraco, capital de la Hispania citerior”, en el marc del *Curso Monográfico Disfrutar la cultura a través de la arqueología y el arte: teoría, práctica, museos y yacimientos*, organitzat per la Universidad para los Mayores de la Universidad Complutense de Madrid, l'11 de gener, Madrid.

Investigadors sèniors adscrits (R4)

Diloli Fons, Jordi (URV)
 Investigadors sèniors adscrits (R4)
 Equip de recerca: Alimentació, economia i comerç al món antic
 (Aecma)

Projectes de recerca

- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana. IP: Jordi Diloli (URV) i Ramon Jàrrega.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Ferré, R.; Cots, I.; Sardà, H.; Prades, M.; Diloli, J.; Bricio, L.; Pérez, M.; Fontanet, M., "Els Tossals (Aldover, Baix Ebre, Tarragona), un assentament de la Primera Edat del Ferro entre l'Ebre i les muntanyes dels Ports", en el marc del *Congreso de Prehistoria y Protohistoria del Mediterráneo Occidental. Vida y muerte durante el segundo y el primer milenio aC*, organitzat per Consell Insular de Menorca, Universidad de Granada, del 27 al 30 d'abril, Maó.
- Pòster de Diloli, J.; Pérez, M.; Bea, D.; Vilà, J.; Prades, M.; Cots, I., "Astronomia i ritualitat durant la protohistòria. Un possible espai de culte a La Gessera (Caseres, Terra Alta) entre els segles IV i III anE", en el marc del *Congreso de Prehistoria y Protohistoria del Mediterráneo Occidental. Vida y muerte durante el segundo y el primer milenio aC*, organitzat per Consell Insular de Menorca, Universidad de Granada, del 27 al 30 d'abril, Maó.
- Comunicació de Diloli, J.; Bricio, L.; Sardà, H.; Pérez, M.; Vilà, J.; Ferré, R.; Cots, I.; Prades, M.; Bea, D., "Proyecto THEIA. Pedagogía y educación a través de experiencias lúdicas", en el marc del *I Congreso Internacional de musealización y puesta en valor del Patrimonio Cultural (LEGATUM 2.0)*, organitzat per la Universidad de Castilla-La Mancha, del 25 al 27 d'octubre, Daimiel.
- Comunicació de Diloli, J.; Vilà, J.; Cots, J.; Ferré, R.; Bea, D.; Bricio, L.; Sardà, H.; Prades, M.; Pérez, M., "El patrimonio arqueológico como recurso turístico. Virtualización, recreaciones históricas y experimentación arqueológica en el yacimiento de La Cella (Salou, Tarragona)", en el marc del *I Congreso*

Internacional de musealización y puesta en valor del Patrimonio Cultural (LEGATUM 2.0), organitzat per la Universidad de Castilla-La Mancha, del 25 al 27 d'octubre, Daimiel.

- Póster de Bea, D.; Bricio, L.; Diloli, J.; Vilà, J.; Ferré, R.; Cots, I., “Resucitar una cerveza antigua. El proceso de estudio y elaboración de la cerveza protohistórica IBERIKA”, en el marc del *I Congreso Internacional de musealización y puesta en valor del Patrimonio Cultural (Legatum 2.0)*, organitzat per la Universidad de Castilla-La Mancha, del 25 al 27 d'octubre, Daimiel.
- Póster de Cots, I.; Diloli, J.; Vilà, J.; Ferré, R.; Bricio, L., “Arqueología virtual para la gestión integral del patrimonio: Los restos romanos recuperados en el solar de c/Croera-Avda. Felip Pedrell de Tortosa (Baix Ebre, Tarragona)”, en el marc del *I Congreso Internacional de musealización y puesta en valor del Patrimonio Cultural (Legatum 2.0)*, organitzat per la Universidad de Castilla-La Mancha, del 25 al 27 d'octubre, Daimiel.
- Póster de Vilà, J.; Diloli, J.; Bea, D.; Bricio, L.; Ferré, R.; Cots, I., “Espacios patrimoniales didácticos. Una interacción educativa con los monumentos”, en el marc del *I Congreso Internacional de musealización y puesta en valor del Patrimonio Cultural (LEGATUM 2.0)*, organitzat per la Universidad de Castilla-La Mancha, del 25 al 27 d'octubre, Daimiel.

Docència

- Professor de l'assignatura *Arqueologia ibèrica* del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).

Guitart i Duran, Josep (UAB)
 Investigador sènior adscrit (R4)
 Equip de recerca: Poblament i territoris en època romana

Projectes de recerca

- El fòrum de la ciutat romana de *Iulia Libica* (Llívia). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC).
- Excavacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec. IP: Josep Guitart (UAB-ICAC), Esther Rodrigo i Isabel Rodà (UAB-ICAC).
- Estudi de la muralla nord del recinte fortificat de *Iesso*. IP: Josep Guitart (UAB-ICAC), Joaquim Pera (UAB) i Esther Rodrigo.
- Recerca arqueològica a *Iesso* (Guissona). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC), Joaquim Pera (UAB) i Esther Rodrigo.
- *Tabula Imperii Romani- Forma Orbis Romani* on line (TIR-FOR). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC) i Marta Prevosti.
- Implantació i model de ciutat del *conuentus Tarraconensis*. Els jaciments arqueològics de Iesso (Guissona), Can Tacó-Turó d'en Roina/*Mons Observans* (Montmeló-Montornès del Vallès) i *Iulia Libica* (Llívia). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC).
- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca). IP: Esther Rodrigo, Cèsar Carreras (UAB) i Joaquim Pera (UAB).
- *Conventus Tarraconensis*: una nueva perspectiva arqueològica de redes de vías, ciudades y villas. Un prototipo para la TIR-FOR online (I+D HAR2015-69655-P). IP: Marta Prevosti.

Participació en projectes d'altres entitats

- Primers models d'ocupació romana a Catalunya (s.II-I aC). IP: Joaquim Pera.

Publicacions

Articles en actes de congrés

- Guardia, J.; Carreras, C.; Guitart, J.; Olesti, O., "El fòrum de Iulia Libica i la capitalitat ceretana en època altimperial: novetats arqueològiques", *ArqueoPyrenae. L'explotació dels recursos naturals al Pirineu oriental en època antiga*. (Bolvir [Cerdanya], de l'1 al 3 d'octubre de 2015), *Treballs d'Arqueologia*, vol. 21, UAB, Bellaterra, p. 181-204.

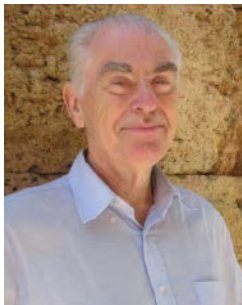
Activitats

Activitat científica

- Conferència de Guitart i Duran, J., “La figura de l’arquitecte Marc Vitruvi en època romana i el seu tractat d’arquitectura”, organitzada pel Museu d’Arquitectura i Urbanisme, Almacelles.
- Taula rodona de Mach, E.; Balcells, A.; Fernández Trabal, J.; Guitart, J.; Lacuesta, R., “Puig i Cadafalch l’home polièdric”, organitzada per la casa de les Punxes, Barcelona.

Activitat de difusió i transferència

- 19/11/2017: Xerrada divulgativa de Rodrigo, E; Guitart, J., “La campanya d’excavacions arqueològiques 2017 a Can tacó”, en el marc de la *Setmana de la Ciència*, organitzada per l’Ajuntament de Montmeló i l’Ajuntament de Montornès, Montmeló-Montornès del Vallès.

Jones, Graham Roderick
 Investigador sènior adscrit (R4)
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Interaccions llano-muntanya en el NE peninsular: ocupació y dinàmica del territori en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. IP: Josep M. Palet.

Publicacions

Articles en altres revistes

- Jones, G., “Constructing the past: Llanover, “St. Gofor”, and the Nine Wells”, *The Monmouthshire Antiquary*, 33, p. 55-77.

Capítols de llibre

- Jones, G., “Corse Lawn: A forest court roll of the rearly seventeenth century” a Flachenecker, H.; Kopinski, K.; Tandecki, J., *Editionwissenschaftliches Kolloquium 2017: Quelleneditionen zur Geschichte des Deutschen Ordens und anderer geistlicher Institutionen*, Nicolaus Copernicus University of Toruń, Toruń, p. 249-267.

Activitats

Activitat científica

- Conferència de Jones, G., “Forest in the Early Middle Ages”, organitzada per Archäologisches Spessart-Projekt Institut, el Lehrstuhl für Fränkische Landesgeschichte, la Universität Würzburg i el Hessisches Landesamt für geschichtliche Landeskunde, del 19 al 21 de maig, Marburg (Alemanya).
- Conferència de Jones, G., “The Deer of Deerhurst: Landscape, lordship, custom, and ritual”, en el marc de *2017 Deerhurst Lecture*, organitzat per St Mary’s, Deerhurst, el 16 de setembre, Gloucestershire (Gran Bretanya).

Lapuente Mercadal, Pilar (UniZar)
 Investigadora sènior adscrita (R4)
 Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes de recerca

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Nogales, T.; Lapuente, P.; Rodà, I., “Dos nuevos retratos de Caesar Augusta (Zaragoza)”, *Revue Archéologique de l'Est*, 44e, p. 261-270. SCOPUS, Carhus+B / 10.0 (ICDS).

Capítols de llibre

- Lapuente, M. P., “Marbres en època romana: transport, mercat, identificació” a Giráldez, P.; Vendrell, M., (coord.), *Bella pedra vella. Explotació, usos i conservació en l'àmbit de la Corona d'Aragó*, Nordest, Barcelona, p. 115-129.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Savin, M.-C.; Gutiérrez Garcia-M., A.; Lapuente Mercadal, P.; Pianet, I.; Royo Plumed, H.; Chapolie, R.; González Soutelo, S., “Marble resources in the NW of Spain: a scarce and poor-quality stone?”, en el marc de la *International conference. Natural Stone for cultural heritage: local resources with a global impact*, organitzat per l'Academy of Fine Arts in Prague i l'Institute of Geochemistry of the Charles University, del 19 al 22 de setembre, Praga (República Txeca).

Altres

- Secretària i tesorera de la *Association for the Study of Marble & Other Stones In Antiquity (ASMOSIA)*.
- Peer-reviewer de les revistes *Journal of Archaeological Science*, *Archaeometry*, *Italian Journal of Geosciences*, *Rendiconti Lincei – Scienze Fisiche e Naturali* i *Archivo Español de Arqueología*.

Reig Calpe, Montserrat
 Investigadora sènior adscrita (R4)
 Equip de recerca: Mediterrània oriental grecoromana

Projectes de recerca

- Mecanismos de representación del pasado y dinámicas de la performance en la Grecia Antigua . IP: Jesús Carruesco.

Publicacions

Capítols de llibre

- Carruesco, J.; Reig, M., “El teatre a l’era precristiana” a Massip, F.; Kovács, L., *Història de les arts escèniques catalanes. Volum I. La teatralitat medieval i la seva pervivència*, Edicions Universitat de Barcelona, Barcelona, p. 37-116.

Activitats

Activitat científica

- Conferència de Reig, M.; García Ventura, A.; Chesa, E.; García, R. J., “Jocs i joguines a l’Antiguitat”, en el marc del *Seminari a 4 bandes*, organitzat per la UB, el 14 de desembre, Barcelona.

Activitat de difusió i transferència

- 11/07/2017: Xerrada de Reig, M., “La memòria dels morts: mites, creences, poesia”, en el marc dels cursos d’estiu *Els Juliolos 2017*, organitzats per la UB, Barcelona.

Docència

- Membre del tribunal de la tesi doctoral de Cot, G., *L’Omphalos i la dinàmica de l’espai a la Grècia Arcaica*, defensada el 25 de gener a la UB.

Rodà de Llanza, Isabel (UAB)
 Investigadora sènior adscrita (R4)
 Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes de recerca

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Nogales, T.; Lapuente, P.; Rodà, I., “Dos nuevos retratos de Caesar Augusta (Zaragoza)”, *Revue Archéologique de l’Est*, 44e, p. 261-270. SCOPUS, Carhus+B / 10.0 (ICDS).
- Rodà, I., “La financiación de la investigación en España”, *Mélanges de la Casa de Velázquez*, 47,(1), p. 333-336. JCR (ISI), Scopus, Carhus+A / 11.0 (ICDS).
- Rodà, I., “Records de Pau Verrié”, *Auriga*, 89 (febrer), p. 28-29. Carhus+D/3.9 (ICDS).
- Rodà, I., “Tarraco y Barcino en el Alto Imperio”, *Revista de Historiografía*, 25 (any 2016), p. 245-272. Carhus + D/ 4.6 (ICDS).

Articles en altres revistes

- Gorostidi, D.; Rodà, I., “Dues noves inscripcions de *Dertosa*”, *Butlletí Arqueològic*, RSAT, 36-37, 2016, p. 79-82.
- Rodà, I., “*Emporiae, Tarraco, Barcino*. Akkulturation und Romanisierung im Nordosten der Ibreischen Halbinsel”, *Aktuelle Forschungen für Provinzialrömische Archäologie in Hispanien*, F. Teichner (ed.), 2016, p. 55-62.
- Rodà I., “La epigrafia, mensaje en directo de la Antigüedad”, *Conimbriga* LV, 2016, p. 91-129.

Capítols de llibre

- Ravotto, A.; Rodà de Llanza, I., “La cronologia de les muralles romanes de Barcelona després d’un segle de recerques arqueològiques”, a Riu-Barrera, E. (ed.), *Intervenir a la muralla romana*, Documents 12, Museu d’Història de Barcelona, Barcelona, p. 42-65.

Activitats

Activitat científica

- Sessió de conclusions de Rodà, I., en el marc del *workshop* internacional *Paisajes e historias en torno a la piedra La ocupación y explotación del territorio minero y las estrategias de distribución, consumo y reutilización de los materiales lapídeos desde la Antigüedad*, organitzat per la UNED i el MAN, del 13 al 14 de desembre, Madrid.
- Comunicació de Rodà, I.; Miret, M., “Une grande masque dans l’ager Tarraconensis (Hispania Citerior)”, en el marc de *XV International Colloquium on Roman Provincial Art. Benefactors, Dedicants and Tomb Owners*, organitzat per la University of Graz, del 14 al 20 de juny, Graz (Àustria).
- Conferència de Rodà, I., “El color de la piel en Roma”, en el marc del *IX Coloquio de Historia Antigua. Xenofobia y Racismo en el Mundo Antiguo*, organitzat per la Universidad de Zaragoza, del 14 al 15 de setembre, Saragossa.

Activitat de difusió i transferència

- 09/03/17: Conferència inaugural de Rodà, I., “Aspectes de la moda i del culte a la imatge a Roma”, en el marc del *XVII Curs Descobrir. Roma Eterna*, organitzat per l’Ajuntament d’Alcúdia–Consorti de Pollentia, del 9 al 17 de març, Mallorca.
- 30/03/17: Presentació de Rodà, I. del llibre de Puig i Cadafalch, J.; Falguera, A. de; Goday, J., *L’arquitectura cristiana preromànica a Catalunya. Edició facsímil i textos d’actualització*, organitzada per l’IEC, Barcelona.
- 27/09/17: Xerrada divulgativa de Rodà, I., “La Barcelona romana”, organitzada pels amics dels Museus de Catalunya, a Barcelona.
- 08/11/17: Presentació de la conferència de Keay, S. “Desde el Mediterráneo al Atlántico: el Puerto de Roma y la globalización del comercio marítimo”, en el marc del *Ciclo de conferencias en el MAN*, organitzat pel MAN, Madrid.

Docència

- Conferència de Rodà, I., “*Novità archeologiche nelle Hispaniae romane e una capitale provinciale: Tarraco*”, en el marc del programa d’*Erasmus* organitzat per la Universitat di Roma II, l’11 de gener, Roma (Itàlia).
- Conferència de Rodà, I., “L’epigrafia cristiana”, en el marc del *Màster en Història i Patrimoni Cultural de l’Església: Arqueologia i Arts Cristianes*, organitzat per la Facultat Antoni Gaudí, el 17 de gener, Barcelona.

Membre del tribunal de la tesi de:

- Mezquida A., *Ritual funerario en la necrópolis del Puig des Molins (Ibiza): la excavació de 2006* (UAB, el 3 de febrer).
- Bar-Magen Numhauser, A., *Archaeology of the Hispanojewish Material Culture. The basilical building in Ilici and its Late Antique and Early Medieval Jewish Context* (UAM, el 22 de setembre).
- Sánchez Montes, A. L. *La casa urbana privada en la Ciudad romana de Complutum* (UAM, 15 de desembre).

- Conferència de Rodà, I. “*Barcino*, la ciutat i els seus habitants”, en el marc del curs *Relats Urbans. Teoria i pràctica de l’itinerari històric*, organitzat pel MUHBA, el 20 d’octubre, Barcelona.
- Codirecció de les tesis de:
 - Beltran Heredia, J. *La Basílica dels Sants Màrtirs Just I Pastor de Barcelona en el marco de la ciudad tardoantigua y altomedieval*, defensada el 2 de novembre a la UniZar.
 - Codirecció de la tesi de Ravotto, A., *La Muralla de Barcino*, defensada el 9 de febrer a la UAB.

Altres

- Membre acadèmic numerari de la Reial Acadèmia Catalana de Bones Lletres de Barcelona.
- Membre avaluador de l’Agència de Gestió d’Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR); de l’Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU); del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (MECD); i el Ministerio de Economía y Competitividad (MINECO).
- Membre avaluador del comitè d’avaluació de l’Institut de Recherche sur l’Architecture Antique (IRAA); de la comissió d’Époques ancienne et médiévale de la Casa de Velázquez; de la comissió científica nacional d’Història Antiga del Ministerio dell’Istruzione, dell’Università e della Ricerca; i de projectes de la Croatian Science Foundation .
- Membre de les comissions per a la Càtedra en Arqueologia de la UNED, de la Universitat de Sevilla, de la Universidad de Salamanca, de la Universitat de Barcelona i de la Universidad de Cádiz.
- Membre del comitè científic del volum *Atlante tematico di topografia antica* de la revista “*L’ERMA*” di Bretschneider.
- Membre del Consell científic de les revistes *Marmora: History and Archaeometry of Marbles and Stones*; *Journal of Roman Archaeology*; *Mélanges de la Casa de Velázquez*; *Archivo Español de Arqueología*; *Historia Antiqua*; *Diador*; *Quaderni di Archeologia del Veneto*; *Faventia*; *Quarhis*; *Gallaecia*; *Auriga*; *Italica*; *Atlante Tematico*, i *Empúries*.
- Membre del consell assessor del *Butlletí Arqueològic de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense*.
- *Peer-reviewer* de les revistes *Phoenix*, *Pyrenae* i *Zephyrus*.
- Col·laboracions amb la revista de divulgació *Sàpiens*.

Subías Pascual, Eva (URV)
 Investigadora sènior adscrita (R4)
 Equip de recerca: Mediterrània oriental grecoromana

Projectes de recerca

Participació en projectes d'altres entitats

- El nucli fortificat de Puig Rom i el seu entorn immediat. Estudi sobre el poblament d'època visigoda a la serra de Rodes del segle VII-X dC. IP: Eva Subías (URV).
- *Grupo de investigación Iconodansa, Proyecto HECO Heterotopías coréuticas: danza y performance en la cultura visual y literaria del Mediterráneo desde la Antigüedad tardía hasta la Edad Media*. IP: Licia Buttà (URV).
- *Exemplum et spolia. el legado monumental de las capitales provinciales romanas en Hispania*. IP: Ricardo Mar (URV).

Publicacions

Llibres

- Subías, E.: *La decoració arquitectònica de l'església de la fortalesa del nord-oest d'Oxirinc (Pemdjé)*, Trama 3, ICAC, Tarragona, 2016.

Articles en altres revistes

- Subías, E., “Los espacios asociativos en el Egipto grecorromano: posibles evidencias” a Tran, N.; Rodríguez, O.; Soler, B., *Los espacios de reunión de las asociaciones romanas. Diálogos desde la arqueología y la historia, en homenaje a Bertrand Goffaux (7-9 marzo del 2013)*, Editorial Universidad de Sevilla, Sevilla 2016, p. 55-78.
- Subías, E., “Los retratos del oasis de El Fayum”, *Historia Nacional Geographica* n.146, 2016, p. 22-34.
- Subías, E.; Puig, A. M.; Codina, D.; Fiz, J. I. “El castrum visigòtic de Puig Rom revisitat”, *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* 47, 2016, p. 75-96.

Articles en actes de congrés

- Codina, D. i Subías, E., “La basílica funerària del sector 16. Oxirinc, El-Bahnasa, Egipto. Estudio thanatoarqueológico del individuo 16638” a *Actas del XIII Congreso Nacional de Paleopatología, Écija (octubre del 2015)*, Écija.

Activitat científica

- Conferència de Subías, E.; Puig, A. M., Codina, D.; Fiz, J. I. “El nucli fortificat de Puig Rom i el seu entorn immediat. 2014-2017”, en el marc del cicle de conferències de la *Tribuna d'Arqueologia 2017-2018*, organitzats pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya, el 25 d'octubre, Barcelona
- Conferència de Subías, E.; Puig, A. M., Codina, D.; Fiz, J. I “Nuevos datos sobre la muralla de Puig Rom”, en el marc de les *II Jornades Internacionals d'Arqueologia de Riba-roja de Túria, Recintes fortificats en època visigoda: història, arquitectura i territori (8-10 d'octubre)*, organitzades per l'ICAC i l'Ajuntament de Riba-roja de Túria, el 9 de novembre, Riba-roja de Túria.

Docència

- Professora de les assignatures *Arqueologia de l'arquitectura, Sistemes constructius i documentació gràfica, Arqueologia de l'orient grecoromà i Història i arqueologia de Roma*, del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).

Investigadors júnios adscrits (R3)

Berni Millet, Piero

Investigador júnior adscrit (R3)

Equip de recerca: Alimentació, economia i comerç al món antic (Aecma)

Projectes de recerca

- Anàlisi històrica i arqueològica de l'evolució urbana de la ciutat de Tortosa des de la seva fundació fins a l'antiguitat tardana. IP: Jordi Diloli (URV) i Ramon Járrega.
- *Amphorae Ex Hispania*: Sistematización y Accesibilidad en red de los centros de producción. IP: Ramon Járrega.
- *Saguntum* i el comerç del sud del *conventus Tarraconensis*. Estudi de les àmfores trobades al solar de la plaça de la Moreria (Sagunt). IP: Ramon Járrega.
- Les àmfores hispàniques del Castro Pretorio conservades als Mercats de Trajà. Aportació a l'estudi del comerç entre Hispània i Roma durant l'Alt Imperi. IP: Ramon Járrega.

Publicacions

Capítols de llibre

- Berni, P., "Amphorae-Epigraphy: Stamps, Graffiti and Tituli Picti from Roman Nijmegen" a Carreras, C.; Van den Berg, J. (ed.), *Amphorae from the Kops Plateau (Nijmegen): trade and supply to the Lower-Rhineland from the Augustan period to AD 69/70*, Archaeopress Archaeology, Oxford (Regne Unit), p. 185-333.
- Fernández Izquierdo, A.; Berni Millet, P.; Aguilera Martín, A., "El pecio romano Albufereta I (siglo I d.C.): el cargamento" a Azuar, R.; Inglese, O. (ed.), *Carta arqueológica subacuática de Alicante i fondeadero de Lucentum (Bahía de l'Albufereta, Alicante)*, Serie Excavaciones Arqueológicas Memorias, 7, Museo Arqueológico de Alicante MARQ, Alicante, p. 15.

Articles en actes de congrés

- Berni Millet, P.; de Nicolás Mascaró, J. C.; Marlière, E.; Torres Costa, J., "Nuevos apuntes sobre epigrafía anfórica hispánica y africana de la Menorca romana" a Anglada, M.; Riera, M.; Martínez, A. (coord.), *VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears* (Maó, del 30 de setembre al 2 d'octubre de 2016), Consell Insular de Menorca, Maó, p. 10.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Bernal, D.; García Vargas, E.; Berni, P., “Amphoras from Baetica and Standardization Processes: Models and Trends”, en el marc del *Symposium. Mass Production and the Development of Roman and Byzantine Amphora Standardization*, organitzat per la Austrian Academy of Sciences, del 16 al 18 d’octubre, Atenes (Grècia).
- Comunicació de Berni, P.; González Cesteros, H.; Miró, J., “The Tarraconensis Paradigm: Volumes, Measures and Formal Changes in the Late Republican and Early Imperial Amphoras of the Northeast Iberian Peninsula”, en el marc del *Symposium. Mass Production and the Development of Roman and Byzantine Amphora Standardization*, organitzat per la Austrian Academy of Sciences, del 16 al 18 d’octubre, Atenes (Grècia).
- Comunicació de Járrega, R.; Berni, P., “Nueva propuesta de cuantificación de material anfórico, a partir del estudio de la figlina de Malgrat de Mar (Barcelona)”, en el marc del *IV Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Opera Fictiles. Estudios transversales sobre cerámicas antiguas de la península ibérica*, organitzat per la SECAH, del 26 al 29 d’abril, València.
- Póster de Berni, P.; Díaz Rodríguez, J. J.; Járrega, R., “Amphorae ex Hispania 2. Una aproximación a la catalogación y estudio de las figlinae anfóricas en la Hispania romana”, en el marc del *IV Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Opera Fictiles. Estudios transversales sobre cerámicas antiguas de la península ibérica*, organitzat per la SECAH, del 26 al 29 d’abril, València.

Grau Guijarro, Sergi
 Investigador júnior adscrit (R3)
 Equip de recerca: Mediterrània oriental grecoromana

Projectes de recerca

- Mecanismos de representación del pasado y dinámicas de la performance en la Grecia Antigua. IP: Jesús Carruesco.

Publicacions

Capítols de llibre

- Grau, S., “La résurrection des morts dans le contexte des auteurs païens tardifs” a Baró, R; Viciano, A; Vigne, D. (ed.), *Mort et résurrection dans l’Antiquité chrétienne*, Les Presses Universitaires de l’Institut Catholique de Toulouse, Éditions Parole et Silence, París, p. 57-75.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Grau, S., “Miracles de filòsofs entre Diògenes Laerci i Eunapi de Sardes: formes i funcions”, en el marc de les *Jornades Científiques. Myth and Miracle in Ancient and Medieval Literature*, organitzades pel Grup d’Investigació en la Recepció de les Literatures Clàssiques de la Universitat de València, del 14 al 15 de desembre, València.
- Xerrada de Grau, S., “La família a Mesopotàmia, Egipte i Grècia”, en el marc del *Seminari a quatre bandes*, organitzat per la UB, el 30 de novembre, Barcelona.

Docència

- Tutor del treball final de màster, en el marc del Màster de Formació del professorat de Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d’Idiomes, especialitat Cultura clàssica, Llatí i Grec (UB), de:
 - Buch, D., *Eines per al lèxic en les llengües clàssiques*.
 - Parra, M. C., *El juego como método de aprendizaje. Un ejemplo práctico*.
 - Rión, L., *Plató a través dels seus mites. Proposta de projecte interdisciplinari per a alumnes de segon de batxillerat*.
 - Rodeja, M., *Resseguint el viatge d’Eneas: El treball per projectes com a eina per estudiar l’obra de Virgili*.

- Torres, C., *El reialme d'Hades: un projecte interdisciplinari entre dues assignatures a tercer d'ESO*.

Altres

- Membre del consell editorial dels textos clàssics grecs de l'editorial Rhemata (València).
- Vocal del tribunal de 15 treballs de final de Màster, presentats a la UB.

Hernández-Gasch, Jordi
 Investigador júnior adscrit (R3)
 Equip de recerca: Arqueologia Protohistòrica

Projectes de recerca

- Caracterización de los asentamientos urbanos en la costa de la Iberia septentrional (siglos VI-III a.C.): teledetección, documentación y restitución de estructuras constructivas (I+D HAR2015-67946-C2-2-P). 2016 - 2019.

Investigador principal: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- Projecte d'investigació arqueològica a la necròpolis de Son Real (Punta dels Fenicis). Santa Margalida (Mallorca). IP: Jordi Hernández-Gasch.
- Projecte d'investigació arqueològica al Jaciment Arqueològic de Mestre Ramon, Son Servera (Mallorca). IP: Jordi Hernández-Gasch.
- Projecte d'investigació arqueològica al Jaciment Arqueològic de Son Serra, Muro (Mallorca). IP: Jordi Hernández-Gasch.

Publicacions

Articles en altres revistes

- Celma, M.; Hernández-Gasch, J.; Antolín, F., “Consum alimentari i explotació forestal durant l'edat del ferro al poblat de Biniparratx Petit (Sant Lluís, Menorca)”, *Revista de Menorca*, 96, p. 143-168.
- Hernández-Gasch, J., “Ceràmiques comunes, de cuina i vaixel·la fina de producció punicoebusitana en els contextos rituals del turriforme esglaonat de Son Ferrer (Calvià, Mallorca)”, *Butlletí de la Societat Arqueològica Luliana*, 73, p. 15-59.
- Articles en actes de congrés
- Hernández-Gasch, J.; Cardona López, F.; Burgaya Martínez, B.; Munar Grimalt, M., “Estructures inèdites al sector nord de la necròpolis de Son Real, solucions de preservació del conjunt monumental i amenaces” a Anglada, M.; Riera, M.; Martínez, A. (coord.), *VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears* (Maó, del 30 de setembre al 2 d'octubre de 2016), Consell Insular de Menorca, Maó, p. 85-94.
- Rivas Llompart, M.; Hernández-Gasch, J.; Puig Palerm, A.; Burgaya Martínez, B.; Munar Grimalt, M., “La redescoberta del patrimoni arqueològic del municipi de Muro (Mallorca):

recerca, restauració i difusió social de l'assentament de l'edat del ferro de Son Serra" a Anglada, M.; Riera, M.; Martínez, A. (coords.), *VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears* (Maó, del 30 de setembre al 2 d'octubre de 2016), Consell Insular de Menorca, Maó, p. 401-409.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Hernández-Gasch, J., "Production of locality and empowerment on Majorca (Balearic Islands) during the 8th-5th centuries Before Common Era", en el marc de la *International Conference. The Production of locality and empowerment in the archaic western mediterranean*, organitzada per la University of Innsbruck, del 8 a l'11 de maig, Innsbruck.

Altres

- Membre del comitè científic del *Congrés de Prehistòria i Protohistòria de la Mediterrània Occidental*, organitzat pel Consell Insular de Menorca, el Museu de Menorca, la Universitat de Granada, Menorca Talaiòtica i l'Ateneu de Maó i Institut Menorquí d'Estudis, del 26 al 29 d'abril, Maó.
- *Peer-reviewer* de la revista *Panta Rei. Revista Digital de Ciencia y Didáctica de la Historia*.

Magadán Olives, Maria Teresa
 Investigadora júnior adscrita (R3)
 Equip de recerca: Mediterrània oriental grecoromana

Projectes de recerca

- Mecanismos de representación del pasado y dinámicas de la performance en la Grecia Antigua. IP: Jesús Carruesco.

Participació en projectes d'altres entitats

- El Temple de Ramsés III a Medinet Habu. IP: Salvador Costa (IPOA).
- Contactes, relacions i influències en el II mil·lenari. IP: M. Teresa Magadán.
- Publicació de les col·leccions de ceràmica xipriota a l'estat espanyol. IP: M. Teresa Magadán.
- Nacionalisme i restauració arqueològica a Grècia. IP: M. Teresa Magadán.
- Nacionalisme i arqueologia a l'illa de Xipre. IP: M. Teresa Magadán.
- Estudi i publicació de les col·leccions del fons del Pare Bonaventura Ubach. IP: Pare Pius Ramón Tragán (Museu de l'Orient Bíblic de l'Abadia de Montserrat).

Publicacions

Articles en altres revistes

- Magadán, M. T., "Delfos. La gran excavación del santuario del Dios Apolo", *Historia National Geographic*, 165, p. 52-67.
- Magadán, M.T., "El ritual de la incineración en la antigua Grecia", *Revista Funeraria. Especial Cementerios 7: El Ritual de Incineración*, 7, p. 44-47.
- Magadán, M.T., "Samotracia. El santuario de la Victoria", *Historia National Geogrphic*, 160 (abril 2017), p. 64-77.

Llibres

- Costa, S.; Magadán, M. T., *Ramesses III como garante de Maat. Las dos estelas del año 12 en Medinet Habu*, Mizar Aegyptiaca II, Mizar, Barcelona.

Activitats

Activitat científica

- Xerrada de Magadán, M. T., “La caracterització escènica dels personatges egipcis a les “Suplicants” d’Èsquil”, en el marc de la *Trobada mensual dels investigadors del Projecte “Mecanismos de la representación del pasado y dinámicas de la Performance en la Grecia Antigua” (I+D FFI-2015-68548-P)*, organitzada per l’ICAC i el MINECO, el 15 de desembre, Barcelona.

Activitat de difusió i transferència

- 08/04/2017: Visita guiada de Magadán, M. T., “Sardenya, bressol de la civilització nuràguica”, en el marc del *Viatge per conèixer els jaciments arqueològics de l’illa de Sardenya*, organitzat per l’Arqueonet, del 8 al 17 d’abril, Illa de Sardenya (Itàlia).
- 17/12/2017: Xerrada divulgativa de Magadán, M. T., “Demetri Poliorcetes, el rei del setges”, en el marc del *Cicle de conferències “Esmorzi amb..”*, organitzats pel Museu Egipci de Barcelona, Barcelona.
- 20/10/2017: Xerrada divulgativa de Magadán, M. T., “Autòmates i enginys mecànics en el món antic”, en el marc de la *Conferència del Club del Museu Egipci*, organitzada pel Museu Egipci de Barcelona, Barcelona.
- 21/01/2017: Xerrada divulgativa de Magadán, M. T., “L’illa de Sardenya, entre Orient i Occident”, en el marc de la *Xerrada preparatòria d’un viatge per conèixer la civilització nuràguica i fènicia de Sardenya*, organitzada per l’Arqueonet, Barcelona.
- 26/04/2017: Xerrada divulgativa de Magadán, M.T., “Egipte, la terra del Nil”, en el marc de l’*Activitat per a nens i nenes de Art de Primària*, organitzada per l’IES Joan Miró, Miami Platja (Tarragona).
- 27/01/2017: Xerrada divulgativa de Magadán, M.T., “La civilització nuràguica”, en el marc de la *Xerrada preparatòria per un viatge guiat*, organitzada per l’Arqueonet, Barcelona.

Docència

- Professora de l’assignatura *Història de Grècia* del grau en Arqueologia de la UB.
- Professora de l’assignatura *Arqueologia de Grècia* en el marc del Màster EPOMA. Estudis sobre el Pròxim Orient i la Mediterrània Aniga, de la UAB i el Museu Bíblic de Montserrat-Arqueonet.
- Professora de l’assignatura *Introducció al grec clàssic* del curs de formació de l’Arqueonet.
- Conferència de Magadán, M. T., “A la recerca del Velló d’Or. El viatge de Jàson i els Argonautes”, en el marc del curs organitzat pel Museu Egipci de Barcelona, el 3 de novembre, Barcelona.

Miró Canals, Jordi

Investigador júnior adscrit (R3)

Equip de recerca: Alimentació, economia i comerç al món antic (Aecma)

Projectes de recerca

- *Amphorae Ex Hispania*: Sistematización y Accesibilidad en red de los centros de producción. IP: Ramon Járrega.
- *Saguntum* i el comerç del sud del *conventus Tarraconensis*. Estudi de les àmfors trobades al solar de la plaça de la Moreria (Sagunt). IP: Ramon Járrega.
- Les àmfors hispàniques del Castro Pretorio conservades als Mercats de Trajà. Aportació a l'estudi del comerç entre Hispania i Roma durant l'Alt Imperi. IP: Ramon Járrega.

Participació en projectes d'altres entitats

- Red de Excelencia Atlántico-Mediterránea del Patrimonio Pesquero de la Antigüedad (RAMMPA). IP: Darío Bernal (UCa).

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Berni, P.; González Cesteros, H.; Miró, J., "The Tarraconensis Paradigm: Volumes, Measures and Formal Changes in the Late Republican and Early Imperial Amphoras of the Northeast Iberian Peninsula", en el marc del *Symposium. Mass Production and the Development of Roman and Byzantine Amphora Standardization*, organitzat per la Austrian Academy of Sciences, del 16 al 18 d'octubre, Atenes (Grècia).
- Póster de Berni, P.; Díaz Rodríguez, J. J.; Járrega, R., "Amphorae ex Hispania 2. Una aproximación a la catalogación y estudio de las figlinae anfóricas en la Hispania romana", en el marc del *IV Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Opera Fictiles. Estudios transversales sobre cerámicas antiguas de la península ibérica*, organitzat per la SECAH, del 26 al 29 d'abril, València.

Peña Cervantes, Yolanda
Investigadora júnior adscrita (R3)
Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes de recerca

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- García-Entero, V.; Peña Cervantes, Y.; Zarco Martínez, E.; Aranda González, R., “Contextos cerámicos tardoantiguos procedentes del edificio palacial de Santa María de Abajo de Carranque (Toledo)”, *Zephyrus: Revista de prehistoria y arqueología*, 80, p. 147-172. SCOPUS, Carhus+B / 11.0 (ICDS).
- Gracia-Entero, V.; Peña Cervantes, Y.; Zarco Martínez, E.; Aranda González, R., “Contextos cerámicos emirales del yacimiento de Carranque (Toledo)”, *Archivo español de arqueología*, 90, p. 97-124. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+B / 11.0 (ICDS).

Remolà Vallverdú, Josep Anton (URV-MNAT)
 Investigador júnior adscrit (R3)
 Equip de recerca: Seminari de topografia Antiga (SETOPANT)

Projectes de recerca

- *Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis. IP: Diana Gorostidi.
- *Amphorae Ex Hispania*: Sistematización y Accesibilidad en red de los centros de producción. IP: Ramon Járrega.

Activitats

Activitat científica

- Ponència de Remolà, J. A., “*Tarraco*, una base de operaciones de los ejércitos imperiales (ca. 420-460 dC)”, en el marc del Seminari internacional Urban Transformations in the Late Antique West: from Materials to Models, organitzat per la Universidade de Evora, la University of Leicester i la Marie Sklodowska-Curie MED-FARWEST Project, del 21 al 23 de juny, Evora (Portugal).
- Conferència de Lasheras, A.; Remolà, J. A., “El suburbio portuario de *Tarraco* entre los siglos III y VIII”, en el marc del *Seminari Internacional La recerca arqueològica al port romà de Tarraco*, organitzat per l’ICAC i Portus Limen Project (University of Southampton), el 8 de febrer de 2017, Tarragona.

Docència

- Professor de les assignatures *Introducció a la ceramologia i Mètodes i tècniques d’excavació en arqueologia clàssica*, del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).

Toldrà Domingo, Josep Maria (URV)
 Investigador junior adscrit (R3)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- Parámetros analíticos-evolutivos de las técnicas constructivas del noreste de la *Tarraconense* en época tardoantigua: homogeneización, criterios de representación y calibración. IP: Josep M. Macias i Josep M. Toldrà (URV).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Puche, J. M.; Macias, J.M.; Toldrà, J.M.; Solà-Morales, P., “Más allá de la métrica. Las nubes de puntos como expresión gráfica semántica”, *EGA. Revista de Expresión gráfica arquitectónica*, 32, p. 228-237. JCR (ISI), SCOPUS / 10.9 (ICDS).

Capítols de llibre

- Fernández, I.; Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M., “Metodología de análisis del circo romano de Tarragona y nuevos resultados” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 117-136.
- Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Ensayos de nuevos análisis óptico-visuales para el análisis de estructuras arquitectónicas-patrimoniales. El uso de la reflectancia láser” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 77-88.

Articles en actes de congrés

- Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Mobile Mapping and laser scanner to interrelate the city and its heritage: the Roman Circus of Tarragona” a Amoêda, R.; Lira, S.; Pinheiro, C. (ed.), *REHAB 2017. Proceedings of the 3rd International Conference on Preservation, Maintenance and Rehabilitation of Historical Buildings and Structures* (Braga (Portugal), del 14 al 16 de juny de 2017), Green Lines Instituto, Barcelos (Portugal), p. 21-28.

- Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Fernández, I.; Toldrà, J. M., “Automatic Recognition of materials from Laser-Scanner Survey Data by the Reflectance method” a Amoêda, R.; Lira, S.; Pinheiro, C. (ed.), *REHAB 2017. Proceedings of the 3rd International Conference on Preservation, Maintenance and Rehabilitation of Historical Buildings and Structures* (Braga (Portugal), del 14 al 16 de juny de 2017), Green Lines Instituto, Barcelos (Portugal), p. 29-37.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “El conjunto histórico del Circo romano de Tarragona: de la nube de puntos a la didáctica permanente”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC, del 25 al 27 d'octubre, Tarragona.
- Comunicació de Puche, J. M.; Macias, J. M.; de Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Mobile Mapping and laser scanner to interrelate the city and its (hidden and visible) heritage: the example of the Roman Circus of Tarragona”, en el marc de la *REHAB 2017: 3rd International conference on preservation, maintenance and rehabilitation of historical buildings and structures*, organitzada per Green Lines Institute, del 14 al 16 de juny, Braga (Portugal).
- Comunicació de de Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Automatic recognition of materials from laser-scanner survey data by the reflectance method”, en el marc de la *REHAB 2017: 3rd International conference on preservation, maintenance and rehabilitation of historical buildings and structures*, organitzada per Green Lines Institute, del 14 al 16 de juny, Braga (Portugal).

Investigadors postdoctorals adscrits (R2)

Camañes Villagrasa, M. Pilar
 Investigadora postdoctoral adscrita (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Protohistòrica

Projectes de recerca

- La socialització de la recerca en l'era digital: el cas de l'arqueologia ibèrica (DIGIBERS). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC) i Gemma Domènech (ICRPC).
- Caracterización de los asentamientos urbanos en la costa de la Iberia septentrional (siglos VI-III a.C.): teledetección, documentación y restitución de estructuras constructivas. IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica. IP: Joan Sanmartí (UB).

Publicacions

Articles en actes de congrés

- Camañes, P.; Padrós, C.; Principal, J., “Implantación militar y control del territorio en el N.E. de la Citerior: el ejemplo del castellum de Monteró 1 (Camarasa, Lérida)” a Principal, J.; Ñaco del Hoyo, T.; Duran, M.; Mestres, I. (ed.), *Roma en la península ibérica presertoriana. Escenarios de Implantación Militar Provincial*, Col·lecció Instrumenta, 56, Edicions Universitat de Barcelona, Barcelona, p. 191-210.

Activitats

Activitat científica

- Ponència de Principal, J.; Belarte, M. C.; Monrós, M.; Camañes, P.; López, D.; Valenzuela, S., “Influjos punizantes en las dinámicas alimentarias del mundo ibérico septentrional (s.

IV-III a.C.)”, en el marc del *Coloquio internacional. La alimentación en el mundo púnico: procesos, productos y consumos*, organitzat pel Departament de Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga de la Universitat de València, del 15 al 16 de juny, València.

- Pòster de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “Comunicació de la recerca arqueològica a través de les TIC: el projecte DIGIBERS”, en el marc de la *3a Jornada Patrimoni i Escola*, organitzada per l’Agència Catalana del Patrimoni Cultural i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, del 29 al 30 de setembre, Terrassa.
- Pòster de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “The DIGIBERS Project. The socialisation of research in the digital era: the case of Iberian archaeology”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l’ICAC, l’IPHES i l’ICRPC, del 25 al 27 d’octubre, Tarragona.

Activitat de difusió i transferència

- 01/02/2017: Presentació de vídeo de Monrós, M.; Belarte, M.C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “ArcheoClips. T’expliquem l’arqueologia”.

Canela Gràcia, Joan
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Protohistòrica

Projectes de recerca

- La socialització de la recerca en l'era digital: el cas de l'arqueologia ibèrica (Digibers). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC) i Gemma Domènech (ICRPC).
- Caracterización de los asentamientos urbanos en la costa de la Iberia septentrional (Siglos VI-III a.C.): teledetección, documentación y restitución de estructuras constructivas. IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
- Testimonis arqueològics de la segona Guerra Púnica al Camp de Tarragona. IP: Jordi López i Jaume Noguera (UB).
- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica. IP: Joan Sanmartí (UB).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Belarte, M. C.; Canela, J.; Euba, I.; López, D.; Valenzuela, S., “¿Depósito votivo o destrucción de necrópolis?: el silo protohistórico de El Pontarró (La Secuita, Tarragona)”, *Trabajos de Prehistoria*, 74 (2), p. 355-374. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A. Factor d'impacte: 0.615 / 11.0 (ICDS).

Articles en altres revistes

- Canela, J.; Járrega, R.; López Vilar, J., “El Camí de Bràfim (Puigpelat, Tarragona): un nou taller d'àmfores vineres de la forma Dressel 2-4”, *Butlletí Arqueològic*, 38-39, p. 65-79.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació d'Araujo - Andrade, C.; Marro Sanchez, M.; Belarte, M.C.; Canela, J.; De Mesa, A.; Royo, H.; Loza-Alvarez, P., “Analysis and Characterization of Ancient Spanish Jewelry by means of Raman Spectroscopy and Multivariate Analysis”,

en el marc de la *9th International Conference on Advanced Vibrational Spectroscopy*, organitzada per la University of Victoria, Podium Conference Specialists, de l'11 al 16 de juny, Victoria (Canadà).

- Comunicació de Belarte, M. C.; Canela, J.; Morer, J.; Ocaña, M.; Cuscó, O., “El poblament rural ibèric a la Cessetània: l'establiment de Rabassats (Nulles, Alt Camp)”, en el marc del *Congrés de Prehistòria i Protohistòria de la Mediterrània Occidental*, organitzat pel Consell Insular de Menorca, el Museu de Menorca, la Universitat de Granada, Menorca Talaiòtica i l'Ateneu de Maó i l'Institut Menorquí d'Estudis, del 26 al 29 d'abril, Maó.
- Comunicació de Bertral, A.; Belarte, M. C.; Canela, J., “Col·laboració entre arqueòlegs i restauradors a l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica”, en el marc de la *3rd European Conference on Electrochemistry applied to conservation of artworks. New insights into the technical examination and conservation of metallic heritage artefacts, CEACA 2017*, organitzada per la Universitat Politècnica de València (UPV) i l'Institut de Restauració del Patrimoni (IRP), el 27 de març, València.
- Pòster de Bertral, A.; Belarte, M. C.; Buxeda, J.; Canela, J.; López, J.; Madrid, M.; Otero, N.; Pinto, M., “The pavements of the Roman site of Costa de La Serra (la Secuita, Tarragonès). A multidisciplinary study”, en el marc de la *13th Conference of the International Committee for the Conservation of Mosaics*, organitzada per ICCM (International Committee for the Conservation of Mosaics), del 15 al 20 d'octubre, Barcelona.
- Pòster de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “Comunicació de la recerca arqueològica a través de les TIC: el projecte Digibers”, en el marc de la *3a Jornada Patrimoni i Escola*, organitzada per l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, del 29 al 30 de setembre, Terrassa.
- Pòster de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “The Digibers Project. The socialisation of research in the digital era: the case of Iberian archaeology”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC, del 25 al 27 d'octubre, Tarragona.

Activitat de difusió i transferència

- 01/02/2017: Presentació de vídeo de Monrós, M.; Belarte, M.C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “ArcheoClips. T'expliquem l'arqueologia”.

Cortés Vicente, Ada
 Investigadora postdoctoral adscrita (R2)
 Equip de recerca: Poblament i territoris en època romana

Projectes de recerca

- *Tabula Imperii Romani-Forma Orbis Romani* on line (TIR-FOR). 2015-2019. IP: Josep Guitart (UAB-ICAC) i Marta Prevosti.
- *Conventus Tarraconensis*: una nueva perspectiva arqueológica de redes de vías, ciudades y villas. Un prototipo para la TIR-FOR online. IP: Marta Prevosti.

Publicacions

Capítols de llibre

- Cortés, A., “Edificio de la Plaça de Sant Iu, Barcino (Barcelona)” a Rodríguez, O.; Tran, N.; Soler, B. (ed.), *Los espacios de reunión de las asociaciones romanas. Diálogos desde la arqueología y la historia. Homenaje a Bertrand Gouffaux*, Madrid, p. 371-377.
- Cortés, A., “La domus del Peristilo- “casa 101”, Emporiae (Ampurias, Girona)” a Rodríguez, O; Tran, N; Soler, B (ed.), *Los espacios de reunión de las asociaciones romanas. Diálogos desde la arqueología y la historia. Homenaje a Bertrand Gouffaux*, Madrid, p. 409-414.

Díaz García, Moisés
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- El port de *Tarraco* a la desembocadura del riu Francolí (segles VII-VIII). IP: Josep M. Macias.
- Parámetros analíticos-evolutivos de las técnicas constructivas del noreste de la *Tarraconense* en época tardoantigua: homogeneización, criterios de representación y calibración. IP: Josep M. Macias i Josep M. Toldrà (URV).
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Publicacions

Articles en actes de congrés

- Díaz, M.; Piñol, Ll.; Teixell, I., “Materials i tècniques constructives emprades en l'edificació del circ de Tàrraco” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Tarraco Biennal, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 301-306.
- Díaz, M.; Piñol, Ll.; Teixell, I., “El Circ de Tàrraco durant el període tardoantic: l'amortització dels accessos a la *summa caeva*” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Tarraco Biennal, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 301-306.

Docència

- Tutor del treball final de màster de Pons, A., *Pollentia durant l'època republicana: anàlisi dels seus contextos ceràmics*, en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).
- Professor de l'assignatura *Antiguitat Tardana* del Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC).

Garcia Molsosa, Arnau
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització dels resultats. IP: Arnau Garcia.
- Interacciones llano-montaña en el NE peninsular: ocupación y dinámica del territorio en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. IP: Josep M. Palet.
- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica. IP: Hèctor A. Orenge (Universitat de Cambridge-URV) i Josep M. Palet.
- Interaccions socio-ambientals durante l'Holocè: estructuració, ocupació i dinàmiques del territori a la conca del riu Ter a partir de l'arqueologia del paisatge (TerAmAr). IP: Josep M. Palet.
- Estudi dels processos erosius i la vulnerabilitat del patrimoni arqueològic. IP: Pau Olmos.

Participació en projectes d'altres entitats

- APAX. Archaeological Project at Abdera and Xanthi. IP: Constantina Kallintzi (Servei Arqueològic de Xanthi).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Gómez Pallarès, J.; Garcia, A.; Colominas, L.; Gallego, A.; Roig, J.; Oliver, J., "La tradición apócrifa de Eugenio de Toledo a la luz de un nuevo hallazgo epigráfico", *Aevum*, 91.2, p. 295-310. JCR (ISI), SCOPUS, Carhus+A / 11.0 (ICDS).
- Palet, J. M.; García, A.; Orenge, H. A.; Polonio, T., "Els espais altimontans pirenaics orientals a l'Antiguitat: 10 anys d'estudis en arqueologia del paisatge del GIAP-ICAC", *Treballs d'Arqueologia*, 21, p. 77-97. Carhus+C / 3.9 (ICDS).

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Garcia, A., "Mountain Landscapes: the archaeological perspective", en el marc de l'*Archaeology of Moun-*

tain Landscapes Interdisciplinary Research Strategies of Agro-Pastoralism in Upland Regions. The Tenth IEMA Visiting Scholar Conference, organitzada per l'ICAC i la University at Buffalo (State University of New York), del 8 al 9 d'abril, Buffalo (Estats Units).

- Comunicació de Garcia, A.; Orengo, H. A.; Krahtopoulou, A.; Dimoula, A., “The Kambos Project: Remote Sensing Applications and Archaeological Approaches for the Reconstruction of the Disappeared Cultural Record of the Western Thessalian Plain”, en el marc del *82nd Meeting of Society for American Archaeology (SAA)*, organitzat per la Society for American Archaeology (SAA), del 29 de març al 2 d'abril, Vancouver (Canadà).
- Comunicació de Palet, J. M.; Olmos, P.; Garcia, A.; Polonio, T.; Orengo, H.; Riera, S., “Occupation et anthropisation des espaces de haute montagne dans les vallées de Núria et Coma de Vaca (Pyrénées orientales, Catalogne): résultats des recherches archéologiques et patrimoniales”, en el marc del *142 Congrès national des sociétés historiques et scientifiques. Circulations montagnards, circulations européennes*, organitzat per la Université de Pau et des Pays de l'Adour, del 24 al 28 d'abril, Pau (França).
- Ponència de Palet, J. M.; Orengo, H. A.; Garcia, A.; Polonio, T.; Ejarque, A.; Miras, Y.; Riera, S., “Landscape Archaeology in Eastern Pyrenees high mountain areas (Segre & Ter valleys, NE Iberian Peninsula): human activities in the shaping of Mountain Cultural Landscapes”, en el marc de l'*Archaeology of Mountain Landscapes Interdisciplinary Research Strategies of Agro-Pastoralism in Upland Regions. The Tenth IEMA Visiting Scholar Conference*, organitzada per l'ICAC i la University at Buffalo (State University of New York), del 8 al 9 d'abril, Buffalo (Estats Units).
- Ponència de Palet, J. M.; Garcia, A.; Olmos, P.; Polonio, T.; Orengo, H. A., “Formes d'ocupació de l'espai al Pirineu Oriental: dinàmiques històriques”, en el marc del *Seminari internacional. Ocupació humana i impacte ecològic als Pirineus. Mètodes i problemàtiques de la recerca arqueològica a l'alta muntanya*, organitzat per la UAB, del 18 al 19 de maig, Bellaterra.
- Ponència de Palet, J. M.; García, A.; Rodrigo, E.; Orengo, H. A.; Polonio, T., “Structuration et occupation du paysage littoral d'Empúries à l'Antiquité: archéo-morphologie, prospections et analyse des réseaux centuriés”, en el marc del *Workshop International. Entre Mer et Océan: archéologie et paysage littoral*, organitzat per l'ICAC i el Museu d'Empúries (MAC), la UMR 5140 CNRS (Montpellier) i Labex ARCHIMEDE, del 4 al 6 de maig, l'Escala.
- Ponència de Riera, S.; Julià, R.; Miras, Y.; Ejarque, A.; Palet, J. M.; Garcia, A.; Polonio, T.; Orengo, H. A., “Canvis ambientals i modelatge antròpic del paisatge d'alta muntanya a les capçaleres de Ter-Fresser-Mantet: estudis multiproxy de torberes d'alta muntanya en el marc dels projectes Interambar i Teramar”, en el marc del *Seminari internacional. Ocupació humana i impacte ecològic als Pirineus. Mètodes i problemàtiques de la recerca arqueològica a l'alta muntanya*, organitzat per la UAB, del 18 al 19 de maig, Bellaterra.
- Pòster de Riera, S.; Julià, R.; Miras, Y.; Palet, J. M.; Polonio, T.; García, A.; Orengo, H. A., “Climate variability, human use and landscape change of high mountain environments: Coma de Vaca and Ter valleys, Eastern Pyrenees”, en el marc de la *Scientist meeting. Global Challenges for our Common Future: a paleoscience perspective*, organitzat pel Pyrenean Institute of Ecology i el Spanish National Research Council (IPE-CSIC), del 9 al 13 de maig, Saragossa.

Huguet Enguita, Esperança
 Investigadora postdoctoral adscrita (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- Excavacions arqueològiques a València la “Vella” (Riba-roja de Túria). IP: Josep M. Macias, Albert Ribera (SIAM) i Miquel Rosselló.

Publicacions

Articles en altres revistes

- Huguet, E., “La ceràmica comuna de la ciutat romana de Valentia (segles II aE- III dE)”, *La Linde. Revista digital de la Arqueologia profesional*, 8, p. 351-353.

Libres

- Huguet, E.; Ribera, A., *Arqueologia de la ceràmica romana de Valentia*, Quaderns de difusió arqueològica 14, Ajuntament de València, València.

Activitats

Activitat científica

- Conferència de Huguet, E.; Macias, J. M.; Ribera, A.; Rodríguez, F.; Rosselló, M., “Nuevos datos sobre el asentamiento visigodo de “València la Vella””, en el marc de les *II Jornades Internacionals d'Arqueologia de Riba-roja de Túria, Recintes fortificats en època visigoda: història, arquitectura i territori*, organitzades per l'ICAC i l'Ajuntament de Riba-roja de Túria, del 8 al 10 de novembre, Riba-roja de Túria.
- Comunicació de Huguet, E.; Rodríguez, F.; Macias, J. M.; Ramón, Mª A.; Ribera, A.; Rosselló, M., “Producciones locales e importaciones (s. VI-VII) en el castrum visigodo de “València la Vella”, Riba-roja de Túria (València, España)”, en el marc de la *6th International Conference on Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry (LRCW6)*, organitzada per Parco Archeologico della Valle dei Templi di Agrigento, del 24 al 28 de maig, Agrigento (Itàlia).

Mateo Corredor, Daniel (UA)
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Alimentació, economia i comerç en el món antic
 (Aecma)

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Mateo Corredor, D.; Mayorga Mayorga, J. F., “Comercio anfórico tardorrepblicano en Malaca: Las importaciones de calle Beatas-esquina Ramón Franquelo (Málaga, España)”, *Saguntum*, 49, p. 303-322. SCOPUS, Carhus+C / 10 (ICDS).

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Mateo Corredor, D., “Quantifying pots: Statistical correctors applied to quantitative ceramic analysis”, en el marc de *Through The Looking Glass: Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA-UK) 2017*, organitzat per la Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA-UK), del 4 al 5 de març, Winchester (Regne Unit).
- Comunicació de Mateo Corredor, D., “Tráfico comercial y relaciones portuarias de Lucentum y su entorno durante el peridotardorrepblicano y augusteo”, en el marc del *IV Congreso Internacional de la SECAH-Ex Officina Hispana. Opera Fictiles. Estudios transversales sobre cerámicas antiguas de la península ibérica*, organitzat per la SECAH, del 26 al 29 d'abril, València.

Matteazzi, Michele
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Interacciones llano-montaña en el NE peninsular: ocupación y dinámica del territorio en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. IP: Josep M. Palet.
- Interaccions socio-ambientals durante l'Holocè: estructuració, ocupació i dinàmiques del territori a la conca del riu Ter a partir de l'arqueologia del paisatge (TerAmAr). IP: Josep M. Palet.

Participació en projectes d'altres entitats

- Santa Marta Project. IP: Stefano Campana (Università degli Studi di Siena) i Emanuele Vaccaro (Università degli Studi di Trento)

Publicacions

Articles en altres revistes

- Matteazzi, M., "All the roads to Patavium: morphology, genesis and development of the Roman road network around Padua", *Open Archaeology*, 3, p. 83-100.

Capítols de llibre

- Matteazzi, M., "Contributo allo studio dell'ager centuriatus di Atria" a Turchetto, J.; Asolati, M. (ed.), *Paesaggi in movimento. Ricerche dedicate a Guido Rosada*, Padova University Press, Padova (Itàlia), p. 125-138.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Matteazzi, M.; Marchi, A. R.; Sechia, I., "Il sistema di smaltimento delle acque a Parma in epoca romana: nuovi dati dallo scavo di via del Conservatorio", en el marc de *Incontro di Studio. I sistemi di smaltimento delle acque nel mondo antico*, organitzat per la Università degli Studi di Udine, del 6 al 8 d'abril, Aquileia (Itàlia).

Monrós González, Meritxell
 Investigadora postdoctoral adscrita (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Protohistòrica

Projectes de recerca

- Estudi dels processos erosius i la vulnerabilitat del patrimoni arqueològic. IP: Pau Olmos.
- La socialització de la recerca en l'era digital: el cas de l'arqueologia ibèrica (DIGIBERS). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC) i Gemma Domènech (ICRPC).
- Caracterización de los asentamientos urbanos en la costa de la Iberia septentrional (siglos VI-III a.C.): teledetección, documentación y restitución de estructuras constructivas IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).
- Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC). IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Participació en projectes d'altres entitats

- El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica. IP: Joan Sanmartí (UB).

Activitats

Activitat científica

- Ponència de Principal, J.; Belarte, M. C.; Monrós, M.; Camañes, P.; López, D.; Valenzuela, S., "Influjos punizantes en las dinámicas alimentarias del mundo ibérico septentrional (ss.IV-III a.C.)", en el marc del *Coloquio internacional. La alimentación en el mundo púnico: procesos, productos y consumos*, organitzat pel Departament de Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga de la Universitat de València, del 15 al 16 de juny, València.
- Póster de Bertral, A.; Belarte, M. C.; Buxeda, J.; Canela, J.; López, J.; Madrid, M.; Otero, N.; Pinto, M., "The pavements of the Roman site of Costa de La Serra (la Secuita, Tarragonès). A multidisciplinary study", en el marc de la *13th Conference of the International Committee for the Conservation of Mosaics*, organitzada per ICCM (International Committee for the Conservation of Mosaics), del 15 al 20 d'octubre, Barcelona.
- Póster de Monrós, M.; Belarte, M. C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Domènech, G.; Fontanals, M.; Olmos,

P.; Principal, J.; Rojas, A., “The DIGIBERS Project. The socialisation of research in the digital era: the case of Iberian archaeology”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l’ICAC, l’IPHES i l’ICRPC, del 25 al 27 d’octubre, Tarragona.

Activitat de difusió i transferència

- 01/02/2017: Presentació de vídeo de Monrós, M.; Belarte, M.C.; Allué, E.; Batista, L.; Camañes, P.; Canela, J.; Doménech, G.; Fontanals, M.; Olmos, P.; Principal, J.; Rojas, A., “ArcheoClips. T’expliquem l’arqueologia”.

Muñoz Melgar, Andreu
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona). IP: Josep M. Macias, Andreu Muñoz (MBT-ICAC) i Imma Teixell (Ajuntament de Tarragona-ICAC).
- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Prouinciaie Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior) IP: Josep M. Macias.
- Parámetros analíticos-evolutivos de las técnicas constructivas del noreste de la *Tarraconense* en época tardoantigua: homogeneización, criterios de representación y calibración . IP: Josep M. Macias i Josep M. Toldrà (URV).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Gómez Pallarès, J.; Muñoz, A., “Cyprianus episcopus Tarracensis and his internment”, *Epigraphica*, 79, p. 325-337. SCOPUS, Carhus+C. Factor d'impacte: 0,14 / 10.0 (ICDS).
- Macias, J. M., Muñoz, A., Teixell, I., “El Museu Bíblic i la catedral de Tarragona: dos espais d'interpretació del recinte de culte imperial de Tàrraco (Hispània Citerior)”, *Auriga. Revista de divulgació i debat del Món Clàssic*, 90, p. 9-12. Carhus+D / 3.9 (ICDS).

Articles en altres revistes

- Muñoz, A., “Exposició «De Tarragona a Tournai: l'arqueologia de les primeres Catedrals d'Europa» al Museu Bíblic Tarracense”, *Església de Tarragona*, 301, p. 7-9.
- Muñoz, A., “La Relíquia de la Santa Espina de la Catedral de Tarragona”, *Setmana Santa de Tarragona*, p. 43-47.

Libres

- Muñoz, A., *Anno Domini. Una recreació del primer Nadal de la història = Una recreación de la primera Navidad de la historia*, Associació Cultural Sant Fructuós / Museu Bíblic Tarracense, Tarragona.

Capítols de llibre

- Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “La seu del Consell Comarcal del Tarragonès: evolució històrica d’un espai sagrat” a Costa, J. R. (ed.), *El Consell Comarcal del Tarragonès. D’espai de culte romà a hospital medieval. 25 anys de la seva recuperació*, Arola, Tarragona, p. 26-41.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “El Museu Bíblic i la Catedral de Tarragona: dos espais d’interpretació del recinte de culte imperial de Tàrraco (Hispania Citerior)”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, l’Ajuntament de Reus i el Centre de Lectura, de l’11 al 12 de novembre, Reus.

Activitat de difusió i transferència

- 03/11/2017: Xerrada divulgativa de Muñoz, A., “Sopar/conferència i visita a les restes arqueològiques recentment trobades al pati i a la cisterna/fonamentació exedra romana al subsòl del Museu Bíblic”.
- 16/04/2017: Assessorament de Televisió de Catalunya amb Createl, “Assessorament històric programa de TV3 «El lloc dels fets. La foguera de les deïtats. Amfiteatre de Tarragona».
- 16/11/2017: Comissariat de l’exposició de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., *Tarragona a Tournai: L’arqueologia de les primeres catedrals d’Europa*, organitzat per l’ICAC, el MBT, el Service Public de Wallonie, l’Ajuntament de València i el Patronat Turisme Tarragona.

Docència

- Conferència de Muñoz, A., “*Praesidium, Templum et Ecclesia*. Història i arqueologia de l’acròpoli de Tàrraco”, en el marc del Màster EPOMA. Estudis sobre el Pròxim Orient i la Mediterrània Aniga, de la UAB i el Museu Bíblic de Montserrat-Arqueonet.
- Membre del tribunal de la tesi doctoral de Moya, A., *Ascetisme i monacat tardoantic a la Tarraconense (s. IV–VII). Una aproximació sociocultural i arqueològica*, defensada el 19 de desembre al MBT.
- Professor de les *XI Jornades de Didàctica de les llengües clàssiques. Visita al Museu i Necròpolis Paleocristiana i a la basílica funerària del Parc Central Tarragona*, organitzades pel Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències de Catalunya.
- Professor de l’assignatura *Història de l’Església I (Antiga i Medieval)* del Grau en Ciències Religioses de l’Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós de Tarragona.
- Professor de l’assignatura *Pràctiques externes*, del Màster en Arqueologia (UAB-URV-ICAC).

Ortega Pérez, Maria Jesús
 Investigadora postdoctoral adscrita (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Anàlisi territorial de la Llanura de València. Estudi arqueomorfològic, ocupació del territori i dinàmiques del paisatge. (Tesi doctoral llegida el 29 de setembre).
- Interaccions llano-muntanya en el NE peninsular: ocupació i dinàmica del territori en el llano del Empordà i en els Pirineos orientals a partir de la Arqueologia del Paisatge. IP: Josep M. Palet.
- Els orígens del pastoralisme intensiu i la creació de paisatges culturals al nord-est de la Península Ibèrica. IP: Hèctor A. Orengo (Universitat de Cambridge- URV) i Josep M. Palet.
- Interaccions socio-ambientals durant l'Holocè: estructuració, ocupació i dinàmiques del territori a la conca del riu Ter a partir de l'arqueologia del paisatge (TerAmAr). IP: Josep M. Palet.
- Centuriació i estructuració de l'ager de la colònia *Barcino*. Anàlisi arqueomorfològica i modelació del paisatge. IP: Josep Maria Palet (ICAC), Hèctor A. Orengo (Universitat de Cambridge-URV).

Altres

- Publicació de la tesi doctoral *Anàlisi territorial de la Llanura de València. Estudi arqueomorfològic, ocupació del territori i dinàmiques del paisatge*, en el repositori corporatiu Tesis Doctorals en Xarxa (TDX).

Padrós Gómez, Carles
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Seminari de topografia Antiga (SETOPANT)

Projectes de recerca

- Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització dels resultats. IP: Arnau Garcia.

Participació en projectes d'altres entitats

- El NE de la Citerior d'Escipió Emilià a Cèsar: la militarització del paisatge com a model de gestió territorial – (NECEECEC)". IP: Jordi Principal (MAC- Barcelona).
- Espacios de integración en la Roma republicana: el N.E. de la Hispania Citerior (133-72 a.C.). IP: Toni Naco del Hoyo (ICREA-UdG).

Publicacions

Articles en actes de congrés

- Camañes, P.; Padrós, C.; Principal, J., "Implantación militar y control del territorio en el N.E. de la Citerior: el ejemplo del castellum de Monteró 1 (Camarasa, Lérida)" a Prinicpal, J.; Naco del Hoyo, T.; Duran, M.; Mestres, I. (ed.), *Roma en la península ibérica presertoriana. Escenarios de Implantación Militar Provincial*, Col·lecció Instrumenta, 56, Edicions Universitat de Barcelona, Barcelona, p. 191-210.
- Duran, M.; Mestres, I.; Padrós, C.; Principal, J., "El Camp de les Lloses (Tona, Barcelona): Evolución y significado del vicus romanorrepublicano" a Prinicpal, J.; Naco del Hoyo, T.; Duran, M.; Mestres, I. (ed.), *Roma en la península ibérica presertoriana. Escenarios de Implantación Militar Provincial*, Col·lecció Instrumenta, 56, Edicions Universitat de Barcelona., Barcelona, p. 153-189.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Padrós, C.; Pujol, À.; Sala, R.; Tamba, R., "Puig Ciutat (Cataluña). Localización, excavación y museización de un castellum romano-republicano en el Nord-este peninsular", en el marc del *Seminario Campamentos, guarni-*

ciones y asedios durante la Segunda Guerra Púnica y la conquista romana (siglos III-I a.C.): perspectivas arqueológicas, organitzat per la Escuela Española de Historia y Arqueología en Roma-CSIC, la Universidad de Jaén i el MINECO, del 7 al 8 de març, Roma.

Altres

- XX Premi d'Arqueologia i Història Antiga Josep Puig i Cadafalch, de l'Institut d'Estudis Catalans.
- *Peer-reviewer* de la *Revista d'Arqueologia de Ponent*.

Ravotto, Alessandro
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Arqueometria i Produccions Artístiques (ArPA)

Projectes

- La muralla de Barcino. (Tesi doctoral llegida el 9 de febrer)

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Ravotto, A., “La simbiosi entre muralla i ciutat de Barcino”, *Auriga. Revista de divulgació del Món Clàssic*, 87, p. 10-15. Carhus+D / 3.9 (ICDS).
- Capítols de llibre
- Ravotto, A.; Rodà de Llanza, I., “La cronologia de les muralles romanes de Barcelona després d’un segle de recerques arqueològiques” a Riu-Barrera, E. (ed.), *Intervenir a la muralla romana*, Documents 12, Museu d’Història de Barcelona, Barcelona, p. 42-65.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Ravotto, A., “Le mura di Barcellona, la percezione dell’identità storica della città e la gestione culturale: la premessa dell’archeologia”, en el marc del *Seminari. Le Mura Aureliane nella storia di Roma*, organitzat per la Sovrintendenza ai Beni Culturali di Roma Capitale, la Sapienza Università di Roma, la Università degli Studi di Roma Tor Vergata i la Università degli Studi Roma Tre, el 20 d’octubre, Roma.
- Conferència de Ravotto, A., “La muralla romana de Barcino: noves perspectives”, en el marc del *cicle Diàlegs d’Història Urbana i Patrimoni*, organitzat pel Museu d’Història de Barcelona, el 8 de maig, Barcelona.

Docència

- Sessió intensiva dins del curs *Una història de Barcelona a través de les muralles*, organitzat per la Universitat d’Estiu de la URL.

Altres

- Premi Ciutat de Barcelona 2017 per la tesi doctoral *La Muralla de Barcino*.

Riera Rullan, Mateu
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes

Participació en projectes d'altres entitats

- Excavació arqueològica al jaciment de l'antiguitat tardana de Son Peretó (Manacor, Mallorca). IP: Josep M. Puche.
- Excavació arqueològica de la Cova del Molí d'en Gaspar de Ses Cases Noves (Sineu, Mallorca). IP: Mateu Riera i Josep M. Puche.

Publicacions

Llibres

- Anglada, M.; Riera Rullan, M.; Martínez A. (coord.), *VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears*, Consell Insular de Menorca, Secció d'Arqueologia del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Illes Balear, Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears, Consell Insular de Menorca, Secció d'Arqueologia del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Illes Balears, Maó.
- Riera Rullan, M., *El monacat insular de la Mediterrània Occidental. El monestir de Cabrera (Balears, segles V-VIII)*, Ateneu Sant Pacià, Facultat Antoni Gaudí d'Història, Arqueologia i Arts Cristianes, Facultat de Teologia de Catalunya i ICAC, *Studia Archaeologiae Christianae*, 1, Barcelona.

Articles en actes de congrés

- Riera Rullan, M., "Pròleg" a Anglada, M.; Riera, M.; Martínez, A. (coord.), *VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears* (Maó, del 30 de setembre al 2 d'octubre de 2016), *Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears*, Consell Insular de Menorca, Maó, p. 9-10.
- Riera Rullan, M.; Munar, S.; Martín, A., "Estudi dels materials ceràmics d'època antiga trobats a Portocristo (Manacor-Mallorca), durant la campanya de prospeccions i sondejors subaquàtics de 2012" a Anglada, M.; Riera, M.; Martínez, A. (coord.), *VII Jornades d'Arqueologia de les Illes Balears* (Maó, del 30 de setembre al 2 d'octubre de 2016), *Consell Insular de Menorca*, Maó, p. 225-236.

- Román, J. M.; Rivas, M. J.; Vallori, B.; Riera Rullan, M., “Projecte d’actuació arqueològica de la cova del molí d’en Gaspar de ses cases noves de Sineu: campanya de 2015. Aproximació a la estructura del poblamiento de época romana, tardoantigua y medieval islámica del término municipal de Sineu (Mallorca)” a Anglada, M.; Riera, M.; Martínez, A. (coord.), *VII Jornades d’Arqueologia de les Illes Balears* (Maó, del 30 de setembre al 2 d’octubre de 2016), *Jornades d’Arqueologia de les Illes Balears*, Consell Insular de Menorca, Maó, p. 379-388.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Riera Rullan, M., “El monacato de las Islas Baleares y del sudeste de la Península Ibérica entre los siglos IV-VII dC”, en el marc de *International Medieval Congress 2017*, organitzat per la University of Leeds, del 4 al 6 de juliol, Leeds.
- Pòster de Riera Rullan, M.; Cau, M. A.; Salas, M., “The early Christian complex of Son Peretó (Mallorca, Balearic Islands)”, en el marc de la *International Conference. Change and Resilience: The Occupation of Mediterranean Islands in Late Antiquity*, organitzada per la Brown University, de l’1 al 3 de desembre, Brown.
- Mesa de debat de Riera Rullan, M., “Situación que vive la Arqueología y la profesión del arqueólogo”, en el marc del *1er Congreso Nacional de Arqueología Profesional*, organitzat per Consejo General de Colegios de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias, del 4 al 6 d’abril, Saragosa.
- Relator de l’Àrea temàtica de Riera Rullan, M., “APP’S”, en el marc de *1er Congreso Nacional de Arqueología Profesional*, organitzat per Consejo General de Colegios de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias, del 4 al 6 d’abril, Saragossa.

Activitat de difusió i transferència

- Conferència de Riera Rullan, M., “Els monestirs insulars a la Mediterrània occidental”, en el marc de *La quarta hora dels dimecres*, organitzat per l’Ateneu Universitari Sant Pacià, el 22 de març, Barcelona.

Docència

- Professor de les assignatures *Anàlisi i Estudi dels Materials Arqueològics* i *Art Antic i Medieval a les Illes Balears*, del grau d’Arqueologia de la UAB.
- Professor de les assignatures *El monaquisme antic* i *El cristianisme tardoantic a la Tarracònese (Catalunya, Llevant peninsular i Illes Balears)*, *Arqueologia i fonts escrites* del Màster en Història i Patrimoni Cultural de l’Església, Facultat Antoni Gaudí – Ateneu Universitari.
- Professor del curs pràctic d’arqueologia cristiana, en el marc del Màster en Història i Patrimoni Cultural de l’Església, Facultat Antoni Gaudí – Ateneu Universitari.
- Professor de l’assignatura *Arqueologia del Món Antic i Medieval* del Màster en Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana de la UAB.

Altres

- Redacció dels continguts museogràfics per a la remodelació de la sala d'antiguitat tardana del Museu d'Història de Manacor.
- Membre del comitè científic del *1er Congreso Nacional de Arqueología Profesional*, organitzat per Consejo General de Colegios de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias, del 4 al 6 d'abril, Saragossa.

Roig Pérez, Josep Francesc
 Investigador postdoctoral adscrit (R2)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- El port de Tarraco a la desembocadura del riu Francolí (segles VII-VIII). 2015 - 2018. IP: Josep M. Macias.
- Parámetros analíticos-evolutivos de las técnicas constructivas del noreste de la Tarraconense en época tardoantigua: homogeneización, criterios de representación y calibración. IP: Josep M. Macias i Josep M. Toldrà (URV).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Roig, J. F., “L’abocador ceràmic de finals del segle III dC de la vil·la romana dels Castelletes (La Canonja, Tarragonès)”, *Revista d’Arqueologia de Ponent*, 27, p. 185-207. Carhus+B / 3.9 (ICDS).
- Roig, J. F., “Recientes hallazgos de pinjantes equinos y otros objetos de bronce de carácter militar en Tarraco y en su territorium más cercano”, *Sautuola*, 19 (2014), p. 331-340. Carhus+D / 4.0 (ICDS).

Articles en actes de congrés

- Roig, J. F.; Menchon, J.; Teixell, I., “Resultats preliminars de les excavacions a la graderia del Circ, carrer dels Ferrers, 23-27 (any 2016)” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d’Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 267-276.

Romaní Sala, Núria
 Investigadora postdoctoral adscrita (R2)
 Equip de recerca: Poblament i territoris en època romana

Projectes de recerca

- Estudi de la muralla nord del recinte fortificat de *Iesso*. IP: Josep Guitart (UAB-ICAC), Joaquim Pera (UAB) i Esther Rodrigo.
- Recerca arqueològica a *Iesso* (Guissona). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC), Joaquim Pera (UAB) i Esther Rodrigo.
- *Tabula Imperii Romani- Forma Orbis Romani* on line (TIR-FOR). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC) i Marta Prevosti.
- Implantació i model de ciutat del *conuentus Tarraconensis*. Els jaciments arqueològics de *Iesso* (Guissona), Can Tacó-Turó d'en Roina/*Mons Observans*(Montmeló-Montornès del Vallès) i *Iulia Libica* (Llívia). IP: Josep Guitart (UAB-ICAC).
- La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca). IP: Esther Rodrigo, Cèsar Carreras (UAB) i Joaquim Pera (UAB).
- *Conventus Tarraconensis*: una nueva perspectiva arqueológica de redes de vías, ciudades y villas. Un prototipo para la TIR-FOR online (I+D HAR2015-69655-P). IP: Marta Prevosti.

Participació en projectes d'altres entitats

- Primers models d'ocupació romana a Catalunya (s. II-I aC). IP: Joaquim Pera.

Docència

- Professora de les assignatures *Arqueologia Hispànica* i *Arqueologia Romana* del grau d'Arqueologia de la UAB (2017-2018).
- Professora de l'assignatura *Recursos per a l'estudi i la interpretació de l'antiguitat* (compartida amb Cèsar Carreras) del Màster Universitari de la Mediterrània Antiga de la UOC-UAB-UAH (2017-2018).
- Professora del *XI Curs d'arqueologia ciutat romana de Iesso* (Guissona, 3-14 de juliol).

Investigadors predoctorals adscrits (R1)

Bertral Arias, Anna
 Investigadora predoctoral adscrita (R1)
 Equip de recerca: Arqueologia del Paisatge (GIAP)

Projectes de recerca

- Interaccions llano-muntanya en el NE peninsular: ocupació y dinàmica del territori en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje. IP: Josep M. Palet.

Publicacions

Articles en actes de congrés

- Llobet, S.; Pugès, M.; Bertral, A., “Discovering and safeguarding the mosaics at the Pont del Treball Digne, Roman Villa in Barcelona” a Teutonico, J. M.; Friedman, L.; Ben Abed, A.; Nardi, R. (ed.), *Proceedings of the 12th Conference of the International Committee for the Conservation of Mosaics, Sardinia, October 27–31, 2014* (Sardenya (Itàlia), 27 al 31 d’octubre de 2014), Symposium Proceedings, The Getty Conservation Institute, Los Angeles (California), p. 136-144.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Bertral, A.; Belarte, M. C.; Canela, J., “Col·laboració entre arqueòlegs i restauradors a l’Institut Català d’Arqueologia Clàssica”, en el marc de la *3rd European Conference on Electrochemistry applied to conservation of artworks. New insights into the technical examination and conservation of metallic heritage artefacts, CEACA 2017*, organitzada per la Universitat Politècnica de València (UPV) i l’Institut de Restauració del Patrimoni (IRP), el 27 de març, València.
- Conferència de Bertral, A., “Del camp al laboratori. Nocions bàsiques sobre mètodes de conservació i restauració per a arqueòlegs”, en el marc del *Seminari sobre Conservació-Restauració de materials arqueològics*, organitzat per la UB, del 18 al 19 de desembre, Barcelona.

- Pòster de Bertral, A.; Belarte, M. C.; Buxeda, J.; Canela, J.; López, J.; Madrid, M.; Otero, N.; Pinto, M., “The pavements of the Roman site of Costa de La Serra (la Secuita, Tarragonès). A multidisciplinary study”, en el marc de la *13th Conference of the International Committee for the Conservation of Mosaics*, organitzada per ICCM (International Committee for the Conservation of Mosaics), del 15 al 20 d'octubre, Barcelona.

Blay Boquera, Meritxell
 Investigadora predoctoral adscrita (R1)
 Equip de recerca: Mediterrània oriental grecoromana

Projectes de recerca

- ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya. IP: Josep M. Macias i Juan J. Ramos (UAB).

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Blay, M.; Macias, J. M., Ramos, J. J., “ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya”, *Auriga. Revista de divulgació del Món Clàssic*, 90, p. 28-31. Carhus+D / 3.9 (ICDS).

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Blay, M.; Macias, J. M.; Ramos, J. J., “ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, l’Ajuntament de Reus i el Centre de Lectura, de l’11 al 12 de novembre, Reus.

Altres

- Presidenta de l’Associació de Professorat de Llengües Clàssiques de Catalunya (APLEC).

Camuña Pardo, David
Investigador predoctoral adscrit (R1)
Equip de recerca: Arqueologia Protohistòrica

Projectes de recerca

- Caracterización de los asentamientos urbanos en la costa de la Iberia septentrional (Siglos VI-III a.C.): teledetección, documentación y restitución de estructuras constructives. IP: M. Carme Belarte (ICREA-ICAC).

Publicacions

Articles en actes de congrés

- Camuña, D., “Los kalathoi ibéricos: funcionalidad, contenido y simbolismo. El ejemplo de la Cesetania” a Martínez, J. J.; García, L.; López, D.; Caravaca, C.; Sánchez, C.; Molina, C.; Andrés, M.; Conesa, P. (coords.), *Construyendo la Antigüedad: Actas del III Congreso Internacional de Jóvenes Investigadores del Mundo Antiguo (CIJIMA III)* (Múrcia, del 7 al 8 d’abril de 2017), Centro de Estudios del Próximo Oriente y la Antigüedad Tardía, Múrcia, p. 263-288.

Fernández Pino, Iván
 Investigador predoctoral adscrit (R1)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya. IP: Josep M. Macias i Juan J. Ramos (UAB).

Publicacions

Capítols de llibre

- Fernández, I.; Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M., “Metodología de análisis del circo romano de Tarragona y nuevos resultados” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 117-136.
- Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Ensayos de nuevos análisis óptico-visuales para el análisis de estructuras arquitectónicas-patrimoniales. El uso de la reflectancia láser” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A.; Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 77-88.

Articles en actes de congrés

- Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Mobile Mapping and laser scanner to interrelate the city and its heritage: the Roman Circus of Tarragona” a Amoêda, R.; Lira, S.; Pinheiro, C. (ed.), *REHAB 2017. Proceedings of the 3rd International Conference on Preservation, Maintenance and Rehabilitation of Historical Buildings and Structures* (Braga (Portugal), del 14 al 16 de juny de 2017), Green Lines Instituto, Barcelos (Portugal), p. 21-28.
- Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Fernández, I.; Toldrà, J. M., “Automatic Recognition of materials from Laser-Scanner Survey Data by the Reflectance method” a Amoêda, R.; Lira, S.; Pinheiro, C. (ed.), *REHAB 2017. Proceedings of the 3rd International Conference on Preservation, Maintenance and Rehabilitation of Historical Buildings and Structures* (Braga (Portugal), del 14 al 16 de juny de 2017), Green Lines Instituto, Barcelos (Portugal), p. 29-37.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Macias, J. M.; Puche, J. M.; Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “El conjunto histórico del Circo romano de Tarragona: de la nube de puntos a la didáctica permanente”, en el marc del *V International Congress of Experimental Archaeology*, organitzat per l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC, del 25 al 27 d'octubre, Tarragona.
- Comunicació de Puche, J. M.; Macias, J. M.; de Solà-Morales, P.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Mobile Mapping and laser scanner to interrelate the city and its (hidden and visible) heritage: the example of the Roman Circus of Tarragona”, en el marc de la *REHAB 2017: 3rd International conference on preservation, maintenance and rehabilitation of historical buildings and structures*, organitzada per Green Lines Institute, del 14 al 16 de juny, Braga (Portugal).
- Comunicació de de Solà-Morales, P.; Puche, J. M.; Macias, J. M.; Toldrà, J. M.; Fernández, I., “Automatic recognition of materials from laser-scanner survey data by the reflectance method”, en el marc de la *REHAB 2017: 3rd International conference on preservation, maintenance and rehabilitation of historical buildings and structures*, organitzada per Green Lines Institute, del 14 al 16 de juny, Braga (Portugal).

Garcia Llinares, Maria Gemma
 Investigadora predoctoral adscrita (R1)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- Projecte de recerca arqueològica al conjunt de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Vallès Occidental. Antiga Ègara. IP: Josep M. Macias.

Publicacions

Capítols de llibre

- García, G.; Macias, J. M.; Moro, A., “La iglesia funeraria de época visigoda de Sant Miquel de Terrassa. Análisis arquitectónico” a Roldán, L.; Macias, J. M.; Pizzo, A., Rodríguez, O. (ed.), *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania*, Documenta 29, ICAC, Tarragona, p. 183-198.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació de Royo, H.; Macias, J. M.; Garcia Llinares, G.; Moro, A., “Caracterización petrográfica de los morteros de la sede episcopal de Egara (Terrassa). Reminiscencias clásicas en las elites visigodas”, en el marc del *Seminario. El empleo de morteros y cales en la arquitectura romana. De sus antiguas propiedades a las nuevas técnicas de análisis para su caracterización*, organitzat per la Universidad de Sevilla i l'Institut Andaluz del Patrimonio Histórico, del 23 al 25 de novembre, Sevilla.

Teixell Navarro, Imma
 Investigadora predoctoral adscrita (R1)
 Equip de recerca: Arqueologia Cristiana i de l'Antiguitat Tardana

Projectes de recerca

- ARREL: Aplicació de jocs seriosos en entorns col·laboratius per la transmissió del patrimoni cultural de Catalunya. IP: Josep M. Macias i Juan J. Ramos (UAB).
- El port de *Tarraco* a la desembocadura del riu Francolí (segles VII-VIII). IP: Josep M. Macias.
- Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona). IP: Josep M. Macias, Andreu Muñoz (MBT-ICAC) i Imma Teixell (ICAC).
- Projecte de recerca arqueològica al recinte de culte de la seu del *Concilium Prouvinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior). IP: Josep M. Macias.

Publicacions

Articles en revistes indexades

- Macias, J. M., Muñoz, A., Teixell, I., “El Museu Bíblic i la catedral de Tarragona: dos espais d’interpretació del recinte de culte imperial de Tàrraco (Hispània Citerior)”, *Auriga. Revista de divulgació i debat del Món Clàssic*, 90, p. 9-12. Carhus+D / 3.9 (ICDS).
- Capítols de llibre
- Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “La seu del Consell Comarcal del Tarragonès: evolució històrica d’un espai sagrat” a Costa, J. R. (ed.), *El Consell Comarcal del Tarragonès. D’espai de culte romà a hospital medieval. 25 anys de la seva recuperació*, Arola Editors, Tarragona, p. 26-41.

Articles en actes de congrés

- Roig, J. F.; Menchon, J.; Teixell, I., “Resultats preliminars de les excavacions a la graderia del Circ, carrer dels Ferrers, 23-27 (any 2016)” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d’Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 267-276.
- Díaz, M.; Piñol, Ll.; Teixell, I., “Materials i tècniques constructives emprades en l’edificació del circ de Tàrraco” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d’Arqueologia i*

Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Tarraco Biennial, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 301-306.

- Díaz, M.; Piñol, LL.; Teixell, I., “El Circ de Tàrraco durant el període tardoantic: l’amortització dels accessos a la *summa cavea*” a López Vilar, J. (ed.), *Actes del 3er Congrés Internacional d’Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses* (Tarragona, del 16 al 19 de novembre de 2016), Tarraco Biennial, Fundació Privada Mútua Catalana, Tarragona, p. 301-306.

Activitats

Activitat científica

- Comunicació d’Adserias, M.; Teixell, I., “Intervencions en el patrimoni arqueològic. Gestió des dels Serveis Territorials del Departament de Cultura a Tarragona”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, l’Ajuntament de Reus i el Centre de Lectura, de l’11 al 12 de novembre, Reus.
- Comunicació de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “El Museu Bíblic i la Catedral de Tarragona: dos espais d’interpretació del recinte de culte imperial de Tàrraco (Hispania Citerior)”, en el marc del *XIII Fòrum Auriga*, organitzat per la Revista Auriga, l’Ajuntament de Reus i el Centre de Lectura, de l’11 al 12 de novembre, Reus.
- Activitat de difusió i transferència
- 11/03/2017: Visita guiada de Teixell, I., “Descobrir l’empremta paleocristiana a l’arena de l’amfiteatre”, en el marc de *XI Jornades de didàctica de les llengües clàssiques*, organitzat per Col·legi oficial de doctors i llicenciats en filosofia i lletres i en ciències de Catalunya, del 10 al 11 de març, Tarragona.
- 16/11/2017: Comissariat de l’exposició de Macias, J. M.; Muñoz, A.; Teixell, I., “Tarragona a Tournai: L’arqueologia de les primeres catedrals d’Europa”, organitzat per l’ICAC, el MBT, el Service Public de Wallonie, l’Ajuntament de València i el Patronat Turisme Tarragona.

Serveis de suport a la recerca

Centre de documentació i biblioteca

El fons documental de l'ICAC el conformen 23.626 ítems, dels quals 293 han arribat durant l'any 2017.

El servei de préstec ha realitzat enguany 266 transaccions, un 62% de les quals són peticions externes.

L'arxiu històric-administratiu de l'Institut ha incrementat en un 9% el nombre de documents, i ara hi ha 31.970.

El Fons del Dr. Pere de Palol continua sent motiu de consulta per investigadors d'arreu. El 2017 s'han rebut peticions sobre les prospeccions arqueològiques realitzades a Velilla del Río Carrión (Palència), sobre la correspondència del Dr. Palol amb diversos referents de l'arqueologia basca del segle XX, i sobre la vil·la romana de *Fortunatus*, a Fraga. En total s'han consultat 909 documents i se n'ha sol·licitat la reproducció de 541.

Mereixen especial reconeixement l'edició de dues publicacions amb documents digitalitzats del Fons del Dr. Palol: el llibre d'Esther Arché i Salellas, guanyadora de la primera beca de difusió de la figura del Dr. Palol, *L'arqueòleg Pere de Palol Salellas i el poble d'Agullana: primera beca de difusió de la figura de l'arqueòleg gironí Pere de Palol i Salellas*; i el número especial de la revista *La Crònica gràfica fragatina* dedicat a la vil·la romana de *Fortunatus*.

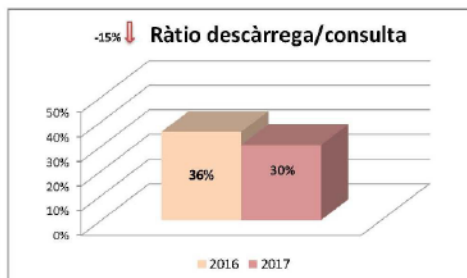
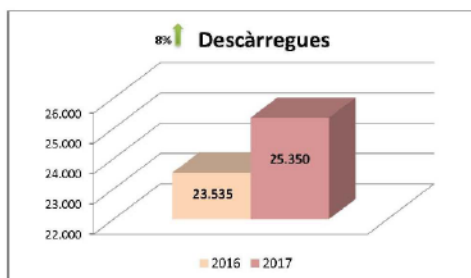
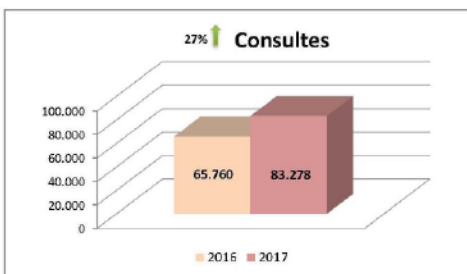
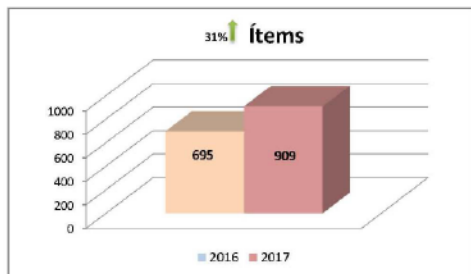
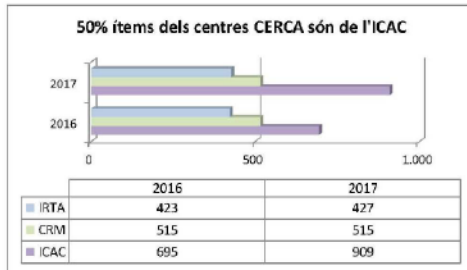
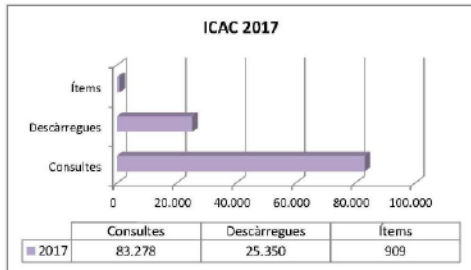
L'intercanvi de publicacions es manté amb 265 centres, fet fonamental per incrementar el fons bibliogràfic i augmentar la visibilitat de les publicacions de l'Institut. La distribució total ha estat de 1.702 exemplars.

Accés obert, Recercat i el Portal de la Recerca de Catalunya

El mes de gener de l'any 2017 es va signar el conveni de col·laboració entre l'ICAC i el CSUC (Consorti de Serveis Universitaris de Catalunya), per a l'entrada de l'Institut al Portal de la Recerca de Catalunya. El Portal és una plataforma única a l'Estat espanyol, que pretén visualitzar i difondre de forma integrada, tota la tasca investigadora que es duu a terme a les universitats i centres de recerca catalans. Serà el 2018, però, quan serà del tot efectiva la integració de l'ICAC al Portal.

L'any 2017 s'ha consolidat la producció científica de l'ICAC a Recercat, amb 909 documents en accés obert, que el mantenen com a primer centre CERCA en nombre de documents. Les 83.278 consultes i les 25.350 descàrregues incrementen en un 27% i un 8% respectivament les dades de l'any anterior, i s'arriba a una ràtio de descàrrega per consulta del 30%.

L'ICAC a Recercat l'any 2017

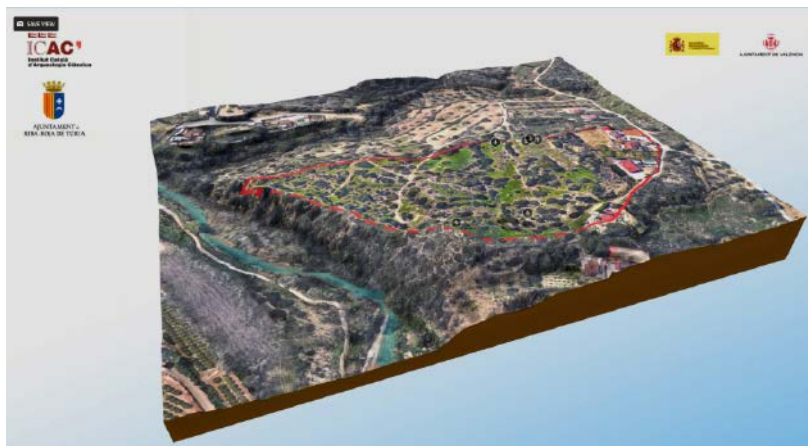
Unitat de Documentació Gràfica (UDG)

Durant l'any 2017, la UDG ha treballat a Catalunya, les Balears, País Valencià i Itàlia.

Entre les feines realitzades hi ha els següents encàrrecs per a tercers:

- Finalització de la documentació, estudi i anàlisi arquitectònic del complex del port fluvial del Testaccio a Roma. Institució: Ministero dei beni e delle attività culturali e del turismo (Itàlia).
- Aixecament i estudi arquitectònic de l'edifici de Ca l'Agapito de Tarragona. Institució: Fundació URV.
- Actualització de la planimetria del jaciment neolític del Cavet, a Cambrils (Baix Camp). Institució: IPHES.
- Excavacions del jaciment ibèric del Castellet de Banyoles, a Tivissa (Ribera d'Ebre). Institució: Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la UB.
- Projectes d'estudi i excavació de la basílica paleocristiana de Son Peretó i el columbari romà de Sineu. Institució: Ajuntament de Manacor.
- Suport topogràfic i realització de la planimetria a la Cova del Molí d'en Gaspar-Sineu (Mallorca). Institució: Ajuntament de Sineu.
- Suport topogràfic a les excavacions del poblat ibèric del turó de les Maleles (Montcada i Reixac). Institució: Ajuntament de Montcada i Reixac.
- Tasques de suport topogràfic i excavació del solar del carrer López Peláez, 1 de Tarragona. Empresa: Àpex.
- Tasques de suport fotogramètric i planimètric i intervenció realitzada al voltant del Castell de Vallmoll. Empresa: Particular.
- Tasques de suport topogràfic parcel·la núm. 38 B de passeig de Rafael Casanova de Tarragona. Empresa: Particular.
- La UDG ha col·laborat amb projectes de l'ICAC i amb equips de recerca d'altres institucions i universitats:
- Documentació detallada de les restes romanes conegudes a l'interior del Museu Bíblic Tarraconense i les descobertes a partir de les noves excavacions; documentació planimètrica total, en 3D, del complex de refugis aeris que hi ha al seu subsòl. Projecte de recerca: Excavacions a la basílica paleocristiana de Sant Fructuós (Tarragona).
- Planimetria, documentació i explotació en 3D, de les excavacions que es duen a terme a la ciutat visigoda de València la Vella (Riba-roja de Túria). Projecte de recerca: Excavacions arqueològiques a València la "Vella" (Riba-roja de Túria).
- Suport topogràfic i planimètric als treballs arqueològics i realització de planimetries amb la participació del departament de Ciències de l'Antiguitat de la UAB. Projectes de recerca: Recerca arqueològica a *Iesso* (Guissona); La conquesta romana a la Catalunya interior: l'exemple de Puig Castellar (Biosca); El fòrum de la ciutat romana de *Iulia Libica* (Llívia).

- Documentació fotogramètrica i planimètrica a la Vall de Núria (Querallbs). Projecte de recerca: Integrated analysis on transhumance activities in the Eastern Pyrenees: enhancing mountain Cultural Landscapes.
- Documentació planimètrica. Projecte de recerca: Interacciones llano-montaña en el NE peninsular: ocupación y dinámica del territorio en el llano del Empordà y en los Pirineos orientales a partir de la Arqueología del Paisaje.
- Documentació fotogramètrica i planimètrica al poblat ibèric del Castellot de la Roca-roja de Benifallet (Baix Ebre); documentació fotogramètrica i planimètrica a l'assentament ibèric del Coll del Moro de Gandesa (Terra Alta). Projecte de recerca: El primer mil·lenni aC als territoris del curs inferior de l'Ebre: la formació, desenvolupament i dissolució de la cultura ibèrica.
- Documentació fotogramètrica i planimètrica a l'establiment de Rabassats (Nulles, Alt Camp). Projecte de recerca: Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC).
- Documentació fotogramètrica i planimètrica al conjunt eclesiàstic d'Aiguafreda de Dalt i al Pla de Sant Julià (Sant Martí de Centelles). Projecte de recerca: Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització dels resultats.
- Ampliació de nous models tridimensionals a la plataforma Sketchfab:
 - Jaciment visigòtic de València "la Vella" (Riba-roja de Túria): <https://skfb.ly/6qzRu>.
 - Església visigoda de Sant Miquel de Terrassa: <https://skfb.ly/6vNJK>.
 - Circ romà de Tàrraco en 3D: <https://skfb.ly/6qquy>.
- Classes de l'assignatura *Representació i Restauració Virtual. Patrimoni i Ciutat* amb la col·laboració de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura (ETSA) de la URV.

Reconstrucció digital de l'assentament visigòtic de Riba-roja de Túria.

Unitat d'Estudis Arqueomètrics (UEA)

Del 2017 cal destacar dues novetats de la UEA: la redacció d'un nou Pla d'actuació (2017-2020) i la incorporació com a directora d'Anna Gutiérrez Garcia-M.

El Pla estableix que la recerca esdevé l'objectiu principal de la UEA i es transforma plenament en una unitat d'investigació de l'ICAC. La UEA s'orienta específicament a l'estudi interdisciplinari des del punt de vista històric-arqueològic i arqueomètric de les restes patrimonials (arqueològiques, escultòriques o epigràfiques) elaborades en material lapidi, així com dels aspectes econòmics, socials i polítics lligats amb l'explotació, ús i circulació/comercialització dels recursos petris en l'antiguitat. La UEA també treballa en l'optimització de les tècniques analítiques aplicades a materials arqueològics i en l'experimentació de noves tècniques per valorar-ne la utilitat i rendibilitat arqueomètrica.

Paral·lelament, la UEA dona suport als arqueòlegs de l'ICAC i ofereix els seus serveis a institucions públiques, d'aquí i estrangeres, i a empreses relacionades amb la gestió del patrimoni, l'arqueologia i la restauració.

La Unitat participa igualment en la docència avançada de manera habitual en el Màster en Arqueologia Clàssica (UAB-URV-ICAC) i també organitza cursos especialitzats sobre tècniques arqueomètriques.

Aixecament planimètric de l'embarcador de la Roca Plana, prop de la pedrera romana del Mèdol.

El 2017 la UEA s'ha continuat treballant en el marc del projecte de recerca de R+D+i “*Officinae lapidariae Tarraconenses*. Canteras, talleres y producciones artísticas en piedra de la Provincia Tarraconensis”, dirigit per D. Gorostidi (URV-ICAC), dins del qual destaca el mostreig de les inscripcions del MAC-Empúries i del Museu de Girona i la prospecció i identificació d'un moll d'embarcament de blocs relacionat amb la gran pedrera del Mèdol (Tarragona).

La UEA també ha col·laborat amb projectes de l'ICAC i amb equips de recerca d'altres institucions i universitats:

- Projecte de recerca arqueològica al “Conjunt de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Vallès Occidental. Antiga Ègara”, dirigit per J. M. Macias (ICAC): anàlisi de morters i materials lapidis en el complex episcopal de Terrassa (Barcelona).
- Projecte de recerca arqueològica al “Recinte de culte de la seu del *Concilium Prouvinciae Hispaniae Citerioris*. Tarragona (Tarragonès). (Tarraco, Hispània Citerior)”, dirigit per J. M. Macias (ICAC): anàlisi de materials lapidis de Sant Fructuós i la Catedral de Tarragona (Tarragona).
- Projecte de recerca “Formes d'ocupació del territori i evolució del poblament a la Cessetània occidental durant la protohistòria (Ier mil·lenni aC)”, dirigit per C. Belarte (ICREA) i J. Canela (ICAC), en col·laboració amb P. Loza C. Araujo i M. Marro (ICFO): continuació dels anàlisis EDX de denes de vidre i pedra.
- Projecte de recerca de R+D+i “*Marmora Hispaniae*. Explotación, uso y difusión de la caliza de Espejón en la Hispania romana”, dirigit per V. García-Entero (UNED): anàlisi de mostres de referència de les pedreres d'Espejón i anàlisi de 7 mostres arqueològiques per contrastar-ne la procedència.
- Projecte de recerca “Graver dans le Marbre: Routes et Origine des Marbres Antiques d'Aquitaine et d'Espagne-ROMAE”, dirigit per A. Gutiérrez Garcia-M. (IRAMAT-CRP2A fins a l'agost i directora de la UEA a partir de setembre del 2017): posada en comú de dades analítiques de mostres de referència de diverses pedreres hispanes i intercanvi de dades analítiques per incorporar-les a la base de dades de la UEA.

La Unitat ha participat i organitzat diverses reunions científiques i ha realitzat diversos informes específics.

Formació avançada

Màster en Arqueologia Clàssica

El curs 2016-2017 es va iniciar la quarta promoció d'estudiants del pla nou i la Comissió de coordinació del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC) va avaluar 13 treballs de fi de màster (TFM) corresponents a la tercera promoció. El curs 2017-2018 s'imparteix la cinquena edició del Màster.

La relació del nombre d'alumnes de l'any 2017 és la següent:

	Alumnes de 1r curs	Alumnes de 2n curs
Curs 2016-2017	12	15
Curs 2017-2018	13	11
Total	25	26

Programa d'iniciació a la recerca (PIR)

El 2017 les Beques d'iniciació a la recerca (BIR) per als estudiants de primer curs s'han transformat en el Programa d'iniciació a la recerca (PIR) en el camp de l'arqueologia clàssica de l'ICAC, la primera convocatòria del qual s'ha obert al curs 2017-2018. L'objectiu d'aquest programa és completar la formació avançada mitjançant la col·laboració en equips de recerca de l'Institut i especialment reforçar la iniciació a la recerca a través del treball de final de màster (TFM). El programa està pensat per als estudiants que ja han cursat primer curs i són vigents fins a la presentació del TFM.

Doctorat en Arqueologia Clàssica i altres programes

La formació avançada té continuïtat en el Doctorat interuniversitari en Arqueologia Clàssica (URV-ICAC-UAB) coordinat per la URV. Els investigadors de l'ICAC, a més de dirigir tesis en el marc d'aquest programa en Arqueologia Clàssica, també en dirigeixen en el marc d'altres programes de doctorat aliens a l'Institut.

Tesis dirigides per investigadors de l'ICAC durant 2017	Tesis llegides	Tesis en curs	Total
Programa doctorat en Arqueologia Clàssica	2	26	28
Altres programes de doctorat	4	7	11
Total	6	33	39

Tesis doctorals llegides el 2017 dirigides per investigadors de l'ICAC

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Julia Beltrán de Heredia*	La Basílica dels Sants Màrtirs Just I Pastor de Barcelona en el marco de la ciudad tardoantigua y altomedieval	F. Beltrán (Unizar), A. Puig (Ateneu Universitari Sant Pacià) i I. Rodà (UAB-ICAC)
Glòria Cot Reig*	<i>L'omphalos</i> i la dinàmica de l'espai a la Grècia arcaica	J. Carruesco (URV-ICAC), F. Hernández (UB) i P. Azara (UPC)
Anna Moya Oller	Ascetisme i monacat tardoantic a la <i>Tarraconense</i> (s. IV-VII). Una aproximació sociocultural i arqueològica	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) i M. Pérez (ICAC)
Maria Jesús Ortega Pérez	Anàlisi territorial de l'Horta, el Camp de Túria i la Ribera (València): estudi arqueomorfològic, ocupació del territori i dinàmiques del paisatge a la Plana de València	J. M. Palet (ICAC) i H. A. Orenge (University of Cambridge)
Alessandro Ravotto*	La muralla de <i>Barcino</i>	I. Rodà (UAB-ICAC)
Maite Salagaray García*	Paleopatologia dental de una mostra esquelètica de <i>Tarraco</i> (siglo I-VIII d. C.)	J. Giné (Hospital Joan XXIII), J. M. Macias (ICAC) i R. Bueno (UIC)

*Tesi matriculada en un altre programa de doctorat.

Tesis doctorals en curs dirigides per investigadors de l'ICAC

Nom i cognoms	Títol	Director/s
Amr Abdo	Alexandria in Classical Antiquity: A Topographical Reconstruction	C. Carreras (UAB) i J. Guitart (UAB-ICAC)
Margaret Amundson	Comerç d'amfores romanes a l'illa de Menorca	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) i J. A. Remolà (URV-ICAC)
Raúl Aranda González	Explotación, usos y difusión de la caliza de Espejón durante la Antigüedad Tardía y la alta Edad Media en la península Ibérica	P. Lapuente (Unizar-ICAC) i V. García Entero (UNED), A. Gutiérrez Garcia-M. (ICAC)**

Javier Atienza Fuentes	La explotación de canteras locales en época Romana y la producción de columnas y otros elementos arquitectónicos y decorativos pétreos en la ciudades Romanas de la provincia de Cuenca	A. de Mesa (ICAC) i R. Mar (URV-ICAC)
Mohamed Azaza	Subsistence activities in Tunisia during the antiquity: Zooarchaeological study of Zama (Siliana)	Lidia Colominas
Ricardo Blanco López	El pueblo peonio a través de las fuentes textuales: recogida y análisis crítico de las fuentes literarias y epigráficas griegas y romanas	J. Carruesco (URV-ICAC) i D. Gorostidi (URV-ICAC)
Òscar Caba Vandellós	Métrica del orden corintio tardoantiguo	E. Subias (URV-ICAC) i I. Fiz (URV-ICAC)
Caterina Caligari	Arquitectura doméstica de las clases altas en las regiones X y XI, desde el s. I d.C. hasta la antigüedad tardía	E. Subias (URV-ICAC)
Dario Canino	Sintaxis del espacio de los complejos forenses de las ciudades de fundación romana en Italia y su influencia en el urbanismo de las fundaciones romanas en Hispania hasta época Julio-Claudia	J. Guitart (UAB-ICAC) i L. Migliorati (Sapienza-Università degli Studi di Roma “La Sapienza”)
Cristiano Casà*	El vampiro romántico: El nacimiento de un mito moderno	J. Carruesco (URV-ICAC)
Dolors Codina	El món Funerari Bizantí a Egipte. El cas d'Oxirrinc	E. Subias (URV-ICAC)
Enric Colom Mendoza	<i>Figlinae Hispaniae</i> : caracterización tipológica y arqueométrica de las ánforas hispanas en relación con los centros de producción	R. Járrega (ICAC)
Ivan Cots Serret	Arquitectura i urbanisme ibèric al nord-est peninsular: Models i representació digital	J. Diloli (URV-ICAC)
Armando Cristilli*	Le sculture di Lucus Feroniare	I. Rodà (UAB-ICAC) Margarita Bonanno

Abel Gallego Valle	La gestió dels ramats ovins en època romana. Estudi de la seva alimentació a través de la tècnica del microdesgast dentari a l'Empordà	J. M. Palet (ICAC) i L. Colominas (ICAC)
Anne-Laure Grevey*	Objets et techniques. Aux origines de la métallurgie du fer en Méditerranée occidentale (IXe-VIIe s. av. n. è.): circulations, échanges et emprunts. Premiers résultats	E. Gailledrat (CNRS) i C. Belarte (ICREA-ICAC)
Jordi Guàrdia Felip	Arqueologia urbana de <i>Iulia Libica</i>	J. Guitart (UAB-ICAC) i O. Olesti (UAB)
Román B. Hereter Pascual*	El comercio de las especias orientales desde la Antigüedad a las Cruzadas	R. Járrega (ICAC)
Julia Janicka	The Iconography of the Tyrrhenian Group	J. Carruesco (URV-ICAC)
Ada Lasheras González	El suburbi portuari de <i>Tarraco</i> a l'Antiguitat tardana (segles III-VIII)	J. A. Remolà (URV-ICAC) i J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)
Jesús Martínez Fernández	Dinámicas del poblamiento rural y del territorio en zonas del noroeste de la cuenca del Duero entre época romana y la Alta Edad Media a través de la arqueología del paisaje	J. M. Palet (ICAC) i E. Ariño (USAL)
Pablo Medina Gil	El territori i poblament al Lesera	J. M. Palet (ICAC) i F. Arasa (UV)
Marta Nicolás Muelas	La iconografía del coro y el espacio público en la Grecia antigua	J. Carruesco (URV-ICAC)
Maria Núria Otero Herráiz	Estudi dels patrons de poblament a la llergècia occidental durant la protohistòria	C. Belarte (ICREA-ICAC) i I. Fiz (URV-ICAC)
Tania Polonio Alamino	Geoarqueología y dinámica de paisajes culturales altimontanos: estudio micromorfológico, formas de ocupación y pastoralismo en los Pirineos orientales	J. M. Palet (ICAC) i M. Berguedà (SERP-UB)

Marc Prades Painous	Territori i paisatge a la Terra Alta durant la Protohistòria. Anàlisi dels models d'ocupació entre els segles VIII i I aNE	J. M. Palet (ICAC) i J. Diloli (URV)
Francesc Rodríguez Martorell	El comerç mediterrani a la Tarracònesis a les portes de l'Islam (segles VII-VIII dC)	J. M. Macias (ICAC) i M. À. Cau (ICREA-UB)
Josep Ros Mateu	Les fundacions romanes de <i>Iesso</i> , <i>Aeso</i> i <i>Ilerda</i> . Estudi dels antecedents i l'establiment de nous assentaments urbans en un espai indígena	J. Guitart (UAB-ICAC)
Julio César Ruiz Rodríguez	Paisajes epigráficos de la <i>Tarraco</i> tardorrepública y altoimperial: las inscripciones públicas y sus contextos topográficos originales	D. Gorostidi (URV-ICAC)
Federica Satta*	Las estrategias de comunicación digital en el museo participativo y modelo aplicativo: la presencia web 2.0 de los museos de Tarragona	A. Salcedo (URV) i I. Fiz (URV-ICAC)
Marie-Claire Savin*	Les marbres du Nord-Ouest de l'Espagne (actuelle Galice): contribution à sa caractérisation archéométrique et à l'étude de leur exploration et usage à l'époque romaine et haut-médiéval.	A. Gutiérrez Garcia- M. (ICAC), P. Lapuente (Unizar-ICAC) R. Chapoulie (Université Bordeaux M.-IRAMAT)
Isabel Serres	Los Palacios Omeyas. La construcción del arte Islámico. Escenografía del poder	R. Mar (URV-ICAC)
Patricia Terrado Ortuño	<i>Portus tarraconenses</i> . Aproximació als ports marítims de la província Tarraconensis	J. Ruiz de Arbulo (URV-ICAC) i D. Gorostidi (URV-ICAC)

*Tesi matriculada en un altre programa de doctorat aliè a l'Institut.

**Aquesta última, directora de la tesi des del setembre en substitució de P. Lapuente.

Publicacions

Comitè editorial

Juan Manuel Abascal
Universitat d'Alacant

José María Álvarez Martínez
Museo Nacional de Arte Romano, Mèrida

Carmen Aranegui
Universitat de València

Achim Arbeiter
Georg-August-Universität Göttingen, Alemanya

Jean-Charles Balty
Université Paris-Sorbonne (Paris 4), França

Francesco D'Andria
Università del Salento, Itàlia

Ella Hermon
Université Laval, Quebec, Canadà

Rosa Plana-Mallart
Université Paul-Valéry Montpellier 3, França

Lucrezia Ungaro
Sovrintendenza Capitolina, Direzione Musei, Itàlia

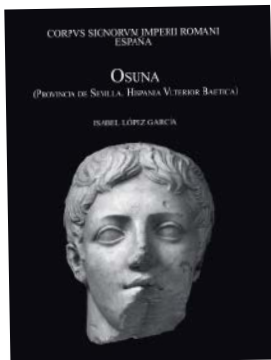
Susan Walker
Ashmolean Museum, Oxford, Regne Unit

Publicacions pròpies

Lourdes Roldán, Josep M. Macias, Antonio Pizzo i Oliva Rodríguez (ed.): *Modelos constructivos y urbanísticos de la arquitectura de Hispania. Definición, evolución y difusión del periodo romano a la Antigüedad Tardía*. Documenta, 29.

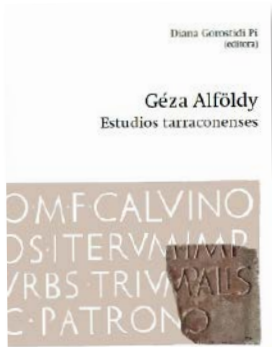
Coedicions i col·laboracions

Isabel López: *Osuna (provincia de Sevilla. Hispania Vltior Baetica)* [CSIR, vol. I, fasc. 7]. Coedicció amb la Universidad de Sevilla.

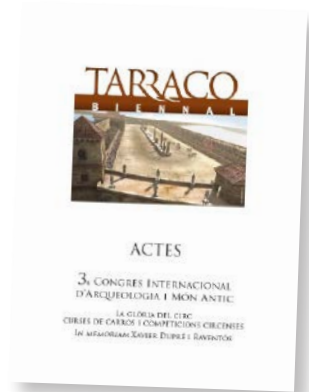
Mateu Riera: *El monacat insular de la Mediterrània occidental. El monestir de Cabrera (Balears, segles V-VIII)*. Coedicció amb l'Ateneu Universitari Sant Pacià (Facultat de Teologia de Catalunya i Facultat Antoni Gaudí).

Gorostidi, Diana (ed.): *Géza Alföldy. Estudios tarraconenses*. Coedició amb la URV.

López Vilar, Jordi (cur.): *Actes del 3r Congrés Internacional d'Arqueologia i Món Antic. La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses. In memoriam Xavier Dupré*. Publicat per Fundació Privada Mútua Catalana amb col·laboració de l'ICAC.

Activitats científiques

- Seminari internacional **La recerca arqueològica al port romà de Tarraco**. Organitzen la University of Southampton i l'ICAC. Tarragona, 8 de febrer.
- Cicle de Seminaris científics **Representacions simbòliques i discursos performatius en la cultura grega i la seva recepció**. Organitzen la UB i l'ICAC. Barcelona, febrer-juny.
- Seminari d'Epigrafia Llatina **Poblament, demografia i estudis socials a partir de la documentació epigràfica**. Organitzat en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC). Tarragona, 14 de març.
- Jornada temàtica **La Arqueología y las ERC Grants en España**. Organitzen l'ICAC, l'IPHES i l'ICRPC, en el marc del projecte SUMA. Tarragona, 15 de març.
- **Jornada de Doctorat Interuniversitari**. Organitzat en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC). Tarragona, 16 de març.
- Jornades científiques **Representacions simbòliques i discursos performatius a la Grècia Antiga**. Organitzen la UB i l'ICAC. Barcelona, 6-7 d'abril.
- X Congrés internacional **Archaeology of Mountain Landscapes: Interdisciplinary Research Strategies of Agro-Pastoralism in Upland Regions**. Organitzen l'IEEMA i l'ICAC. Buffalo, 8-9 d'abril.
- Seminari de final de projecte **Mirades sobre la Mediterrània a l'antiguitat. D'Orient a Occident, de la Protohistòria a l'Antiguitat Tardana. Grup interinstitucional en arqueologia clàssica**. Organitza l'ICAC. Tarragona, 20 d'abril.
- IV Seminari **Epigrafia y paisaje urbano de Tarraco en el siglo I dC. La contribución de los *disiecta membra et fragmenta minora***. Organitzat en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC). Tarragona, 30 d'abril.
- Workshop internacional **Entre mer et océan: archéologie et paysage litoral**. Organitzen l'ICAC, la Université Paul-Valéry Montpellier i el MAC. Empúries, 4-6 de maig.
- II Seminari interdisciplinari **Epigrafia i arqueometria**. Organitzat en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC) i el MBT col·labora. Tarragona, 15 de maig.
- Seminari **Epigrafia llatina i arqueologia del paisatge**. Organitzat en el marc del Màster en Arqueologia Clàssica (URV-UAB-ICAC). Tarragona, 17 de maig.
- XI Curs d'arqueologia **Ciutat romana de Iesso**. Organitzen el Museu de Guissona, la UAB, l'Ajuntament de Guissona, l'IEC i l'ICAC. Guissona, 3-14 de juliol.
- II Curs pràctic **Arqueologia cristiana i visigoda. Excavació al jaciment de València "la Vella"**. Organitzen l'Ajuntament de Riba-roja de Túria i l'ICAC. Riba-roja de Túria, 3-21 de juliol.

- V Congrés Internacional d'**Arqueologia experimental**. Organitzen l'IPHES, l'ICAC, l'ICRPC i l'Asociación Experimental. Tarragona, 25-27 d'octubre.
- II Jornades internacionals d'arqueologia **Recintes Fortificats en època visigoda història, arquitectura i territori**. Organitzen l'Ajuntament de Riba-roja de Túria i l'ICAC. Riba-roja de Túria, 8-10 de novembre.
- Seminari **El empleo de morteros y cales en la arquitectura romana de sus antiguas propiedades a las nuevas técnicas de análisis para su caracterización**. Organitzen la Universidad de Sevilla i l'ICAC. Sevilla, 23-25 de novembre.

El director de l'ICAC (esquerra) i el director del CERCA, Lluís Rovira, durant la jornada "La Arqueología y las ERC Grants en España".

Difusió i transferència

- Activitats i exposició **El vi grec. De l'antiguitat als cellers catalans actuals**. Organitzen el MAC, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'ICRPC i l'ICAC. Barcelona, 29 de setembre 2016-29 de gener de 2017.
- Curs de formació per a professors **Els plaers a l'antiguitat**. Organitzen el Camp d'Aprenentatge de Tarragona i l'ICAC. Tarragona, 20-24 de febrer.
- **Seminari de llatí a secundària** en el marc del projecte Servei Comunitari de l'IES de Sant Pere i Sant Pau. L'ICAC hi col·labora. Tarragona, 14 i 16 de març.
- Cicle **Antoni Agustí 500 anys. El Renaixement a Tarragona**. Organitzen la Biblioteca de Tarragona, la Biblioteca Hemeroteca Municipal de Tarragona, la RSAT, la URV i l'ICAC. Tarragona, 2 de maig- 22 de juny.
- En el marc del XIX Festival de Tàrraco Viva:
 - XX Jornades gastronòmiques Tàrraco a taula. **Convivium. L'ICAC hi col·labora. Tarragona del 11 al 28 de maig**.
 - VII Passejada arqueològica per Tàrraco Viva. **Georeferència't per Tàrraco**. Organitzen l'APLEC i l'ICAC. Tarragona, 19 i 26 de maig.
 - **X Cicle de documentals arqueològics**. Organitza l'ICAC i el FICAB hi col·labora. Tarragona, 24-26 de maig.
- Jornades de portes obertes **Descobreix el patrimoni arqueològic de vall de Núria de la mà dels arqueòlegs**. Organitza l'ICAC. Vall de Núria, 1-2 de setembre.
- Activitat educativa i de divulgació científica **Ciència al Banc d'Espanya. Colors: un viatge històric-científic**. Organitza l'Institut Municipal d'Educació de Tarragona amb la col·laboració de l'IPHES, l'ICAC i l'ICIQ. Tarragona, 18-19 de setembre.

Presentació del llibre *Géza Alföldy. Estudios Tarraconenses* a l'ICAC.

- Conferència **El Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, un paisatge cultural: actualitat de la recerca arqueològica en l'espai altimontà i noves propostes de patrimoni-
alització**. Organitza l'ICAC amb la col·laboració del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, el Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès i el Museu Etnogràfic de Ripoll en el marc del programa SUMA. Ripoll, 30 de setembre.
- Jornades de portes obertes **V aniversari Mons Observans**, en el marc de les Jornades Europees del Patrimoni. L'ICAC hi col·labora. Montmeló-Montornès del Vallès, 8 d'octubre.
- Presentació de les actes del 3r Congrés Tarraco Biennal **La glòria del circ: curses de carros i competicions circenses. In memoriam Xavier Dupré i Ravantós**. Organitza la Fundació Privada Mútua Catalana amb la col·laboració de l'ICAC, entre altres. Tarragona, 27 de novembre.
- Exposició **De Tarragona a Tournai: l'arqueologia de les primeres catedrals d'Europa**. Organitzen el MBT i l'ICAC. Tarragona, 16 novembre-21 de gener de 2018.
- Presentació del llibre **Géza Alföldy. Estudios tarraconenses**. Organitza la URV i l'ICAC. Tarragona, 30 de novembre.
- L'ICAC ha estat centre d'acollida d'una alumna guanyadora del Premi Extraordinari de Batxillerat (ACER).

Presència als mitjans de comunicació i visualitzacions de la web i de Sketchfab

- 253 aparicions en premsa escrita i digital, ràdio i televisió.
- *Archeonea*, butlletí electrònic de l'ICAC: 12 números publicats, del número 65 al 76. En català i en castellà.
- *Toquem pedra*, espai quinzenal de divulgació de l'arqueologia clàssica a Tarragona Ràdio: 11 programes emesos, del número 65 al 75, amb participació de 22 experts. En línia.
- Web de l'ICAC: 98.934 pàgines visualitzades i 33.115 sessions.
- Visualitzacions dels models 3D a la plataforma Sketchfab (des de l'inici, el 2017, fins al març del 2018): 7.000. <https://sketchfab.com/udg-icac/collections>

Gravació del programa *Toquem pedra* al moll romà de la Roca Plana.

Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Plaça d'en Rovellat, s/n - 43003 Tarragona
Telèfon: 977 24 91 33 - Fax: 977 22 44 01
www.icac.cat / info@icac.cat

